

MIRCEA DEMETRIAD

CASA COALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ

No 3311

OPERE
DRAMATICE

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA M. S. NICULESCU & Co.

PIAȚA PALATULUI REGAL

PREȚUL 6 LEI

MIRCEA DEMETRIAD

5173

Dublet

CASA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ

No 3311

OPERE DRAMATICE

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA M. S. NICULESCU & Co., STR. CLEMENTEI, 3

1905

127136

1956

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

BUCUREȘTI

COTA

5173

B.C.U. Bucuresti

C127136

DAFIN FĚT-FRUMOS

ȘI

FRUMÓSA ILÉNA

===== BASMU ÎNTR'UN PROLOG ȘI 10 ICÓNE =====

In Basmе este viața **Trecutului** săcată
Popoarele prin ele, ce-aú fost ni se arată.
Poeți, lăsați prezentul, spre ce-a fost vè 'nturnați
Prin basme și legende, voi neamul vă'nălțați.

PERSOANELE

MOȘ IMPĚRAT	ILÉNA COSINZÉNA
DAFIN FĚT-FRUMOS	SFÂNTA VINERI
AFIN, FRATE DE LAPTE CU DAFIN	BÓREA
MAGUL SIMON	ZEFIRUL, FIUL EI
PISMĂ, SMEUL	I URSITÓRE
FRIPT-DE-ȘETE	II URSITÓRE
STATU-PALMĂ-BARBA-COT	III URSITÓRE
STRÂMBĂ-LEMNE	MUCENIȚA VESTA
SFĂRÂMĂ-PETRE	MUCENIȚA FLORIÓRA
CIUBĂR, MARELE VORNIC	ELENA
MARELE LOGOFĚT AL DREPTĂȚEI	I DIN IELE
MARELE ARMAȘ	II DIN IELE
SOLUL DE LA ROȘ IMPĚRAT	III DIN IELE
VRACIUL CURȚEI	CRINUL
I-IUL SMEŪ	ROZA
II-LEA SMEŪ	TIPA-ROZA
IEDUL-IDOL	RĂSURA
IMPĚRĂTÉSA LIA	FLÓREA DE PURPURĂ

Muze, Amazone, Mucenițe, Fecióre-Sfinte, Jupănese, Jupănițe, Nymfe, Hama-Dryade, Țărance, Țărani, Sfetnicî, Breslași, Ostași, Aezî, Faunî, Silvanî, Tritonî, Piticî, Dracî, Strigoî, Spănzurași, Balaurî, Sclave Troiane, Ingerî, Sirene, Florî, Larve.

INCHINARE

LUMINĂȚIE,

Crescut în principiile Frumosului absolut, principii pe care Myerofantele Ión Heliade le-a trâmbițat prin vocea-i de oșel, am căutat la rînd, sărman apostol, să'mi iaŭ toiagul și să propovăduesc frumosul, chiar dacă a mea fără ar fi deșertul în care Sf Ión Botezătorul a propovăduit în zadar.

*Și din țile de cercetări; din nopți de vegheri; din frumoșele reamintiri ale unei copilării petrecute printre moșnenii olteni, cari îmi hrăneaŭ sufletul și mintea cu cele mai sublime și românesce legende; s'a născut copilul meu: „**Dafin Făt-Frumos și Frumosa Iléna**“.*

Dar copilul odată născut, fie el trumos ca sórele, fie mai pocit ca Uciğâl-Tóca, are dreptul să fie botezat în legea lui Christos, cum să și doréscă să fie pus sub proteguirea unui chip sfânt.

*Ca bun creștin, ca unul ce am luat apostolatul pietrosului drum ce duce către **Frumos, Bine și Adevăr**, m'am tot gîndit și răs_gîndit: Că cine ar putea*

profegui opera mea, cui a'și putea-o închina ca unui chip sfânt?

Și m'am socotit că pe vremuri avém boeri mari, ómenî de inimă și omenie, cași sprijinéu tot ce erea scris în limba strămoșilor și tot ce șintea să deștepte în suflete slava trecutului. Dar vai! mî-am çis amărât: cei de omenie s'aũ dus! Ciocoismul, parvenirea țără suflet și cultură aũ luat locul boerilor cărturari. Ce e mai vulgar în literatura francesă; Clasicismul german de la... Brașov, și Anglo-mania, ca pirul și cucuta s'aũ înnălțat și aũ copleșit bunele nóstre începuturi.

*După șcôla nouă, ori-ce operă înnălțătóre de patriotism e o slăbiciune. Azi trebuie să se cânte numai rēul, offica de poruncelă și dorul după cimitir. Cine o să fie sémă de un basmũ pus în forma unei poeme dramatice? În vécul acesta de istovire, cine o să înșelégă pe **Dafin** alergând să întálnescă pe frumoșa **Iléna**, vecinic aprópe și departe de acel ce o înșelege și voesce să și-o apropie sie-și?*

*Azi **realitatea** dă parale, îndoirea spinărei urcă la înălțimi ameșitóre! Cine ar mai fi naivul care să caute a dobēndi prin luptă, Idealul?*

Fără îndoială, că dacă s'ar găsi vr'unul să'mî înșelégă opera, să se mai pôta emoționa la citirea unui vers frumos, acela cată să trecă drept străin printre ai lui; acela cată să fie ponegrit fiind de ei neînșeles.

Și, vèdēnd, luminășie, că pe voi, oposifia, nu vè crușă; că ai voștrii aũ căutat și caută să vè facă mielul lor ispășitor pentru ale lor păcate; mi-am çis: că trebuie să mă apropii de voi și am avut fericirea să vè cunosc de-aprópe.

În voi am găsit nu pe politicianul scamator; dar

pe politicul întrevăduț de **Aristotel**. Pentru voi politica nefiind mijloc de parvenire, a fost însă-și arta în care **Binele, Frumosul și Adevărul** s'aũ întrupat.

În vorba voastră senină, bună, părintéscă îmi grăiaũ toți străbunii voștri, de la Ión Cantacuzen împératul cărturar și până la vrednicul și iubitorul de țară postelnicul Cantacuzen. Văđându-vă atât de senin și bun în culmea puterei la care ați ajuns, mi s'a părut sub vraja cuvântării voștre, că ați fi chiar **Fet-Frumos** visat de mine și însoțit cu **Iléna**, idealul pe care l'ați cucerit de-a fi părintele țerei și sfătuitoarul celui mai mare și puternic partid. Mai ales că în jurul vostru, ca și în jurul eroului meũ, **Smeul-Pismă**, a căđut zdrobit cu toți balaurii lui : fățărnicia, ura, bârfirea și nesocotința.

Mi-am găsit sfântul chip ! am strigat plin de fericire. Protegurei lui morale, îmi închin opera mea.

De acum că mi-am luat îndrăsneala, Luminăție, să vă închin copilul născut din nesfârșijii ani de luptă cu **Hymera**, sunt sigur că va intra isbăvitor în lume.

Iar când cei viitori vor da peste a mea operă, smeritul meũ nume se va ilumina în ochii lor de puterea ce le va evoca numele G. Gr. Cantacuzen, cărui a fost închinată.

MIRCEA DEMETRIAD

PROLOGUL

Infățișează Sala Tronului, în palatul lui Moș Impărat. Către mijlocul scenei, se ridică tronul, pe trei trepte. Coróna și Sceptrul sunt puse lângă tron. Către pl. II stânga, se găsește o masă cu trei serviciuri de aur, de mâncare.

Masa e încărcată cu mâncăruri, fructe și băuturi. Lângă tacâmurii se găsește câte o amforă cu vin. Spre planul III, un lăgân. La capătul lăgânului, o depănătoare de lemn, cu lână pe ea. La culisa din stânga planul I, un cămin. La dreapta planul III o ferăstră deschisă. La lampadare, lumina e pe stins. Se aude în depărtare bătaea clopotelor pe la biserică, vestind miezul nopții. Luminile se sting pe rând. Intunecimea înfășură scena, când a bătut a 12 oră. Scena primește lumina Lunei prin fereastră.

SCENA UNICĂ

I-a II-a III-a URSITÓRE

I. URSITÓRE. (Ese din cămin. Pórtă un domino cu capușon cenușiu. Ține un toiag).

Sunt cea d'intăi !

II. URSITÓRE. (Intră prin ferăstră. Pórtă un domino cu capușon constelat. Ține un toiag).

Mă iartă ! și eă sosesc cu tine.

I. URSITÓRE

N'o vėd pe sora nóstră..

II. URSITÓRE

S'o veđi trăsbind că vine

III. URSITÓRE. (Ese de după cea mai de sus treptă a tronului.
Pórtă un domino roșu cu capușon... Ține un toiag).

III. URSITÓRE

Uf!.. Iată-mă, surată!... De ciudă nu mai pot!..
Iar nasceri?... Iar ursire?..

II. URSITÓRE

Știi, draga mea, de tot
Te 'ntreci cu văicăratul!.. Aicea ne așteptă
O masă încărcată...

III. URSITÓRE

Ce pofta 'ți-o deșteptă!
Ei, veđi tu, lăcomia pe mine nu-î stăpână;
Și nici vr'un dor spre aur, surato, nu mă mână.
Pe tronuri am putere; dar tronul nu mă-e drag!

II. URSITÓRE

Dar nu uita, că pruncul fiind pe-al vieței prag,
Așteptă ca menirea să-î dăm... Vrei să trăiască?

III. URSITÓRE

Voesc durerea 'n lume ca mamă să'l păzescă.

I. URSITÓRE (Care a mâncat și bătut)

Mâncarea e alésă, și vinul e ales;
Iar nu ca pe la cârciumi, și acru, ba și dres.
E masă 'mpărătésă!... La rându-mi voi și eu;
Și'l iaș pe prunc surat'o, cu drag sub scutul meu...

(Se apropie de lăgăn și se uită la copil)

Și bată'l fericirea ! E dragoste curată.
Pe fruntea lui, schinteia de geniū se arată.
In horă !.. Tóte 'n horă...

(Se invârtesc de trei orī în jurul lĂgă-
nuluī ; apoi ridică toiagul spre copil)

Odraslă de 'mpĕrat,

Cum tatăl tĂu aicea cu bine ne-a chemat,
Și eū, la rĂndul meū,
Cu bine 'ți ursesc viața ! Să crești nĂlțuț și drag ;
Un crin, ce infloresce l'al raiurilor prag,
Privind spre Dumnezeu.
Să ai pĂru 'n inele și negru ca păcatul ;
Cu ochi în care zine glumind să-și ție sfatul,
Și'n care să inneci
Priviri de cer, șirete priviri, priviri de foc ;
CĂnd brațul tĂu va strĂnge al fetelor mijloc,
Spre tine să le plecī.
Destoinic fii în luptă ; dar drept și iubitor.
Să birui prin grĂire pe orī-care luptĂtor ;
Și'n drumul tĂu să pari
Un vis de tinerețe !... Să fugi de avuție ;
Dar, bani, palate, tronuri, de tinc să se ție :
Viū sĂre să rĂsarī !

II. URSITÓRE

Așa frumos l-ai dĂruit,
CĂ nu mai știu ce să gĂsesc
Cu darul tĂu asemuit,
Pe copilaș să dĂruiesc.

(Se invârtesc de trei orī. Ridică toiagul)

Copil iubit, prunc de 'mpĕrat,
In jurul tĂu am semănat
Inchipuiri să te mĂngie,
Și'n veci în prĂjtmă să'ți rĂmăe.

Ți-or cînta ele 'n orî-ce șópte
 În zori, nămeze și în nópte ;
 Iar tu, veî cresce domnul lor !
 Să n'ăi pe frunte nici un nor ;

Din contră geniú s'o lumine !
 Drăguț copil, am pus în tine :
 Murmurul recilor isvóre,
 Un răsărit plăcut de sóre,

Un glas de codru 'mbătrânit,
 Al zilei triste asfințit,
 Când nóptea vine și-o învinge...
 Tot ce-a trăit, tot ce se stinge !...

Prin graiul tēú să se perinde
 Și doina care dor aprinde,
 Și însuși basmu 'nșclător ;
 Dar totuși drag l-al tēú popor.

Că veî domni prin Poezie !
 Iar vécul tēú are să fie,
 Un véc de aur tutulor :
 Te dăruesc nemuritor !

III. URSITÓRE. (Șade la depănătóre, și trage firul vieței).

Hei ! Hei !.. Cum véd nu'î glumă suratelor voiți...
 Ca darul meú în lături să'l dați, să'l nimicitiți.
 I-ați dat averi, ba tronuri, visări, ba poezie !
 Iubirea și norocul supuși voiți să-î fie !
 Surorilor, sciți una ? Sunt bună ca și voi !..
 Să-î fac vr'un réú, vé supér. Veđi, asta nu o voi !
 Așa dar de la tine voi lua... și de la ea.
 Voi face o 'mpărțire în viață-î... bună, rea...

(Ridică toiagu spre copil)

Tu, cea de veci luminătóre,
 Pe fruntea lui de osândit

Aruncă raze plângătore...
Îți e ursit !

(Pe légân cad rađe de lună).

Eú ce pe tronuri stăpânesc,
Copil al unui Impérat,
Cu doru 'n suflet te ursesc
Să plecî înstrăinat...

Să crescî de mamă îngrijit,
Să crescî de tată alintat,
Și să fii tu, al lor sfârșit
Și fruct inveninat.

Când pe-a ta buză va miji
Mustața brunilor adulți,
In calea ta vei veșteji
Florî... Fără să ascuți

Nebun vei merge, visător
După un chip ce 'n tine 'l sâp ;
Noú jidove rătăcitor,
Cu fiere te adâp.

Ai s'o zărești în tot pe Ea !...
In grăú, în florî o vei vedea,
In bolta vițelor de tómnă,
Și-a iadurilor dómná ;

In apa mării de smarald !...
O vei cînta nebune Scald ;
'I vei șopti cîntări nebune,
Iar dênza va apune

In chiar minutul când vei vrea
La piept s'o strângi cu drag pe ea !
Dar totuși bună, te-am ursit
Să lupți și fericit,

Când smei, balauri veți zdrobi,
Să urci în turnul fermecat;
Intr'un minut, vă veți iubi
C'un foc d'un véc păstrat.

Tu, cea de veți luminătoare,
Pe fruntea lui de osîndit
Aruncă raze, plângătoare...
Iți e ursit!

(Se luminează totă scena, de lună. I. Ursitoare, pierce sub o trapă de lângă cămin; II. Ursitoare, pierce pe ferestră; III. Ursitoare, pierce sub trapa, prin care a venit în scenă).

ICÓNA I

Infățișează Sala tronului. Stilul săleii e bizar. Lucrată în mozaic, sala se ține pe pilaștrii străvedători de smaralde. Pe pereții sunt pictați în mozaic Sf. Vinerii, Sf. Fecióră și alți sfinți. Pe zidul din fund e pictată Sf. Vinerii și Sf. Fecióră. Intre cele două icóne, o ușă mică secretă. — Tronul, către culisa din dreapta și făcând puțină față publicului, e de aur și suit pe un pedestal de șapte trepte tot de aur. Dintr'o verigă mare de aur, cade în falduri o draperie de catifea roșie. În frontalul verigei e un vultur uriaș, care ține în cioc o cruce.

SCENA I

Moș împărat și Lia împărătesa, pe tron. La picioarele tronului stă Dafin Făt-Frumos. În fața tronului Ciubăr Marele Vornic, Marele Logofăt al dreptăței; Marele Armaș, Boeri, Sfetnici, Afin, Jupânese, Jupânițe. Despărțiți printr'un cordon de armași, stau către fund Țărani și Țărance cum și breslași.

MOȘ ÎMPĂRAT

Mare Armaș, ce este ?

MARELE ARMAȘ

Luminate Dóme, un sol de la Roș Impărat, ne-a sosit cu carte de război.

MOȘ ÎMPĂRAT

Cu carte de război? Iar război?! Să vie! Bătrânețe, bătrânețe, de ce mă doborî sub

SCENA II

Aceiași ; Solul și suita lui

MOȘ IMPĂRAT

Ce este, Sol respectat de datini și de lege ?

SOLUL

Impărate, Stăpânul meu, nebiruitul Roș Impărat, prin crisóve își întărește și își cere dreptul. O parte din ținutul tău, Țis „la Zina Florilor“ 'i se cuvine lui din Moși; și cu armele își sprijinește pricina. I vei da dreptate, îți va fi prieten. Prieten, fiului tău va hărăzi soție pe Kiralina cea frumoasă.

MOȘ IMPĂRAT

Sol respectat de datini și de lege, răgaz de trei zile să am, și stăpânului tău voi răspunde. In palatul meu, nu vei suferi de nimic. Te odihnește și petrece ; că azi bucuria ne rîde românilor. Arhondare, du pe cel bine venit la noi.

(Arhondarul ese cu Solul și suita)

MOȘ IMPĂRAT

Logofete al Dreptăței, cum stăm cu legea ?

MARELE LOGOFET

Bine, Luminăție, bine ! Boerii plecați ți se închină...
Mojicimea dór cărcnește.

MOȘ IMPĂRAT

Cărcnește ?

MARELE LOGOFET

Jefuesc și tot ei gem ! Lupul se plînge de oae !

MOȘ IMPĚRAT

Azi nimeni nu voesc să plângă. In tot ținutul meu veselie și chef să fie!

ȚĚRANIȘI ȚĚRANCELE

Trăiescă Moș Impărat!

(Boerii cârtesc între ei)

MOȘ IMPĚRAT

Mare Vornice, grăește!

MARELE-VORNIC

Tote bune, Impărate!

ȚĚRANIȘI

Numai cu fomea o ducem rău!

(Ostașii împingându-și)

OSTAȘIȘI

Tăceți, moșicilor!

MOȘ IMPĚRAT

Mare Armaș, cum stăm cu oștea?

MARELE ARMAȘ

Și rău și bine, a toate vedătorule! Avem pedestrași dar dăm greș cu călăreții.

MOȘ IMPĚRAT

Iar Roș împărat, tocmai din potrivă, stă bine cu călăreții și prost cu pedestrașii.

AFIN (in sine)

Cum s'ar zice, sórta rásboiului stă pe loc.

MOȘ IMPĚRAT

Auđi Dafine, fėt iubit ! Ce zici tu, că-ı de făcut cu Roș ImpĚrat ?

DAFIN

Ce zici tu, tată.

MOȘ IMPĚRAT

Dragul tatiı, simț că nu mai am putere. O sută-zece iernı și-au așternut peste mine zăpezile. Dar mulțumită cerului, am plâns eu și cu tine, Lio, ne-am rugat pe la icóne... Câte acatiste am mai făcut !... Dar s'a îndurat Bunul de sus...

LIA IMPĚRĂTESA

Aı uitat, bărbate, aı uitat ! Sfânta Vinerı a făcut minunea și ni-la dat.

MOȘ IMPĚRAT

N'am uitat, dragă Lio, n'am uitat ! De aia, icóna prea Sfintei strălucește peste tot aci. He !.. He !.. Ce mai chef, ce mai veselie boerı, când ImpĚrătésa ne dete pe Dafin ! Slavă Domnului, nu-mı pasă de zece ca Roș ImpĚrat, când am pe Fėt-Frumos alături.

IMPĚRĂTESA

Dragă bărbate, nu cum-va vrei să mi-l trimiți în bă-tălie ? Ferescă unul Dumnezeu !

MOȘ IMPĚRAT

Taci Femeie : Póle lungı și minte scurtă ! Dar Domnița Kiralina ce-ar zice ? Vıno tată ! Vıno, fėt-iubit !

Astă-zî că ai pus pe fruntea ta două-zeci și una de răsuri, Primă-Vară, încăldește iarna bătrânețelor mele.

(Dafin sue treptele tronului, ingenuche și sărută mâna împăratului.
Moș Impăratul îl sărută pe frunte).

MOȘ IMPĂRAT

Ascultați boeri și tu moșicime! De azi iaș de mână dreaptă a tronului pe Dafin Făt-Frumos.

Toți

Trăiască prințul Dafin!

JUPĂNESELE

Trăiască Făt-Frumos!

MOȘ IMPĂRAT

Ce zici, Dafine! Auđit-ai de Kiralina cea frumoasă?

FĚT-FRUMOS

Auđit, tată!

MOȘ IMPĂRAT

Ei! ce-ai zice de ți-ar fi nevestă?

FĚT-FRUMOS

Știu și eu? Voia ta fie!

MOȘ IMPĂRAT

Bine, coconul meu! cuminte ai fost și cu minte ai să-mi rămâi! Povățuește-mă acuma că am trebuință de ale tale sfaturi.

DAFIN

Dragă tată, mai puține biruri și mai multă veselie în țară !... Mai mulți breslași și mai puțin lefegii !

(Murmur de mulțumire printre breslași și țărani, de nemulțumire printre boerii).

MOȘ IMPĚRAT

Leit imi sémăná!— Mai c'ai zice, că sunt eú, când te-am luat, dragă Lio.

IMPĚRĂTESA

S'a gândit el, Dumnezeu, când ne-a dat bătrânețele ! Ne-a luat trandafirii din obraji, dar 'i-a pus pe obraji feților.

MOȘ IMPĚRAT

Scólă cârje a bătrânețelor mele, să mă razim pe umerii tēi de oțel.

(Se razimă de Dafin și coboră urmat de ImpĚrătesa)

Ce bunii sunt copiii la bătrânețele noastre haine ! Inveseliți-vē Boerii ! Te imbată mojicime ! In curțile palatului s'aú defundat buțile și purceii se perpelesc în frigări.

BOERII

Trăiască Moș ImpĚrat !

JUPĚNESELE

Trăiască ImpĚrătesa Lia !

BRESLAȘII ȘI ȚĚRANIÎ

Trăiască Dafin Fět-Frumos !

MOȘ IMPERAT (mângându-l pe pěr)

Cuconul meu și prinț drăguț, de azi stăpân ești pe tot. — Eă umbră, cată să mă sting în întuneric. Tu, lumină, cată să te urci în răsărit. Poți să intri de azi în tóte odăile Palatului. Poți să te folosești cum vrei de hasnaua țarei. Poți să te învesmânți cum ți-e placul. Na cheile fiul meu! Deschide tóte ușile, și dá drumul uimirei tele; că ai să veđi comori și veșminte orbitóre de fireturi. Numai colo... (arătând ușa tăinuită) veđi tu, fėtul meu, să nu te duci, să nu cauți să intri, să fugi, ca de iele, de acea blestemată ușă.

(Se retrage cu oșteniș, curtea și norodul)

SCENA II

Dafin și Afin

AFIN

Și la măi mare, prințe!

DAFIN

La măi mare, nu! Ar căta să móră tata.

AFIN

Când sórele răsare, ce-ı de se stinge altul! Dar óre de azi cum trebue să te numesc? am supt acelaș lapte și suntem frați. Dar tu ești sóre, și nu sunt nici măcar stea!

DAFIN

Zi-mi frate! Căci frați ne întregim. Tu ești lacom, eă abia ating bucatele, să nu mor de fóme. Tu trăești, eă visez! Tu din femeı te mulțumești cu trupul și eă nu știu ce-ași face fără suflet! Bine aă întocmit ursitorile, când ne-aă ursit frați de lapte.

AFIN

Că zău, așa e! Ce te-ai face tu cu inchipuirile tale de n'ași fi eu, să te cobor din stele! Dar ce mă miră e că stai cu vrafal de chei în mână de un sfert de cés și că nu te mușcă șarpele de inimă să veđi ce e colo.

DAFIN

Drept spunându-ți, nici că mă încăldesc comorile, nici că mă uimesc veșmintele. Uite, na cheile, caută tu în locul meu, frate.

(Ii dă cheile, afară de una)

AFIN

Dar ce faci cu aia?

DAFIN

Uite... Veđi... O taină se petrece în mine. Nu știu ce mă légă de cheia asta... Ași vrea să ți-o daú; și nu'ș' ce 'mă șoptesce s'o țiú. Dute, caută, alege; dar lasă-mă visurilor mele.

(Afin ese)

SCENA III

Dafin, singur

DAFIN

Să umblu în tóte odăile, afară de una! Afară de acesta... Ași vrea să ascult de graiul tatii și presimt că pentru întâia dată o să-í calc voia. Să intru... (Merge către ușă, se oprește) Nu! Nu fac bine să înșel pe născătorul meu! Să nu intru? Să nu intru!... E 'n de ajuns să mă gândesc la asta, ca mâna să-mí se împotrivescă gândului.

(Pune cheia în bróscă și întórece. Zidul se desface în două. Se vede terasa Turnului vrăjit. Terasa e scáldată de razele lunéi. Pe un tron de argint stă Iléna cu arcul în mână și rezimat de pământ.

Pe cap pörtă o diademă cu semi-lună de argint. Pe umărul drept îi stă o pasăre mare de aur. Pare că dörme. In jurul eï staü muzele, amazónele şi aezï bătrini cu degetele pe córdele lyrelor. Sunt tóte şi toşï adormiţi. In stânga magul Simon, cu varga întinsă către Iléna, pare a o ţine in puterea lui. La spatele lui stă un grup de pitici cu capete mari. La piciórele tronului un balaur stă cu gura deschisă, din care ese foc).

SCENA IV

Dafin, Ileana, Magul Simon. Amazone. Muze Aezï, Pitici.

DAFIN (Dă un pas înapoï)

Ah !

(Intinde braţele către vedenie pe când baletul piticilor îl inconjoră).
Dupe balet piticii se retrag pe terasa vrăjită).

COR NEVĚDUT

La răsărit, la răsărit
Aï fost ursit
Să mergi spre Ea !
La răsărit, la răsărit
De Ea iubit
Te vei vedea !

PITICII

Ha ! Ha ! Ha ! Ha ! Ha ! Ha !
Dafin !... Dafin !
Senin, senin
De eşti
D'acum gonit
D'un dor cumplit,
Păleşti !
Pitici
Aici !...
Rideţi,
Glumiţi,
Veniti...
Aideţi !...

COR DE FEMEÎ

D'acuma poți să pleci,
 O! Făt-Frumos;
 Prin luptă ai să treci
 Mărinimos!
 Te-așteptă, s'o deștepți
 Din somn vrăjit
 Ce stai și mai aștepți
 Vitez dorit!

COR DE BĂTRÂNI

Mereu ai s'o zărești,
 Mereu!
 De azi, că o iubești,
 Cu greu
 Trăi-vei fără Ea...
 Să lupți și-o vei avea!

ILÉNA (ca prin vis)

Iubit logodnic, te aștept d'un véc, sub vrajă adormită.
 Ce faci?... Ah! vino mai curând la sîniî mei!
 De-a mea icónă calea ta va fi cu drag călăuzită.
 Sdrobéscă Smeî al têu baltag și pe Pîgemeî!

DAFIN

Oh! chip frumos, ai strecurat venin și-amor
 Intr'al meu suflet fecioresc! Cutezător
 D'acum prin lume voi pleca să te gălesc...
 Oh! Vis!... Oh! Vis!... Mă arzi în foc... și te iubesc

ILÉNA

Botezul sfânt ce îl aștept mi'l vei cânta
 Prin vers de foc, El îmi va fi: iubirea ta!
 Oh! vin frumos, neînfrânat, ca dorul meu,
 Căci din pămînt, am să te fac un Semi-zeu!

COR DE BĒTRÂNĪ

La sfânta Vineri fă popas ;
 Ea, o să-ți pórte al tĒu pas
 Spre bun sfârșit :
 Și taina ea 'ți va desgoli...
 Te du la ea, n'o ocoli,
 Flăcău slăvit !

COR DE PITICĪ

De CorbĪ trec stolorĪ,
 Daū ocolurĪ,
 Te așteptă !
 O s'aibĪ luptă
 Ne 'nterruptă,
 Luptă dreptă !
 Hi ! Hi !
 RĪdeți !
 Vin,
 Dafin,
 Vin !...
 RĪdeți
 Hi ! Hi !

ILÉNA

Te-aștept !... RĒsarĪ viteze, în Turnul de granit !...
 Invinge-vei tu, vraja !... Te-aștept ! Fii bun venit !

(zidul se reintregește)

SCENA V

Dafin, singur

DAFIN

Ah ! Dómne ! Ce ? Vis fuse ?... Nebun sunt ?... Aiurez ?
 Era așa frumósă !... Că-î vis, nu pot să cred !
 Și totuși zidul este la locul lui...

(Lovește cu pumnĪ în zid)

Turbare !

Să ved că Idealul în fața mea răsare ;
 Să vréu să'l strâng în brațe și el să piară... Da !
 În sufletul meu dorul nu pot a'l mai răbda !
 Adio țară, tată și mamă, tron vă las !...

SCENA VI

Dafin, privind perdut zidul ; Afin.

AFIN

Ce, încă tot aicea ? Pe gânduri mi-ai rămas !
 Eî, prințe !... Eî, la naiba ! Imi pare surd că este.
 Știi una, frate... uite, 'ți aduc o bună veste ;
 Am dat peste-o comoră ce arde, vii rubine !
 Dar ce ai frățiore, de nu te uiți la mine ?!

DAFIN (către zid)

Femea !... Inger !... Zină cu ochi albaștrii, mari,
 Cu pèrul tors din raze de lună... imi răsari !

AFIN

Ce are ?... Spune stihuri ! Bolnav este sèrmanul.
 Să facă stihuri numai acel ce n'are banul,
 Să'și cumpere merinde ! El fiu de Impèrat,
 Să facă stihuri ?... Aide ! Ce ai ?... Ce s'a 'ntimplat ?

DAFIN

Oh ! Afine !... Oh frate ! E zină !... S'o 'mpresor
 Voesc cu aste brațe... saū caută să mor !

AFIN

Să mori ? Dar pentru cine ?

DAFIN

Oh! frate pentru Ea!

AFIN

Nebun e cum se cade! Ce are voi vedea.
Mă duc să dau de știre. Pe vraciū am să'l aduc.

(Ese uitându-se cu milă la Dafin)

SCENA VII

Dafin, apoi Vraciul.

DAFIN

Voi merge!... Pân' la Zină, prin foc am să mă duc!
Sdrobi-voi Smei în cale, saū ei să mă sdrobescă,
Dar numai o clipire s'o ved... să mă iubescă!

VRACIUL (intrând)

Aicea este!.. Bine 'mă-a spus! E turburat,
Te rog, ia scóte limba... dă-mă mâna...

DAFIN (cu turbare)

In drumul meū te scóte! Din ochi-mă pieri bārfire
A tot ce-ī poezie, — frumos în astă fire!

VRACIUL

Nebun e, și 'ncă sdravān!

DAFIN

Din visul închipat,
Mi apare astă vită, ce'n vraciū s'a întrupat!
Pierī iasmă..

(Se retrage cu gróză)

VRACIUL (Se retrage cu frică)

O moliftă să-î fac ? Nu, mătrăgună
Culésă și vrăjită de mine chiar la lună
Să-î dau .. Aidî... scóte limba... te róg... nu te 'ncrunta..
D'ași pune ca să-î cânte?.. Lui Saul îi cânta !

SCENA VIII

Aceiași ; Impăratul, Impărătesa, Afin, Curtea

IMPĚRATUL

Ce este ?

IMPĚRĂTESA

Dafin, mamă, ce ești așa pălit ?

VRACIUL (incet)

Imi pare... e la minte puțin cam obosit...

DAFIN (Impăratului)

Oh ! tată, 'mî este dragă ! Pe ea o voi, pe Ea !

IMPĚRATUL

Da ! Da ! Pe Kiralina !...

DAFIN

Pe ceea-ce 'mî zâmbea
Acolo... Da... acolo !...

Toți

Sărmanul !... E nebun !

IMPĚRATUL

Dar cine e aceea ?

DAFIN

Oh ! tată ! Voi să'ți spun !
Cu cheia cea oprită, deschis-am... și 'n clipire
Din ochi îmi peri zidul...

IMPĚRATUL

Ce spui?... Nenorocire !

IMPĚRATĚSA

Copilul meu ce are ?

IMPĚRĂTUL

Copilul ne-am pierdut !
Iléna Cosinzéna, e zina ce-a vădut :

DAFIN

Ileană Cosinzéna, a mea are să fie !...
Vă las părinți în lacrimi ; te las... te las moșie !
Mă duc în pribegire, pe Ea, să mi-o gădesc...
Nu pot să mă stau, tată !... Nu pot... da... o iubesc !

IMPĚRATUL

Dar știți, nenorocite, câți Feți-Frumoși ca tine
S'aũ dus purtați de visuri pe căile străine,
Creșând s'o întâlnescă, s'o facă sôța lor ?
Periră toți pe cale !... În câmpul de omor,
Sub grele buzdugane cădură să-și sfârșescă
Acolo traiul. Ast-fel lăsat-aũ să albescă,
La sôre-ale lor ôse ! Și eu am fost smintit !
Și eu plecai pe drumuri, de chipul ei răpit !
Dar calea jumătate făcută, către țară
Și ômenii, mă re'ntôrse dorința. Mă scăpară
Supușii mei, de môrte !... M'ascultă scump fecior,
Ia tronul meu și uită icôna ei !

DAFIN

Să mor,
 E singura-mă dorință! Să mor sub ochii Eî! —
 Mă iartă mamă!... Tată, nu pot! nu pot! Ce vrei,
 In ochi îmi arde Zina! Sub plópe, chipu-î vęd!
 Intunece-se drumul, d'al cerului prăpăd,
 Și tot n'oi da in lături!

IMPĚRATUL

Imi sémănă și pace!
 Nu pot să'l țiú, nevestă! Nu pot nimica face!

IMPĚRĂTESA (Il stränge la sin, plângënd)

Cu dor 'n suflet mamă, te strâng plângënd la sin!
 (Il sărută pe frunte. Dafin îi sărută mâna)

IMPĚRATUL (Il sărută plângënd)

Te porțe Sfântu 'n cale! De astă-zî biet bătrân,
 M'oi stinge fără mâna-ți să inhidă-a mele pleópe!

AFIN (cu hotărire).

Mărite Impérate, voiesc de el aprópe
 Să 'mpart și bucurie și dor și suferinți.
 Nu las nici tronul věduv, nici țară, nici părinți;
 Decî nu e mare lucru să mor! Eú merg cu tine!

(Se, aruncă in brațele lui Dafin)

IMPĚRĂTESA

V'ajute Sfânta Vineri!

Toți

Veniți 'napoi cu bine!

IMPÉRATUL (Isbindu-și fruntea)

Uitasem! Bătrânețe, cum mințile ne stingi!
Copilul meu, la grajduri să mergi și să împingi
In zidul din ogradă... O ușă vei deschide.
Acolo da-vei Dafin, de umbli prin firide,
D'un frâu uitat de vremuri. Să'l scuturi de trei ori,
Și 'n față o să-ți vie, in trapul cel mai mare,
Fugarul meu, fugarul cu aripe, ce sare
Din munți în văi; cu ochi, cărbuni strălucitori.
Incalecă pe diusul și mergi... in a ta cale...
Părinții tăi, copile, in urmă-ți pier de jale!

(Se îmbrățișează plângend. Toți sunt mișcați)

CORTINA SE LASĂ ÎNCET

ICÓNA II

(Infățișează odaia, văruiță în alb, a Sfintei Vineri. În dreapta și către culieă un jeț mare domnesc de argint. D'o parte și de alta a jețului, câte șase jețuri mai mici și tot de argint. Către stânga, candelile suspendate cu lanțuri de argint, unele sunt aprinse altele stinse).

SCENA I

Sf. Vineri, în jeț. Mucenița Vesta, intră.

MUCENIȚA VESTA

Prea sfânto, am chemat păsările cerului și le-am dat meiu de aur.

SF. VINERI

Bine, Mucenițo, bine !... Faptele noastre bune sunt pilde omenilor. Ai umplut candelile ?

MUCENIȚA VESTA

Prea sfânto, multe candelile s'au stinse ; altele sunt pe sfârșit ; două însă ard cu o lumină plină și albastră ca și sufletul lor ceresc.

SF. VINERI

Sunt candelile lui Dafin-Fet-Frumos și ale Frumosei Iléna. Soro, aste două candelile sunt menite să ardă pe veci. Dar ce au candelile celea de lângă firidă, de păl-păesc așa ?

MUCENIȚA VESTA

Unt-de-lemnul lor e pe sfârșit.

SF. VINERI

Ah! Ah! E candela lui Moș Impărat și a cucerniceii Lia... E și vremea să se stingă!

Pâlpâească sufletele lor; pâlpâească!...

Nerăbdarea să ajungă la Raiu, le muncește.

SCENA II

Aceleași; Mucenița Florióra; După ea, Un Unchiaș, în sdrențe

MUCENIȚA FLORIÓRA

Unchiașule, vorbește prea sfintei și prea milostiveii Vineri. Ea va îndestula fómee ta.

(Unchiașul, sărută mâna Sf. Vineri)

SF. VINERI

Ești bun venit în Impărăția mea, dragă uncheșel.
Ce vînt te-a bătut pe la noi?

UNCHIAȘUL

Sdrențele de pe mine, opincile sparte, toiagul ros de drum, prea milostivo, îți vădesc a mea lungă rătăcire prin ținuturi și haine și milostive. Ochi, împăejinați de umbrele apropiatei mele morți, au vădut și războaie și răsturnări de domnie; și morți și botezuri; despărțiri și cununii... Am vădut țara Austrului; d'acolo țin încă și acuma pe barbă și păr, colilia... M'am minunat de puterea lui Roș Impărat și de frumusețea domniței Kiralina. Am fost miluit la Curtea lui Moș Impărat și a cucerniceii Lia.

SF. VINERI

Și ce mai făcea închinatul meu, Dafin-Fět-Frumos?
Cată să fi crescut; cată să fie frumos ca lucéfărul
de ȓio.

UNCHIAȘUL

Frumos ca sórele, Prea sfânto! Frumos ca sórele!
Dar, vai! ce păcat!

SF. VINERI

Ce păcat, Unchiașule!

UNCHIAȘUL

Am vėđut culmea bucuriei și a jalei numai într'o zi.
E acuma anul, de când drăguțul Fět-Frumos, chiar în
ȓiua când bėtránul Impėrat și'l luase drept reazăm, a
plecat nebun după o închipuire.

SF. VINERI (In sine)

S'a 'mplinit scrisul!

UNCHIAȘUL

Ruina s'a năruit peste îmbelșugatul ținut al românilor.
De la plecarea lui Fět-Frumos, tătână-sėu și-a pierdut
tronul, bătut fiind de Roș-Impėrat. Nóptea nu se mai
risipește de pe cerul lor; și sărăcia și-a rėsădit mără-
cină la ușa săténului.

SF. VINERI

Știe el, Dumnezeu bunul, ce face!

UNCHIAȘUL

Dumnezeu bunul!... Vorbă e!... Dumnezeu bunul ar
fi trebuit să răsplătească mai bine omenia Impėratului

căduť! Cucernicia Impăratesei, ajutorarea bisericilor închinatelor lui Isus, la ce le-a folosit? Păgănul Roș-Imperat, mulțumită zeilor, i-a biruit.

SF. VINERI

Unchiașule, nu cărti! Dumnezeu e bun și milostiv Isus.

UNCHIAȘUL

Zeu!... Privindu-te mă bine, Prea sfânto, nu cred de loc ce'mi spui. Mă ești, tu, acea frumoasă fată a lui Zeus? Unde'ți sunt nuri? Unde mlădiosul trup? Unde perul tău de aur? Crețurile săpat-au nuri! Gârbovirea, ți-a îndoit trupul! Zăpada, ți-a învăluit podoba capului! Căť despre ochii hrăpiți de pe albastru cerului, au luat fața mormintului.

SF. VINERI

Ei! Ei! Unchiașule! Nuri, ochii, perul și trupul meu, au dat naștere Păcatului. O vecie de muncă trupești, o vecie de lacrimi și căiri 'mi-au derăpănat firea, dar 'mi-au sfințit sufletul! Ce-mi folosea frumusețea trupului, dacă eram pornită să o dau firilor de noroi? Azi, sufletul imi este limpezit de iubirea mirelui mântuitor.

UNCHIAȘUL

Munca și sărăcia, pribegirea și anii imi învederează în deajuns minciuna Ovreiului.

SF. VINERI, Mucenițele

Gura lui hulește!

SF. VINERI (Ridicându-se)

Vičlene, zadarnic mă ispitești!... Innapoi, Satano!

MUCENIȚELE (Făcând cruce)

Innapoi Satano !

UNCHIAȘUL (Aruncă sdrențele și rămâne în veșmînt de Mag)

Ah! Ah! Ah! M'ai cunoscut, Afrodito? Să vorbim fără mască. Treba ta, dacă slujești lui Isus! Cată să afli însă că eă, Simon Vrăjitorul; eă, apostolul renegat; eă, sufletul Cabalei: nu vrėu, m'ai înțeles, nu vrėu să las lui Fėt-Frumos menirea de a scăpa pe Ilėna de sub vraja mea!... Păgână a fost!... Păgăuă va să rămăe!

SF. VINERI (Transfigurată)

Mulțumesc, Isuse, mirele meă sfânt!
 Tu, 'mă-ascuți umila rugă; pe pămēnt
 Trece-a ta suflare plină de viață!
 Pieri a nopții Iasmă!... Alba diminėtă
 Nu veă întina-o, cu păgănu-ți grai!
 În zadar, unelta Iadului voiai
 Să oprești din cale pe acel trimis!
 Fėt-Frumos spre mine vine! Să'l primescă
 Sfintele Feciore!... Vrėu împărătescă
 Să-i facem primirea!...

SIMON (Ridicând toiagul)

Duhuri!... Din abis
 Eă, stăpănul vostru, să veniți vė chem!

SF. VINERI

Ingerii vegheză, drace!... Nu mă tem!

GLASURI (Sub pămēnt)

Aidem către dīnsul!... Aidem!...
 Lumine și Larve și Strige
 Urcăm din abise ce gem

Sub munci uriașe... Să strige
Grăire'ți, blestemul de foc !...
Armii ne-adunăm la un loc !

GLASURI DIVINE

Slăvit să fie cel ce vine,
Să sufere ce e merit ;
Acel ce scris într'ânsul ține,
D'a fi de Smei nebiruit !

(Simon, sue spre culisa din stânga amenințător).

SCENA III

Sf.^{ca} Vineri; Mucenițele Vesta și Floriôra, lângă jețul sfintei, de-o parte și alta; Fêt-Frumos Dafin, între cele zece Mucenițe, apare urmat de Afin și Corul sfințelor Feciôre. Simon, îi sfidează, cu risul satanic pe buze.

CORUL FECIÓRELOR

În sfânta 'mpărăție
A Vinerii Cucernică,
Fii bun venit !
De astăzi să se știe,
Pălêscă cei nemernică,
El a sosit !

Frumos ca mândrul sôre,
Plăpând ca și o flôre
E Fêt-Frumos ;
Dar brațul lui e tare,
Și peptul îi tresare
Vijelios !

În calea ta pășește,
Balaurii îi isbește,
Pe draci și Smei !
Să fugi d'orî-ce ispite,
De florile vrăjite,
Și de femei.

SF. VINERI

Fii, bun venit !

(Sfânta șade în jeț; de asemeni, mucenițele, pe cele două-spre-zece jețuri. Fêt-Frumos, se duce la Sf. Vineri și îi sărută mâna).

DAFIN

Spre tine trimis sunt de un vis,
Prea Sfânto.

SF. VINERI

Știu !... Zadarnic vrea duhul din abis
Menirea să'ți opréscă... Iléna te așteptă !
Prin pedice de astăzi voinice, te îndréptă
La Turnul ei. Te luptă și fi-vei fericit,
Știind că prin răsbóie mirésă-ai dobândit !

DAFIN

Aș vrea să știu, prea sfânto, pe ce anume cale
Puté-voi ca la dinsa s'ajung...

SF. VINERI

Intr'ale sale
Ținuturi spre-a ajunge va 'ntăi să te oprești
În codrul Trestianei... Acolo-o să 'ntâlnești
Pe Sfarmă-Petre, slutul ; Pe Strâmbă-Lemne, care
Stejari îi svârle în ceruri în dârja lui turbare...
De-a Domnul tu să-î birui. Slujéscă'ți la vr'un hop
Și Statu-Palmă, cărui îi zice Barba-Cot.
El, vecinic călărește p'un epure ce-î șchiop ;
Și póte ca să fie postaș isteț socot.
Să mântui și pe Friptul-de-Sete, deslegându-l
De grelele-î cătușe, și'n sprijinul tǎu lu'ndu'l.

(Îi dă de la cingătore iarba fiarelor).

Na, ține astă iarbă a fiarelor, cu ea
Cătușele atinge și ele vor cădea.

AFIN

Mă rog, n'ar fi mai bine, Prea sfânto, mai 'nainte
D'a spune toate astea, în loc de dulci cuvinte,
Să dai poruncă, masa s'o pue mai pe zor ?
Vr'o doi, trei puî, o ploscă cu vin de'l roșior...
O pâine... sau prescure... nițel unt prospăt... pόμε
Căci sunt lihnit, mă crede... și mor, zëu, mor de fόμε,

DAFIN

Maî lasă lăcomia !

AFIN

Dar, ea mă vrea... zëu, mor !

MUCENIȚA VESTA

Aicea se postește !

AFIN

O fi ! Da 'ngrozitor
E postul, surioră, zëu ! pentr'un om ca mine !
Inchipue-ți, prin aer să sborî pe cal... veđi biue...
Iți vine fόμεa 'n aer de trei zile când sborî...
Și făr' să puî sub dinte nici pic...

SIMON (Insinuator, lângă el)

Nu te 'nșiorî
D'acuma de plăcere că masa o să vină,
Cu vinuri ce'nferbântă, cu cărnuri fripte plină ?

AFIN

Chiar dracul s'o trimetă, și ba nu zic ! Mă scapă
De mórte... Uite frate, că 'mi lasă gura apă....

SIMON (Ridică toiagul)

Să vie masa !.

(In fund se ridică o masă încărcată cu fripturi, fructe și vin).

AFIN (Se repede și imbucă)

Uite !.. chiar dracul m'a slujit !
Vorbiți, mă rog, eă însă de fόμε sunt pripit.

DAFIN (care a vorbit incet)

Da, sfântó !.. Cu durerea în suflet i-am lăsat !
Chemat de graiul scumpei iubite, am plecat !
Dar dorul mă sfâșie ! Ași vrea să știu de ei...
Ce fac în a mea lipsă ?.. Ce fac părinții mei ?

SF. VINERÎ

In cele două candelă sunt sufletele lor.
Le veđi cum pierd roșela ?.. Se sting, bătând ușor
Din aripă de lumină...

(Candelile se sting)

Acuma chiar din viață
In sinu-ı le primește Eterna diminătă !

DAFIN (Isbucnește în plâns)

Morți !.. Morți !.. Și blestematul de sórtă, să nu fiă
Alătura de dânșii, ca cel din urmă fiú !

COR

Plângi !.. Plângi !.. In plâns mărgăritare
De cad, să sue către cer.
A ingerilor încercare
E înalt, plânsului mister...
Plângi !.. Plângi !..

SF. VINERÎ

Prinde la durere, Făt-Frumos, vitéz !..
 Omul din durere ese și măi tréz !
 Visul, te așteptă !.. Du-te und-te cheamă.
 Glasul tău în lacrămî, nu voi să măi gémă !
 Codrul Trestianeî ai să'l părăsești ;
 Și la Zefir-Vodă ai să te oprești.
 Bórea o să'ți spună ce ai a măi face !
 Nici la ea, copile, n'ai să găsești pace !
 Lua-vei apa vieței, vei ucide smeii,
 Dór atunci puté-vei să invingi toți zeii,
 S'o rechemî la viață zâna ta senină ;
 Să-ți-o faci soție și s'o faci creștină.

AFIN

Baba cea sfrejită la palavre tórce ;
 Nici nu-î dá mâncare, nici de béut chiar...
 Měi, sgârcită babă...

SF. VINERÎ

Domnul să te 'ncarce
 De puterî, voinice.

DAFIN

Trec al tēu hotar
 Sfânto, cu nădejdea și măi vie 'n mine.

(Sărută mâna)

SF. VINERÎ

Dragul mamii, fie binele cu tine !

(Făt-Frumos vrea să plece. Simon 'i ține calea)

SIMON

Te oprește-o clipă Făt-Frumos, din drum !
 Faci o nebulie !.. Ai sosit acum,

Și voești ca 'n dată iar să plecî în lume ?
Nu veđi, că prea sfînta vrea să facă glume ?
Cauți pe Iléna, și se află aici !
De-ți voi arăta-o ce ai să mai zici !

DAFIN

Cum Iléna aicea ?.. Sfînto, ce grăește ?

SF. VINERÎ

E Satan ! Credința, el ți-o ispitește :
Pierî ispita Naibeî !.. Ingerî, il goniți !

SIMON (Ridică toiagul)

Duhurî nevedute !.. Vaă !.. He !.. Iod !.. Veniți !

(Furtună și pocnete suterane. Trăsnete)

Preschimbați coliba în palat de aur !..
Vreă să mi s'arate scumpul meu tesaur !..
Vin, Eleno !.. Vino, mintea lui s'o perđi !..
Vie toți pigmeii... salamandre verđi !

(Scena se umple cu limbî de flacări verzuî. Odaia, se transformă într'un palat de aur în stil fenician. Elena e inconjurată de sclave troiane. Piticii și dracii apar la spatele lui Simon).

AFIN (Prostit)

Ah ! Drace !..

DAFIN

Ce ved ochi-mî

SF. VINERÎ

Suflări divine, voi
Pe fugă puneți... puneți... al iadului șuvoi !

SIMON

Veđi Dafin, frumuseęea îți ride, te așteptă !
 Din visele nebune, voinice, te deșteptă !...
 Ea 'ntinde albe braęe spre tine...

DAFIN (Inainteză amețit către vedenie)

Innapoi !...

Intr'ansa nu e suflet, și trupul ei nu'l voi !.

(La un semn al Sf. Vineri apare Iléna lângă Elena)

Ah ! tu ești numai suflet !... Ești flacără divină !
 In nóptea vieții mele te-aprinđi și arđi lumină !..
 Ah ! stai să'mi mângâi ochii pe chipul tău senin !
 Să nu pălești lumină !.. Ah ! nu te stinge....

ILÉNA (Pierind)

Vin !.

(Scena se intunecă. Ingerii apar din dreapta cu săbiu inflăcărare. Duhurile pier. Simon dispare sub trapă rızind sardonice.)

CORTINA

ICÓNA III

(Infățișează un codru secular de brazî, sângerî și ștejarî, în munți. De-o parte și alta a culiselor, stânci rîpóse. În fundul șcenei și spre culisa din stînga, o stîncă înaltă pe care stă amenințator Sfărâmă-Petre. În spre culisa din dreapta, pe o stîncă împădurită, stă amenințator Strâmbă-Lemne. Fundul e compus de ridicături muntóse și împădurite, care ȳ ascund vederei publicului. Piscul unui munte acopere o parte a cerului. În fața șcenei și legat de un Sânger stă Fript-de-Sete. La planul trei și spre mijlocul șcenei o baltă cu papură și trestie. Detunături de aruncături de stânci și copaci).

SCENA I

Fript-de-Sete, singur.

FRIPT-DE-SETE

Bre !.. Bre !.. Bre !.. Ce turbare !.. Ce mânie ! Ce zulie ne mai vĕduță !.. Afurisiții uriași !.. Strâmbă-Lemne, iar se bate cu frățină-seű Sfărâmă-Petre !.. Și când știű că Trestiana, nici că vrea să auďă de dragostea lor !.. Săracii ștejarî, cum plîng asvârliți de furia turbatului !.. Plîngeți ! Plîngeți fauni și voi drăgălașe Hamadryade că și eű plîng de amar de ani, legat de ăst copac. Oh ! Fĕt-Frumos !.. Fĕt-Frumos, când ai să viű !.. Mor de sete !.. Mĕ frig de sete !.. Dați-mű mări !.. Dați-mű Ocene !.. Voi să le béű !.. Pot să le béű !.. Mĕ frig de sete !.. Mor de sete !.. Mor !..

SCENA II

FRIPT-DE-SETE, STATU-PALMĂ (călare pe epure)

STATU-PALMĂ

Ho! Ho! Ho! nebune!... Imi spargi urechile!
Ce te-a apucat, măi bade?

FRIPT-DE-SETE

Mor de sete, frățiore!

STATU-PALMĂ

Bea și tu apa norilor, ce'ți trec pe d'asupra capului!

FRIPT-DE-SETE

Îți vine să riți, diavole, vedea-te-ași în frigarea lui
Aghiuță!

STATU-PALMĂ

Până atunci, mult am să riți de mutra ta, hazlie! (iar încep detunările) Ha! Ha! Ha! Dați mereu!... Băteți-vă! Băteți-vă, bate-v'ar mama pădurei!... Voi să purtați ponoșele și lăsați-mi oșele!... Ia să mă ciupesc nițică dragoste, Trestianei!... Stai, epurile moșului, epure! Hop!... Hop!... Și nu sări ca un schiop!... (Se duce către păpuriș. Detunările încetează).

Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot,

Nu sunt un uriaș:

Dar de iubire nu măi pot!...

Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot,

Oh! zee mâncate-ași!...

Nu fii ursuză!... Nu măi pot
Să umblu!... M'am sfrejit!
Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot,
Nu fii ursuză!... Nu măi pot
De focul de iubit!

Ești Trestiano!... Nu măi pot!...
Nu vrei să mor!... Nu vrei!...
Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot;
Ești Trestiano!... Nu măi pot,
Pe mine să mă ei!

UN GLAS (din papură)

Piei, drace!

COPACI (rid)

Ha! Ha! Ha!

STATU-PALMĂ

Rideți voi, rideți!... Că amar veți plânge de mama
pădurei. (Sare cu epurile între culise).

SCENA III

FRIPT-DE-SETE, apoi STRĂMBĂ-LEMNE, SFĂRĂMĂ-PIETRE

(Detunăturile încep cu măi mare furie. Piscul de munte scade mereu
și lasă să se vadă cerul către asfințit. Pădurea și stânca ce ascunde
pe Sfărămă-Pietre și Strămbă-Lemne, dispărând, se ved uriașii arun-
când cu copaci și stânci unul în altul).

STRĂMBĂ-LEMNE

Am să smulg copaci și sângeri, să-î isbesc în tine, câine!

SFARÂMĂ-PIETRE

Sub aceste mâini cădea-vei!... N'ai să vezi ziua de mâine!
 Că sub stânca repezită, te-oî culca hotărîtor!...
 Na !... Primește !... Mai na încă !...

STRÂMBĂ-LEMNE (Asvârlind)

Eû, cu ăsta te omor !

SFARÂMĂ-PIETRE

Zeii chiar n'o să te ție, să trăești dacă mai vrură!...
 Am să fac din munți în clipă o întregă bătătură!...

STRÂMBĂ-LEMNE

Și din codru, eû, voiû face un morman până la Cer!..

SFARÂMĂ-PIETRE

Bolta zilei, să se'nchidă!... Sunt turbat!...

STRÂMBĂ-LEMNE

Spre bolte zbier
 Ca un tunet; și văduhul se întunecă de frică:
 O voesc pe Trestiana... o voesc...

SFARÂMĂ-PIETRE

Dar aridică
 Aste brațe uriașe, muntele să te zdrobescă! —

STRÂMBĂ-LEMNE

O iubesc pe Trestiana; și voesc să mă iubescă

SFARĂMĂ-PIETRE

O iubești ! Turbare ! Plânsul și mânia urlă'n mine !—
Mușuroiū voiū face munții, să ajung pân'la tine ! —

(Continuă să arunce cu stânci și-și face cale printre ele. Strâmbă-Lemne își tae un luminiș spre scenă, aruncând cu copaci. La un moment se găesc față'n față amenințători).

SFARĂMĂ-PIETRE

Te-ajunsei in a mea goană, ticălosă stârpitură !...

STRĂMBĂ-LEMNE

Am să uit că tu'mi-ești frate !... In mânia ce mă fură,
Simț că sângele mă'neacă... Am de Cer să te isbesc !

SFARĂMĂ-PIETRE

Vă ascundeți fața, bolte !... Brațu nu pot să'l opresc
Dintr'o singură lovire in pământ să te trimită !

FRIPT-DE-SETE

Omorâți-vă dihanii, și-apoi iadul să vă'nghită !

(Uriașii se apucă la trântă. Fără să se pótă învinge, cad amândouă pe câte un trunchiū).

SFARĂMĂ-PIETRE

Blestemată fie sórta, ce ne-a dat tot o putere !

STRĂMBĂ-LEMNE

Blestemat să fie césul, când din trestii apăru
Mlădiósă ca răchita și'năltuță la vedere ;
Când vădu uimirea nóstră și c'un hohot dispăru ! —

SFARĂMĂ-PIETRE

O iubesc, cu'nverşunare !...

STRĂMBĂ-LEMNE

O iubesc prins de vrăjire ;
In cât viaţa de mi-ar cere-o ; aş jertfio în clipire !—

SFARĂMĂ-PIETRE

Măi ! Ştii una, Strâmbă-Lemne ? Pentru ce atât necaz ?
S'o chemăm pe ea mai bine. Să vedem al ei obraz
Alb ca laptele. Ne spue, ea, pe cine îşi alege.—
Să jurăm mai înainte şi pe Ceruri şi pe lege,
Că de-aşi fi... de-ai fi alesul... să plecăm ne'ntârziat
Să rămăe lângă zină, cel ales de ea, bărbat.—

STRĂMBĂ-LEMNE

Bine !... Fie !... Jur ca ast-fel să mă port. Mai înainte
Incerca-voi, eă ! —

(Se duce lângă baltă)

Voiu glasu-mi, să'mblinzesc prin dulci cuvinte.
Trestiano ! Zină ! Fiica unei raze moi de lună,
Şi a papurei de aur când se'mbină împreună :
Eşi şegalnico, sglobio !... Tu, ce treci nepăsătoare
Pe oglinda unei ape, pe'se apele'n vultore ! —

(Se aude un ris argintiu. Mai aprins)

Mă ascultă !... Te arată, vis al verzei Primă-veri !
Te iubesc cu nebulie !... Fii mai blândă de cât eri !...
Vreă să'mi fii aleasă !... Zino, eşi că ochi-mi ard în
pară !...

Mă sfişie dorul !... dorul !... Şi cu Zulia amară !...
Spune-mi vreă să schimb pămîntul, să sparg cerul... să
sfârşescă

Tótă viața omenéscă? O voi face!... Te iubesc!...
 Da, stejariî repeđi-voi, pentr'un ris al tĕu copilă,
 Rostogol să spargă, rupă... să dărâme fără milă!...
 Saú un munte îți voi face din copaci, să urci la cer!...
 Și pentru aceste tóte, o șoptire dór îți cer!...
 Oglindire-a luneî, vino!... Plânsu-mă, nu'l-ai înțeles?
 Printre lacrime te strigă, Strâmbă-Lemne, al tĕu ales!

GLASURÎ DIN TRESTIÎ

Ha! Ha! Ha! Ha! Ce nătărăú!
 Îți veđi mai bine chipul tĕu!
 Imă ai și hal să fii iúbit...
 Vai ce pocit!... Vai ce pocit!...
 Pieri uriașule posac
 Oac! Oac! Oac! Oac!

SFARÂMĂ-PIETRE

Ha! Ha! Ha!

STRÂMBĂ-LEMNE (furios)

Ah! afurisite duhurî, răsbuna-mă-voiú cumplit!—
 Lac al dracilor, de mine, ai să fii inăbușit!

(Aruncă în baltă un copac și ese furios)

SFARÂMĂ-PIETRE

A plecat!... Scăpai o-dată!... Trestiano!... Trestiano!...
 Eși din papură și vino, tu cu papura bălano!—
 Pentru tine făcuî drumul cel mai neted și bătut
 Surpând munți, să las ogóre. Pentru tine m'am bătut
 Cu un frate! Pentru tine și văduhu-am îngrozit;
 Când bucați din munți năprasnicî, pân'la el am repeđit.
 Vin în aste brațe, care schimbă pietrile'n făină!
 Îți voiú face'n vârful de munte, pat de aur!... Vină!.. Vină!...

GLASURÎ DIN TRESTIÎ

Ha! Ha! Ha! Ha! Ce nătărău!
 Îți veđi mai bine chipul tău!
 Îmi ai ŝi hal să fi iubit!
 Vai ce pocit!... Vai ce pocit!
 Pieri uriaŝule posac
 Oac! Oac! Oac! Oac!

SFĂRĂMĂ-PIETRE (furios)

Te ŝtiu!... L'aŝtepti pe Dafin să vie! Dar să pier
 De nu-ı voi pune'n cale un munte, p n  'n cer;
 De nu-l voi fr nge 'n brațe, aŝa dintr'o str nsore;
 De nu te voi ascunde pe veci, pe veci de sore!

(Ese prin st nga)

SCENA IV

Fript-de-Sete, Făt-Frumos ŝi Afin (călări pe acelaŝ armăsar cu
 aripă). In urmă Statu-Palmă

FĂT-FRUMOS (in culisă)

Hi! Hi! Fugar cu aripă, cu nări v rs nd sc ntei;
 M  port n sbor ca gândul, s'ajung pe urma ei!

AFIN (din culise)

Să-ŝi tie calul sborul, sau cad jos la p mint!
 La naiba, nu sunt inger! Nic  drac!... Nu sunt nic  v nt!

(Apar călări in fundul scenei ŝi in aer. Un munte s'aridică ŝi-ı
 acoperă. Se aud bubuitură).

FRIPT-DE-SETE (privind pe cer)

Vin Făt-Frumos!... Sdrobeŝte-ı!... D -m  trupului odihnă!
 M  scapă din c tuŝe, viteze!... Este plină

Pădurea, de viață!... Așteptă să o mântui!...
 Cobóră și ascultă-î oh! FĚt-Frumos, cuvintu-î!...
 Vin!... vino către mine viteazule și cată
 Să-mi sfarâmi aste lanțurî... să pot să beú odată!

STATU-PALMĂ (călare pe epure)

Br!... Tare e voinicul!... Găsitu-și-au stăpânul
 Că doar c'o lovitură a fost trântit păgânul
 De Sfarmă-Pietre. Dafin stăpânul a venit!
 Eî! Fript-de-Sete, fi-vei și tu deslănțuit.

FRIPT-DE-SETE

Dea Domnul! Să te-auđă ursita'mă blestemată!
 Vedéia'și uriașii sdrobiți!...

STATU-PALMĂ

Ca nici odată,
 Turbați eraú!... Dar Dafin, din urși făcut-a miei!
 Pe cât eraú de țănoși, p'atât sunt de mișei!

AFIN (d'afară)

Ptru! Staî căluțe dragă, e vremea de odină!

(Intră și vedĕnd pe Statu-Palmă 'și face cruce)

Dar ăsta ce e Dómne? E om sau e jivină?

STATU-PALMĂ

Sunt Statu-Palmă însu-mă; ca gândul sbor pe drum.
 Luî FĚt-Frumos sluji-voi, ca poștă de acum.

AFIN (zărind pe Fript-de-Sete)

Dar celă?

STATU-PALMĂ

Fript-de-Sete îl chiamă, și v'adastă.
E scris ca Dafin-Vodă, să-l scape de năpastă!

SCENA V

Aceiași; Strâmbă-Lemne, Sfărâmbă-Pietre

DAFIN (urmărește pe uriași, cu baltagul scos din teacă. Uriașii cad
in genuchii)

Vă 'ngădui viața, însă robî-veți de azi, mie!

STRÂMBĂ-LEMNE

Ne ia pe calea-ți Dafin, că bine a să'ți fie.

DAFIN (vădend pe Fript-de-Sete)

Biet om, de câtă vreme trăești înlănțuit?

FRIPT-DE-SETE

Sunt două vécuri astă-zî!... Viteze, osândit
Am fost să pier de sete, de magul blestemat!

DAFIN

Voești să mergi cu mine?

FRIPT-DE-SETE

Voesc!

DAFIN (atinge lanțul, care cade)

Fii liberat!

FRIPT-DE-SETE

Pot apă iar să béú,
Să beaú fără 'ncetare !
Nu vréú un lac, nu vréú
Un riú; ci o întrégă mare !

Mi-e sete !... Bětură !...
Sunt ars ca un buștean ;
Și am c'o 'nghițitură,
Să sorb un ocean !

Frumosule !... Băete !...
Să mergem cu noroc !...
Mi-e sete !... sete !... sete !...
Mě mistuí,... arđ în foc !...

AFIN

Bietul băiat ! Numai eú îi cređ !... Uite, zěú ! că și eú ași bea o mare... de vin ! Mi s'a uscat inghițitorea de când am scoborât de la vintul turbat. Eí, Dafine !... Am priponit armăsarul într'o poiană însmălțată cu flori. Mănâncă căluțul, nu se îndură !... Numai noi postim !... Nu cređi și tu, că a venit vremea să imbucăm ceva ?

DAFIN (zîmbind)

Imbucă, imbucă Lăcustă-Vodă ! Eú, o să mă odihnesc .. Sunt sleit de puteri ! Mi-ați dat de lucru adineauri, voinicilor !

SFARÂMĂ-PIETRE

Ne-am găsit în tine stăpânul, Dafine ! Ferice-í acel ce ne póte birui.

STRĂMBĂ-LEMNE

Pe cât suntem de cruđi cu cei pe care-í biruim ! pe

atât suntem de supuși acelor ce ne pleacă cerbicea.
Și până la tine, nu s'a găsit om, să se măsoare cu noi.

DAFIN

Voinicilor, știți voi unde e țara zefirului ?

[STATU-PALMĂ

Cât ai clipi din ochi eu, pot să fiu acolo.

Drăguță e Bórea, mama Zefirului; fermecătore priveriștea florilor; dar spăimântătore bătaia munților, la isvorul de apă vie!

STRÂMBĂ-LEMNE

Ca gândul să te duci Statu-Palmă-Barba-Cot, ca vîntul să te 'napoezi; căci în zori de zi vom fi și noi pe cale cu Făt-Frumos. Cată și iscodește, dacă Zefirul a plecat, dacă Smeii stau la pândă; și cum măi lesne ne-am putea atinge ținta.

STATU-PALMA

Hop !... Hop!... Epuraș schiop, să nu dai în vr'un hop.
Hop !... Hop !...

(Epurile dintr'o săritură a eșit din scenă)

SFARÂMĂ-PIETRE

Odihnește-te stăpâne, că mult avem de pribegit până la Bórea lenevósă.

FRIPT-DE-SETE

Făt-Frumos!... Făt-Frumos!... Multe mări ai să treci !...
Dar câine să fiu de nu-ți voi întinde un chilim de năsip de aur, în locul valurilor furióse.

(S'a inoptat de tot. Afin după ce a mâncat, se întinde pe iarbă).

AFIN

Ce bine e să tragi un pui de somn după gustare !
 Ai! Ai!... cum mă dor ósele!... Cât am călărit, Dómne!..
 cât... am... călărit...

(Adórme. Strâmbă-Lemme și Sfărâmbă-Pietre, fac un așternut de mușchiu, lui Dafin. Fript-de-Sete, dórme pe un trunchiú de copac).

STRÂMBĂ-LEMNE

Culcă-te pe așternutul de mușchiu, stăpâne ; că multă putere și vitejie cată să ai de mâine în colo. Pe alte tărâmurî vom călca, fiare și smeî vom întâlni. Mai ales, vei avêa de luptat la mama Zefirului, cu smeî, paznici ai isvorului vicții.

(Uriașii se culcă pe stâncile din fund).

DAFIN

Mulțumesc, uriașilor ! (se întinde pe așternut). Iléno !... Iléno !... cit m'aú chinuit duhurile necurate astă-zî, când mi te-aú arătat în lanul de grâu ! Iléno ! Vedea-te-ași în visul nopței și în lumina zilei... Iléno !... .

(Adórme. Luna plină răsare și lasă să cadă raze, pe papura lacului. Hamadryade es din copaci ; Faunî și Silvanî, le urmăresc. Nimfe es din lac, de asemenea Trestiana, care ese din papură și se aședă la capul lui Dafin).

Cor de Nimfe și Hamadryade

Incet!... Încet!... Nu'l deșteptați !...
 Vă'nveseliți c sêrbătóre !...
 Aidi să jucăm... rideți... jucați...
 Sub sărutări dogoritóre !

(Balet de Nimfe, Hamadryade și Faunî)

Silvanî și Faunî vă poftim,
 L'a nopței limpeđi ședětóre ;
 E timp destul să ne iubim,
 Pân'să răsără-al zilei sóre !. —

TRESTIANA

Jucați! În jurul lui, Jucați!.. Nu veți mai fi de azi păgâne;
Prin Dafin toate sunteți zine!...
Jucați!... În jurul lui, jucați!—

(Nimfele și Hamadryadele jocă în jurul lui Dafin)

TRESTIANA

E-așa draguț!... Așa plăcut!... Și-așa de dulce la
privire!...
În somn de loc nu pare om, ci o cerescă'nchipuire!
Jucați!... În jurul lui, jucați!... Mângâe-l visele, ca mine;
Ca sărutatul ce-l apăs, pe obositele-î lumine!—
În vis, alături mă-î avea!... Mă voi cu culca la al tău sin;
Ca prin șoptiri și sărutări odina ta, să o îngân!—
Iar când în zori vei fi plecat să treci în țări necunoscute,
Voiu oțeli vităzu-ți braț, cu el, puterile-abătute. —
Jucați!... În jurul lui, jucați!... Mângâe-l visele senine!—

DAFIN (în somn)

Iléno 'n ochi mă oglindești, și te innec cu drag
în mine!

Cor de Nimfe și Hamadryade

Încet!... Încet!... Nu'l deșteptați!...
Vă'nveseliți frumoșe zine!
Ați să jucăm!... Jucați!... Jucați!...
Sau vă săruturi să ne'ngâne! —

(Balet până la lăsarea Cortinei).

ICÓNA IV

(Infățișează grădina Bórei. O pajiște cu flori de diferite fețe umple scena. Portocali de aur, uni înfloriți, alți parguiți. Migdali de argint, naramzi și alți pomi fructiferi sunt răspândiți în scenă. De două portocali de aur e atârnat un hamac, în care dórme Bórea. Se aude în depărtare șgomotul unor ciocniri de munți și al căderei de apă. E nópte).

SCENA I

Bórea, Simon (călare pe un balaur care varsă flacări pe nări. stă în aer.

SIMON

M'ai învins într'una, Dafine ! — D'acum
Ai ajuns la capăt ; al vieții drum
Ți-e tăiat aicea. Smei sunt de pază !
Pui temeii că astă-zii, mort are să caadă,
Sfâșiat de munții vecinic mâniați. —
Zeii păgâni, cu mine toți vă bucurați ;
Că aducătorul crucei va fi mort ! —
Pe ținutul Bórei, vraja mea o port. —

(Se luminéază treptat de ziuă)

Smei, să luați aminte !... Munți neimblânziți,
Prindeți'l în sinul vostru, și'l striviți ! (Piere)

Bórea (deșteptându-se)

Visai? Saú magul Simon trecu p'acea óre?
 In juru-mi simț suflarea-i de foc, otrăvitóre;
 Iar florile plăpânde, de ea s'aú veștejit. —
 Să las o adiere pe ele. Am dormit
 Așa de bine!...

SCENA II

Bórea, (in hamac); Statu-Palmă; Fript-de-Sete; apoi Sfărâmă-Pietre; Strâmbă-Lemne. (Toți intră tiptil prin diferitele intrări ale grădinei).

STATU-PALMĂ

Dórme Zeița! —

FRIPT-DE-SETE (Furând mere de aur)

Vere! Vere!

Měi, Statu-Palmă, vino și fură și tu mere! —

(Intră Sfărâmă-Pietre și Strâmbă-Lemne)

BÓREA

Dar ăștia ce sunt, Dómne? Visez un vis urât?

STATU-PALMĂ

Ne iartă, frumusețe, pe-aici de ne-am vărât!
 Să știi că nici o flóre de noi nu e călcată. —

FRIPT-DE-SETE

Venim aci la tine din țară depărtată;
 Și mor de sete!... Spune, vr'o mare nu e'n drum?
 Ași vrea să o sorb tótă!...

STRĂMBĂ-LEMNE

Sosește chiar acum
La tine, dulce Bóre, stăpânul nostru care
Aicea ne trimese cu astă'nștiințare.

BÓREA

Stăpânul vostru?... Cine-î?...

(Fět-Frumos și Afin se vęd în aer, călări).

FRIPT-DE-SETE

Chiar el! —

(Arată spre Dafin)

BÓREA

E visul meu!
Să nu'l găseșc-aice al apeî vie, Smeű;
Nici fiul meu Zefirul!... Amar ar fi de el!..
Și atâta e de tiněr!... atât de frumușel!

SCENA III

Acciași; Dafin, Afin

AFIN

Frumósă fată, vere!

DAFIN

Umil 'naintea ta
Vin zină drăgălașă, pribég a'ti cuvânta
De dorul ce mă arde, de sórta ce mă duce;
Chiar sfatul sfinteî Vineri, la tine mă aduce.

BÓREA

Fii bun venit, voinice! Dar t mă 'm -e de tine!...
 Zefirul să nu vie, c'atuncea nu e bine.
 El  menii 'i usucă cu sufletu-  de flor .
 Ar fi peste putin  să'l ve i,  i să nu mori.
 Dar totu i a a tiner, frumos cum e ti, voi  face
 Să stai ascuns, c t fiu-m   i-o lua m ncarea... Face
 Să ve  puțin de tine! Ce vrei, oh! F t iubit?

DAFIN

Spre tine dulce B re, de-o vreme-am pribegit,
 Cu dorul să 'mă dai sfaturi: Cum pot din apa vie
 Să ia  o picătură? c t are să mai  ie
 T r mul, p n'la Turnul Ilénei să ajung?

BÓREA (Intinde bra ele către Dafin, care o cob r  din hamac)

Cam greu!... Cam greu im  pare! La ea e drumul lung.
 Dar totu i cu voin , s'ajungi să p te. In să
 Să ei din apa vieții ce colo este str ns 
  i prinsă intre munții ce 'ncapete se bat;
 Nu cred să poți vr'o dată!...  i dragă, ' i dau un sfat:
 Te 'nt rn  pe-a ta urmă, sau dacă vrei cu mine
 Să stai, Voinice. Află, ferice-ar fi...

AFIN

Ma  bine
 Pe mine m' i lua Zino!... El este logodit.
 (Se apropie de ea, curtenitor)

BÓREA (zimbind)

Tu e ti p m nt, băete; el, aur lămurit.

AFIN

E gust  i gust!

BÓREA (aspirând)

Îmi vine odóre de zambile...
E fiul meă !... Te-ascunde colo 'n tufiș, copile.

DAFIN

Dar voiă să știă, da, Zino, pe ce drum să pornesc.

BÓREA

Te-ascunde !... Vine !... Vine !... Cu el am să vorbesc.

FRIPT-DE-SETE

Vorbiți ! Eă pot a'l face în aer mult să stea
Pe loc ! Cu răsuflarea-mă 'l-oă ține, uite-așea.

(Incepe să absorbă aerul. Zefirul cu aripe la picioare, rămâne suspendat în aer. Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre, Statu-Palmă se ascund printre tufișuri).

BÓREA

El știe numai unde, Iléna locuește.
Ascultă la 'ntrebare și veđi ce glăsuește.

(Dafn și Afn se ascund după un tufiș cu trandafir, așa ca să fie văđuși de public. Cu cât Zefirul se lasă în jos, pe atât mai mult Dafn aștește. Când Zefirul e'n scenă Dafn adoarme).

SCENA IV

Aceiași, (ascunși) ; Bórea, Zefirul

ZEFIRUL

Mamă, ce miróse a pămînt aice ?
Pare om să fie !... Gura ta ce zice ?
De-ă un om, imă spune sufletu-ă să sorb.

BÓREA

Nu e nimeni mamă! Veđi și tu, că orb
Nu ești.... Nu e nimeni.

ZEFIRUL

Mamă mi-este fóme!
Dă-mi puțină azimă, lapte și-apoi póme,
Mi-e destul!

(Bórea se duce între culise)

AFIN (scutură pe Dafin)

Ei Frate!... Scólă-te măi!... Pace!
Și pe el 'l-ajunse somnul, n'am ce-î face.
Ș'ascult eú.

BÓREA (Punindu-î mâncarea pe iarbă)

De unde vii, drăguț Zefir?

ZEFIRUL

Mângâiat-am pėrul zeii fir cu fir.

BÓREA

Zeii?

ZEFIRUL

Al Ilénei, ce e 'n turn păzită
De un Mag puternic. Mamă, adormită
E așa frumoasă, ca un vis de zeu!
De-ar voi de-acolo ași răpi-o, eú!
Mi-e așa de dragă!... O sărut într'una
Diminėța, séra, când răsare luna.

BÓREA

Care este țara unde, ea, trăește?

ZEFIRUL

Tocmai peste mare, unde strălucește
Soarele mai mândru, când e'n răsărit.
Acolo Olimpul mamă a trăit,
Lui să i se 'nchine voluptoase glóte.

BÓREA

Inșă pân'la fată să ajungî se póte ?

ZEFIRUL

Greú !... Intâi va marea să o trecî în not ;
Și nu știú anume, câtî s'o trecă pot !
Că e ferecată reú acea săracă !
Cine 'mî spune taina, piatră să se facă !

BÓREA

Asta-î greutatea ?

ZEFIRUL

Alta și mai mare !
Cată 'n miezul nopței, luna când răsare
Roșie de sânge, pentru vrăjitorî ;
Printre îndrăcite prinse de fiorî,
Innaintea celui preschimbat în ied ;
Și în care Magul și supuși-î cred :
El să se repedă ; cu baltagu'mpunsă
Bestia să cađă, d'al lui braț străpunsă ! —
Ast-fel, el, putea-va fi nebiruit. —
Dar să'ncerce asta omî nū s'a găsit ;
Că e ferecată reú acea săracă :
Cine-mî spune taina piatră să se facă !—

BÓREA

Omorând și Iedul... póte să ajungă ?

ZEFIRUL

Cu baltagul cată, Smeu, să-l străpungă,
 Apoi să se urce până'n turn pe loc,
 Și s'arunce apa vieți'n stropi de foc. —
 Numai ast-fel vraja pôte s'o desfacă :
 Cine'mi spune taina, piatră să se facă ! —

AFIN (Din tufiș)

Am să'ți fiu acuma și eu de folos,
 Frate !... Mi te scólă !... Vai !... Ce somnoros ! —

DAFIN (Desmeticindu-se)

Am dormit ! Ce spuse, nu știu !... Nu !... Vai mie ! —
 (Afin 'l mângae pe perî)

AFIN

N'avea nici o grije, bine-o să ne fie !

ZEFIRUL (Se scólă, sărută mâna Bórei, care'l sărută)

Vremea trece însă, cată ca să plec. —
 Am spre țări ernatică de acum să trec. —
 (Se ridică în aer și piere).

SCENA V

Aceași (Afară de Zefir)

BÓREA

Audiți-ai totul ?

AFIN (Luând înainte lui Dafin)

Tot, drăguță zină —

DAFIN

Robul tĕu, de astă-zĭ m'ai făcut stăpână ! —

BÓREA

Staĭ atunci cu mine !... Fericit veĭ fi ! —
Flori, grădină totul, ție voiĭ jertfi. —

DAFIN

Sórta nu mă lasă !... Ea, pe drum mă pórtă !
Fericirea-mĭ Zino, pân' s'o vĕd, mi-e mórtă !

BÓREA

Va căta și apa vieții să o eĭ ;
Fĕt-Frumos, n'ai frică de urții smeĭ ?

DAFIN

Nu mă tem de nimenĭ !... Brațu-mĭ este tare
D'oĭ cădea in luptă, Ea imĭ va apare !

BÓREA

Lasă, oh ! Viteze, tinĕr ne'nfrănat,
Să'ți mângâe fruntea caldu-mĭ sărutat.
Și acum că sórta ți-este rea sau bună ;
Óamenĭ, copile, repede 'ți adună,
Până Smeĭ încă nu s'or deștepta.
Repede ia apa... nu măĭ aștepta

(Es cu toți)

(Schimbare)

ICÓNA V

(Infățișează un circ de munți. În fundul scenei, de cele douălatură, două munți uriași. Din fund ca dintr'o cataractă cade un râu de foc. Cerul e înflăcărat. În continuu o stâncă ascuțită se ridică și se lasă în fața râului. Munții și râul sunt innegați într'un abur gros. n'o parte și de alta a munților, dorme câte un Smeu).

SCENA I

Statu-Palmă, Strâmbă-Lemne, Sfărâmbă-Pietre, Fript-de-Sete, Afin.

STATU-PALMĂ

Hop !... Hop!... Stați epurașe!... Dorm Smeii somnul greu;
De nu i-ar mai aduce la viață Dumnezeu!

AFIN

Ce fum și ce vulvóre !... Oleo ! Ce pocitanii !...
Din vise de se scólă acuma gâliganii,
Să știți că ne mănâncă !... Pitice socotesc
S'o iaă la sănătosa, că smeii nu glumesc !

(Se ascunde într'o râpă)

STATU-PALMĂ

Ha ! Ha ! fricosul fuge !

STRÂMBĂ-LEMNE

Copaci n'am la îndemână!—

SFARĂMĂ-PIETRE

N'am spart la stânci, măi frate, e azi o săptămână.
Aicea mi se pare de lucru c'am găsit.—

STATU-PALMĂ

Dar nu mai vine Dafin

STRÂMBĂ-LEMNE

Ce-va o fi pătit.—

SFARĂMĂ-PIETRE

In zare nu se vede?

STATU-PALMĂ

S'aude-o fâlfăire

De aripe...

STRÂMBĂ-LEMNE

La posturi! (Se ascunde dupe râpe)

SFARĂMĂ-PIETRE (Iși suslecă mânicile)

De-acum pe războire

(Ia poziția de a sfărâma stâncile)

SCÉNA II

Aceiași Smeii. Dafin (in aer)

I SMEU (se întinde)

Ce somn dormii!

II SMEŪ (se întinde)

Ce visuri visei! Ce mai zici, frate?

I SMEŪ

Imi vine tótă ziua să stau așa, pe spate!—

II SMEŪ

Un om la tavă-acuma să'l am m'ași ospăta.

I SMEŪ

Cui spui!... Și'n mine frate, grăește fómea ta,

(Se vede Dafin pe cal, in aer)

Și uite omul!... Carnea-ı m'atrage.. Nu visez!

II SMEŪ

In aer și la luptă, că Fět-Frumos e cređ!—

(Amândouı se ridică in aer cu busduganele in mână și invärtindu-le amenințatori. Fript-de-Sete, intră alergând și cu ochii spre Cer. După el Statu-Palmă, Strămbă-Lemne și Afin. Lupta incepe in aer).

FRIPT-DE-SETE

Ah! namili indrăcite, de zor vă voiú sorbi!

(Sórbe aerul și atrage câte un Smeú din luptă, pe când Dafin le dă lovituri in plin).

DAFIN

Hi! Hi! Căluț, n'ai tēmă! De mórte-î voiū isbi!

AFIN (Uitându-se spre Cer)

Ha! Simț că vitejia, d'acum imi dă fiori!...
Așa! Dă bine, Dafin!... Ca sórele în zori
Se pare!... Maî la drépta!... Așea! Așea! In piept!...
Ce bună lovitură!... Porni așa de drept!...
Ah! cade unul!.. Bine!.. Și celă-l'alt!... Noroc!
Trăiască Dafin-Vodă!.. Imi vine ca să joc!

(Smeii se rostogolesc pe munți. Dafin se repede cu calul între munți. E acoperit de fum și foc. Abia s'a înălțat ținând în mână un flacon, la nivelul munților și munții s'auișbit cu un sgomot asurđitor. Din ei uniș, ca dintr'un Vulcan pornește plóe de foc. Toși fug ingroziți din scenă pe când cortina se lasă, chiar în minutul când Fê-Framos e d'asupra munților).

CORTINA

ICÓNA VI

(Tótá scena infățișează marea... Din culise se ridică stânci până în fund. Fundul reprezintă Palatul Vrăjit și cerul... E nópte).

SCENA I

Simon (singur)

SIMON (pe stâncă, de partea Palatului)

Biruit-ai și acuma !... Inșă tot nu m'ai zdrobit !
Pe tărâmul meu putea-voi, să te țin înlănțuit
Sub vrăjirea goeției !... Marea are să te sórbă !...
Am să riđ din vârful stâncei de a ta mândrie órbă !
Duhuri, glasu-mi ascultați-l ; să fiți gata poruncește !
Lună discul teú de aur, vrăjei mele hărăzește !

(Urcă pe stânci)

SCENA II

Dafin, Afin, Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre, Fript de-Sete

(Apar cu toții, pe stâncile opuse acelei a lui Simon)

STATU-PALMĂ

Stai epuraș, stai, că tu, mă scapași !

STRÂMBĂ-LEMNE

Bre ! Ce munți turbați, frățioare ! Cum fugeam ; și cum
mă alergău !...

SFARĂMĂ-PIETRE

Cât p'aci să mă strivescă pe mine, Sfarămă-Pietre !

AFIN

Pot să zic, Statu-Palmă-Barba-Cot, că de data asta
m'am întrecut cu epurele tău schiop... și vai !... Ostenit
mă simț de tot.

FRIPT-DE-SETE (care sôrbe din mare)

Ah ! ce mai apă !... Ce mai apă !...

AFIN

(Către Dafin care șade ginditor, privind către Palat)

La ce te gândești, Dafine !... Frate, de ce ești trist ?

DAFIN

De ce mai mult mă apropii de ea, de aceea mai
mult se ascunde de mine !... Din noaptea când dormi-
răm în codrul Trestianeii, n'o mai zăriră ochii mei !

AFIN

Nu'ți perde nădejdea, frate. Suntem aproape de liman.

DAFIN (Răsare luna și luminează marea)

Cu atât mai mult desnădejdea mă prinde, pe cât
ved ochii mei palatul blestemat, care mă atingește bat-
jocoritor. Și cel puțin, dacă ași ști cât mai am de luptat
până să ajung la ea ! De ce m'ai lăsat Afine, să dorm ?
Ah ! dacă ași ști ce-a spus Zefirul !

AFIN

Frate, nu-mă cere mai mult ! Fă ce'ți zic și vei stringe în brațe, mult mai repede de cât cređi, inchipuirea ta. Mă ascultă, nu'ți perde nădejdea.

DAFIN

Nădejdea n'am perdut-o ; dar mă sfârșește dorul !

(In mijlocul mării începe să se inchege o formă, care ia înălțimea șarcă Ilénei, despuiate).

Este ea !... Este ea !...

(Se aruncă și dispăre în mare).

TOȚI

Stăpâne !... Stăpâne !...

AFIN

Dafine !... Dafine !...

(Dafin apare în mijlocul mării. Vedenia piere)

SIMON

Ha ! Ha ! Ha !

(In locul vedeniei, se ridică o stâncă ascuțită, pe care se află Dafin)

TOȚI (incremeniți)

Ah ! Ah !

AFIN

L'am perdut !... E prins pe stâncă ! Cum vom putea s'ajungem până la el ?

FRIPT-DE-SETE

Să știu că inghiț marea, și tot il voi scăpa !

SFARĂMĂ-PIETRE

Să știu că voi surpa stâncă, și tot il voi coborâ !

STRĂMBĂ-LEMNE

S'arunc o punte pân'la el !

(Fript-de-Sete, incepe să sôrbă marea și se umflă treptat, treptat. Strâmbă-Lemne desrădăcinază un palmier pe care Statu-Palmă, îl apucă d'un cap și sare cu el pe stâncă, formând o punte. Sfarămă-Pietre, trece pe punte și incepe a isbi în stâncă ce se lasă până ce piere. Marea se goleşte. Toți intră în albia mării).

SIMON (increment)

Blestem ! Mereu voi fi învins ! (Dispare)

(Schimbare)

ICÓNA VII

(Fundul Mărei, golite)

Dafin ; Strâmbă-Lemne ; Sfărâmă-Pietre ; Fript-de-Sete ;

Afin (fugărind Sirenele)

AFIN

Dafine !... Dafine !... Ce frumuseți !... Ce femei !
Ce femei !... (Un rechin uriaș, cu gura deschisă, 'i ese în cale.
Se retrage speriat).
Aoleo !... Mă'nghite, afurisitul !

STRÂMBĂ-LEMNE

N'avea témă !... 'i strâmb eă fălcile !
(Apucă capul rechinului și 'i. spintecă fălcile)

FRIPT-DE-SETE

Stăpâne să ne grăbim pașii, că mult avem de umblat
până să dăm de țarmul vecin.

DAFIN

Fript-de-Sete, nu mai pot să umblu ; 'mă se îngropă
picioarele în nisipul de aur.

FRIPT-DE-SETE

Dacă pot să golesc marea dintr'o înghițitură ; în schimb nu pot să și o usuc. Unde-o fi Statu-Palmă, să te ia în cârcă ?

STRÂMBĂ-LEMNE

El a sărit pe d'asupra noastră cu armăsarul de căpăstru. Vino, stăpâne pe spetele mele, că eu nu mă plâng vr'o dată de oboselă.

AFIN

Frumușelule !... Drăguțule !... Sfărâmbă-Pietre, ce bine 'mă-ar sta mie, în cârcă ta.

SFARÂMĂ-PIETRE

Vino Afine, Vino prietine !

FRIPT-DE-SETE

Bine cuvintată să fii mare, care ai început să răco-rești rărunchii însetatului !

AFIN

Dafine, fii tare !... Incercarea cea mai grea se apropie !... Băeți, să nu ne oprim de cât la Cimitirul Vrajitôrelor ?

TOȚI

La Cimitirul Vrajitôrelor ! (Dispar)

C O R T I N A

ICÓNA VIII

(Infățișează un Cimitir asiatic. De partea culiselor surpături de dëluri. Scena e plină de menhiri. Mirți înfloriți adumbresc mormintele. Către fundul scenei se vede o alee de plopî, cari se perd în zarea nopței. In mijlocul scenei se ridică o moviliță pe care se găsește un mormint de marmură, pătrat și de statura unui om. Fundul scenei plin de dëluri. Către fund la stânga e spânzurătoare).

SCENA I

Statu-Palmă (singur)

STATU-PALMĂ (călare pe iepure)

Aci e locul!... Iată movila și mormintul.
Mai colo spânzurații hoiesc când bate vîntul
In nóptea blestemată!... Bre drace! multe gropi
Și — așteptă chiriașii, pe — aleia cea de plopî.
Aicea Cînitirul și Mirții adumbresc
Strigoii, care ziua în sânge aromesc;
Iar nóptea 'mbracă trupul, să vie la orgie...
Oh! Dafine, stăpâne!... D'a bună n'o să'ți fie!

(Se uită cu frică in tóte părțile)

Hei?... Epuré aibî grije și cu și tu să scapi;
Și 'n ghiara celor negrii cu córne, să nu 'ncapi!
Postaș!... Postaș e bine să fii!... Dar drept să spuî,
Pe locurile astea, am cruce să le puî!

(Cu frică)

Hei?... Cine e acolo?... Vr'un mort?... Vr'un drac?...
O șterg!

(Vrea să fugă prin dreapta)

SCENA II

Statu-Palmă ; Fript-de-Sete ; apoi Strâmbă-Lemne ; Sfărâmă-Pietre.

FRIPT-DE-SETE (Intră băjbăind și cade)

Ce besnă !... Nu 'mă-a bună !... Nu vĂz, pe unde merg !

(Se isbește cu Statu-Palmă)

De-i fi strigoii, sau naiha să fii pe loc te sorb !

STATU-PALMĂ

MĂ-i Fript-de-Sete, nu veđi cĂ eu sunt?... Ce ești orb?

FRIPT-DE-SETE

Orb, vere !... nu 'mă vĂd pașii... iar frica, mĂ cuprinde !...
Pe unde-or fi Ăi noștri ?

STRĂMBĂ-LEMNE (Cu o ramurĂ aprinsĂ)

ZĂu frate, nu te-prinde !

MĂi bine cu balauri sĂ lupti, sĂ lupti cu Smei ;
De cĂt cu vrĂjitorul služit de draci și zei.

AFIN (in sine)

Zefire amuțir-Ăi și piatră 'mă te-Ăi face ;
CĂ lacĂtul de buze da, tu mi l'ai pus drace !

(tare)

SĂ n'aveți nici o tĂmĂ !... Nu pot sĂ spun ce vrĂu ;
Pe Dafin insĂ iatĂ... pe sĂma mea il iau.

FRIPT-DE-SETE

Dar unde-i?

AFIN

Pe-aici. Calul cu el si-a pitulat.
Aşteptă dór să începă al Sâmbetei sabbat.

STATU-PALMĂ

Br! Iată corbii 'n stoluri încep să se abată
Pe Mirți! Ce ochi de aur prin ramuri. Este lată!
S'o ştergem...

AFIN

Nu se poate!... Şi mie nu 'mi-e bine!...
Dar cum voeşti pe Dafin, să-l las...

ŞERĂMBĂ-LEMNE (care a pus urechia la pământ)

V'ascundeţi!... Vine!...

(Se ascund printre răpe)

SCENA III

(Simon apare printre plopi învesmîntat într'un domino roşu, cu coróna cabalistică pe cap, cu o vargă de oţel în mână. Vine printre morminte. Se opreşte lângă movilă).

SIMON

S'apropie clipita peirei lui!

(Face în jurul şi pe pământ un cerc, cu varga de oţel. Rămâne în mijlocul cercului. Ridică varga).

Să vie
Din mări, din munţi, din Iaduri, supuşii mei!... Făclie

De sânge te aprinde în cerul tău, s'aruncî
Lumină otrăvitoare pe deluri și pe lunci!
Veniți, nebune Iele!... Strigoii, voi spânzurați,
Sub vîntul desnădejdeii și-al Iadului, jucați!

(Incepe furtuna. Luna roșie ca sângele luminează prin nori groși, cari se alergă. Spânzurații bănănesc în voia vîntului. Din aer coboară Ielile ținându-se de mâini, în formă de horă. Scena se umple de vrăjitoare bătrâne și tinere venind cărări pe mături).

COR (în aer)

Venim nebunele surori
Și chiotim de veselie;
O să pocim pe călători,
Pârli-vom iarba pe cimpie!

COR DE VRAJITORE

La glasul-î veniram cărări,
Pe mături, nuele de — alun;
Din munți, din câmpii, de pe mări
Aduse de dorul nebun!

În bestii, în bestii schimbați,
Din Iadul de foc, negru și
Veniți!... Ne zdrobiți!... Ne mușcați,
Că bete cădem în delir!

(Apar duhuri necurate în trupuri de dobitoce. Vrăjitoarele se aruncă în brațele lor).

IENOA

Ce vrei cu noi?

SIMON

Zeito, cu ochii negri, vij;
Pe Făt-frumos, pe Dafin, chiar tu'l vei otrăvi!
Iar tu să-i sugi viața, prin lungă sărutare!
Să-l sfășii, tu nebuno, cu lungi și negre ghiare!

Și voi... și voi draci, larve strigoii, voi vrăjitoare ;
 Să-î faceți clipa morții, vecie'ngrozitoare !
 Nicî unul să nu scape din cei ce l'au urmat !
 Aicea a ta viață eă, magul 'ți-am curmat !
 Lumină, te va stinge ăst haos de 'ntuneric !

(Iși isbește peptul. Apoi sue movila, stă în dreptul mormintului cu varga ridicată).

Tu !... Tu !... Cel ce ești carne, ci totuși ești himeric !
 Tu duh, ce vii în visul fecioarei să o pierzi !
 Tu faun stând la pândă pe brînci, în codri verzi !
 Răsari lumin'a nopții, și rege în Sabaturî !
 Tu țap în solistițiu de iarnă dă-ne sfaturi !

(Vrăjitoarele și duhurile se înlanțuesc în horă și jocă disperați în jurul movilei).

COR GENERAL

Răsari, oh ! Ied !... Răsari, oh ! Ied ce porți
 Poftiri ce ard și potolesc poftiri,
 Priviri ce-atrag și impietresc priviri,
 Tu ce omori și înviezi pe morți !

(Se ridică din mormint un om cu capul de țap. În mâinile-î ridicate ține două torțe aprinse. Luna-î roșie ca de sânge d'asupra delului).

TOȚI !

Sabat !... Sabat !...

SIMON (căt-re una din Iele)

Ienoa, te vréu s'aparî stăpâna
 A formelor visate de Grecia păgână !

(Atras de frumusețea zeiței, Afîn se repede la ea)

AFIN

Oh ! trupul eă, visare ce-o viață m'a muncit !...
 Il voi !... Il voi !...

SIMON

È Dafin!

TOȚI

Un om?

ZEFĂ

Ce om pocit!

In jurul lui să prindem o horă, suriore!

AFIN (rișind cu hohot, fără voce)

Ha! Ha!... Ce veselie!... Ce ris!... Să mă înfiore.
Voi sinuri!... Sinu-ți este o marmură!... vrăjire,
Voesc a ta... Ha!... Ha!... Ha!... voesc a ta iubire!

(Cade leșinat in mijlocul felelor)

II ZEFĂ

È prins în vrajă!...

III ZEFĂ

'N ghiare să 'l rupem vē gătți!

SFARĂMĂ-PIETRE (Următ de Strămbă-Lemne)

Ei, tōcā vē ucidă!... Vēntrām nepoștiți!...

TOȚI (retrăgându-se)

Ce spaime!...

(Pe del in locul lunei sângerate, apare in alb, înconjurată de nimbul lunar, Iléna).

ILÉNA

Piară nóptea de neguri!... Te ivește,
Oh! Fët-Frumos!... In idol, cu brațul tãu isbește!

SIMON (ingrozit și furios la vederea Ilénei)

Blestem!...

FËT-FRUMOS

(In sborul calului, se repede cu baltagul și isbește idolul care
piere cu un muget)

Hi! Cruce — ajută!...

(Morții pier în morminte. Ielele se înalță în aer, cu țipete de gróză.
Vrăjitoarele dispar prin râpe. Simon se vede pe un dël amenințător)

SIMON

Să arđă blestemații, d'un foc neistovit? —
Satan m'ai părăsit?

(Se aprinde totă pădurea. Dafin care a descălecat se repede la
Afin, care a căđut cu fața în jos).

DAFIN

Oh! Afine! Oh! frate!... E mort!

(Strâmbă-Lemne 'l aridică în brațe)

STRÂMBĂ-LEMNE

E leșinat!

STATU-PALMĂ (Pe epure, cu pãrul vâlvoi)

Ca niște șóreci ardem!.. Ce foc!..

SFARÂMĂ-PIETRE

Loc de scăpat

Nu vęđ pe nicăirea!...

DAFIN

Oh! frate !... Te deșteptă !...

STRÂMBĂ-LEMNE

Aci ne arde osul ! —

FRIPT-DE-SETE

Stai vere, mai așteptă !...
Nu sunt copaci atâția cât apă'n mine port ! —
O mare peste focul întins, asvârl din Pört !

(Se duce către fund. Își ia poziția ca și cum ar asvirl apă din el.
Se aude vuetul unei căderi puternice de apă. Focul se stinge.

AFIN (Desmeticindu-se)

Voï trupul ei !... Oh ! Dămne ! Ce dulce invărtire !...
Dar unde-ï ?... Unde-ï zina ? —

(Se desmeticește de tot)

Încep să'mi viū in fire...
Ei, Dafine, pe unde veniși ?

DAFIN

Am spintecat
Hidósa zeitate !... Și frate te-am scăpat ! —

SIMON (după del)

Ah ! flacăra se stinge !... Să cadă potopire
De ape să-ï innee !...

(Incepe plóia cu trăsnete. Se face de tot nópte)

STATU-PALMĂ

Mă'nec !... Nenorocire !...
(Toți fug prin scenă să caute adăpost)

AFIN

Ah ! Magul, blestematul !... Trăsnil'ar Dumnezeu !
Prin strae'mi trece plóia !...

FRIPT-DE-SETE

Fugiți c'o sfârșesc eu !

(Fug toți din scenă. Plóia începe să stea, pe când Frip-de-Sete se retrage sorbind. Norii se ramifică treptat. Când se inseninează de tot, se revarsă de ziuă. Priveliștea s'a schimbat cu totul.)

(Schimbare)

ICÓNA IX.

(Infățișează o grădină feerică cu plante exotice și flori. Florile sunt femei. La stânga se ridică Palatul vrăjit. Grădina e împrejmuită cu zid. La mijlocul zidului o poartă monumentală deschisă. Pe zid și în pari sunt înșpte capete de oameni întesi).

SCENA I

Magul Simón, Smeul Pismă

SMEUL

Îmi pari de astă noapte de tot îmbătrânit!—

SIMON

Oh! Pismă es din lupta cu Dafin, istovit!—
E dat să piară zeii și crucea să s'ardice?

SMEUL

Nu încă!... Nu Simóne, cât sunt și eu p'aice!—
Tu uiți că'n loc de limbă în gură flăcări port?
Că numai să mă vadă un om și cade mort?
Că ura mă frământă și órba răz bunare?
El, frații mi-î ucise!... Sub astă mână tare,
Ce-aruncă buzduganul ca vreme de un an;
Culca-voi fără milă, p'al zeilor dușman!
N'ai grijă de Iléna!... Ca și el, o iubesc!...
Poruncă la balauri voiú da să stea la pândă.—

SIMON

Te-audă Zefs, viteze !... Urez să ai izbândă !...
 în turn mă sui la rându-mi, pe zee s'o păzesc.--

SCENA II

Smeul Pismă (singur)

SMEUL

Să vie !... aste brațe l'or strânge, să'l strivescă !
 Câți Feți-Frumoși în stăre au fost să biruiască
 Ințela, perfidia și-avîntul meu? Toți morți
 Cădură, cum cădea-vei 'naintea astor porți !—
 Și trupul tău sluji-va la vulturii drept mîncare,
 Și capul tău rânji-va infipt în par. — Cruțare
 Sub-mâna-mi nu găsește, acel ce-î peritor !

(Cu glas poruncitor)

La glasu-mi să tresară supusul meu popor !
 Voi flori, ce în miresme purtați a morței fire ;
 În aer pân'la Dafin din plinele potire
 'Nălțați, 'nălțați otrava ce'n taină distilați !...
 Răpuneți'l printr'ansa !... Sau galeș il chemați,
 Să pot a'î da lovirea mai lesne. Voi balauri
 Străbateți tot văzduhul, vedeți-l și'l opriți !
 Schimbați în noapte, ziua !... Din gături repeziți
 Văpăi, și luminați-mi izbânda — și-aî mei lauri ;
 Când brațu-mi doboră-va străinul nemilos
 De zilele-î !...

(Se vede în aer o sumedenie de balauri cari intunecă cerul Se aude un nechez puternic de cal).

Mă chiamă la luptă, Fêt-Frumos !...

(Către doi balauri, ce păzesc intrarea turnului)

Intrați în turn !... Iar dacă se 'ntâmplă a mea șorte
 Să'mi tae firul... Dacă pași-voi către morțe !...
 Eșiți, luptați și focul ce'n pântec il păstrați,
 Svârliți'l peste noul venit, să'l innecați !

(Balaurii dispar în turn. În aer se vede Fêt-Frumos luptând după calu-î, cu balaurii).

DAFIN

La luptă Smeu fățarnic, ce slugile-ți trimiți
Să 'mă ție pept !... Pe tine te-aștept !... Iar voi periți
Balauri, sub baltagu-mi...

SMEUL (Suindu-se în aer)

Privește-mă în față
Flăcăule !... Făptura 'ți-oî face-o sloi de gheață !

DAFIN

Privește-mă pe mine, oh ! Pismă !... Ai să mori,
De ăst baltag, ce 'n tine strecóră-acum fiori !
(Incepe lupta. La un moment sunt ascunși de nori. Balet de fiori)

COR DE FLORI

Dafine !... Dafine !... Făt-Frumos
Spre fragețile fiori
Caută, caută dragă 'n jos,
Te 'mbată de culori

Dafine !... Dafine !... Făt-Frumos
Oprește-te din drum ;
Caută, caută dragă 'n jos,
Te 'mbată de parfum !

(După încetarea Baletului)

CRINUL

Dafine cobóră, vin dór o clipire !...
Brațele-mi te-adórmă pline de iubire !...

ROZA

Ghimpii pentru tine veđi c'am lepădat ;
Vino !... Din petale voi să'ți fac un pat !...

TIPA-ROZA

Sufletu'n mirezme calde, ametițore
 Sue pân'la tine... Vino către flóre'!...
 Buze am ce-așteptă buzele-ți de foc'!..
 Brațul tău cuprindă fragedu-mi mijloc

RĂSURA

Uită-te o clipă, Dafine la mine;
 Sórele îți arde, dragă în luminc;
 Taina ce mă 'nclină e că te iubesc....
 Inșă de rușine.... veđi... cum mă roșesc !

SCENA III

Florile; Satu-Palmă-Barba-Cot

(Pe când florile se uită către cer și caută să atragă privirile lui Făt-Frumos; Statu-Palma speriat sare cu epurile în mijlocul florilor).

STATU-PALMĂ

Frate!... Ce balauri!...

(Crinul îi trage o palmă)

Ai!...

CRINUL

Mojic ce ești!...

(Trandafirul îl isbește în față, cu țepile)

STATU-PALMĂ

Ai!...

ROZA

Ce cați aicea?...

STATU-PALMĂ (zăpăcit)

Flóre și vorbești ?!

TIPA-ROZA

Ăsta e zănatic !...

RĂSURA

Soro, dă'l afară !

FLORILE (lovindu'l)

Eși !... Aidi !... Eși de aice !...

(Statu-Palmă fuge zăpăcit. Se uită făcându-și cruce)

STATU-PALMĂ

Bre !... Ciudată țară !...

Florile dau palme !... Ba 'ncă și vorbesc !...

Tóte 's nădrăvane !... Ia să le privesc.

FLORILE (rid)

Ha ! Ha ! Ha ! Ha.

AFIN (intră pe pörtă in fuga)

Cine ríde frătióre ?

(Zărește flórea purpurie)

Dómne !... Ce-mí ved ochii !... Ce frumósă flóre !

(Se apropie, o miróse. Flórea-í dá un bobárnac. Afin sare 'napoi speriat).

AFIN

Aí !... Ce este asta ?...

FLÓREA PURPURA

Nu's de nasul t u !...

ROZA (pufnind de ris)

Vai ! ce secătură !...

CRINUL rizind

Vai !: Ce năt rau !

AFIN

Ah !... Vorbesc ?...

(Vede pe Stătu-Palmă)

Ce-  asta ?

STATU-PALMA

Stiu  i eu !... Păcate !...
Stiu că peste fa a, palme mi-a  dat frate !

AFIN (frec ndu- i nasul)

D'apoi bob rnacul, nasul mi-a umflat !...
Dragă fl re, mă-ta r u te-a inv tat !

(Florile-  ocolesc rizind)

FLORILE

Ha ! Ha ! Ha ! Nerodul !

FLÓREA PURPURĂ

E  aștept pe Dafin ! Nu sunt pentru tine ;

AFIN

Zău!... Ți-ar veni bine!...
 Veđi că el iubește, de! ce-va mai bun!
 Ș'apoi dragă flóre am să mă răsbun!
 Ruptă din tulpină, strânsă l'al meu sin,
 Fi-voi de acuma scumpul tău, stăpân!

(Se apropie s'o rupă din tulpină. Flórea 'i dă o palmă. Se retrage ținându-se de obraz).

Asta ce fu?

FLÓREA PURPURA

Pamă!... Minte să te 'nveți

AFIN (se 'nalță cu îngâmfare)

Asta vă-ı purtarea, cu așa băeți?

SCENA IV

Aceiași; Fript-de-Sete, Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre
 (Intră cu toții pe pörtă)

FRIPT-DE-SETE

Uf!... Sorbiı atâta!... Rău 'i-am tăvălit
 Șerpıi, că mă dóre peptul...

STRÂMBĂ-LEMNE

I-am strivit!

SFARÂMĂ-PIETRE

Turtă-i făcuı, nene!... Măi! dar Făt-Frumos
 Bine se mai ține!... Smeul furios

Vru 'n zadar s'arunce, aprig buzduganul ;
 Dafin iute-l prinse ! Drept în piept dușmanul
 Arma și-a primit-o... sânge spumegat
 Smeul, de și tare totuși a vărsat.

(Noriș se topesc cu încetul în timpul dialogului. Se vîd din nou în luptă Dafin cu Smeul. Incepe să 'nsereze. Cerul în asfințit pare a fi înmuiat în sânge).

FRIPT-DE-SETE

Uite !... Se 'ntetește lupta...

AFIN

Așa, frate !.;
 Dă !... Mereu !... Intr'una !... Cați zdrobit, spurcate !...

FLORILE

Făt-Frumos !... Viteze ! Uite-te la noi !...

(Strâmbă-Lemne, Fript-de-Sete, Sfărimă-Pietre, rămân cu gurile căscate)

STRÂMBĂ-LEMNE

Florile vorbiră ?

AFIN

D'apoi !...

STATU-PALMĂ

Amîndoi,
 Zău !.. Le știm papara !..

(Făt-Frumos străpunge pe Smeu, cu baltagul. Se vîd flacări eșind pe nările armăsarului și din gura Smeului. Florile dau un țipăt și pier din scenă).

FĂT-FRUMOS

Mori !...

SMEUL (cu un muget)

Blestem, pe tine!

Mórtea imi așterne pânze pe lumine!

(Cade mort. Fulgere în întunec. Ceî doî balauri es și se pun în apărare la intrarea turnului. Mugind aruncă foc pe gurî).

AFIN

Dómne! Ce dihániî!...

FRIPT-DE-SETE

Focul lor m'ajunge!

(Fět-Frumos intră cu baltagul scos din teacă)

FĚT-FRUMOS

N'aveți nici o frică, eú îi voi străpunge!

(Incepe lupta, Dafin le tae câte-un cap, dar le răsare altul pe trup, până ce le tae patru-spre-zece capete).

AFIN (retrăgindu-se)

Sângele m'ajunge!

STATU-PALMĂ

Vreca să ne înnece!

FRIPT-DE-SETE

Dafine prin râul fierei lor vom trece?

DAFIN (numărând)

Zece!... Trei-spre-zece!... Pai-spre-zece... Așea!

(La cel din urmă cap cășut, se aude un tunet lung. Intunecime).

Vraja e sdrobotită!... Merg la draga mea!

(Intră urmat de toți în turn)

CORTINA

ICÓNA X

(Terasa Turnului vrăjit. Pe tron de argint stă Iléna, invismântată ca Artemisa. Pe cap pörtă o semi-lună de argint. Spatele tronului e luminat de un halo de lună. Pe umerul drept ține o pasăre de aur. In juru-ŷ muzele, amazoanele și aeđi cu degetele pe córdele lyrelor. Tođi par-că dorm. In stânga e magul Simon, cu o vargă fosforescentă întinsă asupra Ilénei. La spatele lui stă un grup de pitici, cu capetele mari. La picioarele tronului un balaur cu gura deschisă, din care varsă foc. Scena in întunecime).

SCENA I

Magul Simon, Iléna, Muzele, Amazoanele, Aeđi, Pitici, Balaurul.

CORUL (abia se aude)

In jur de noi alinător
Adie vînt de primă-vară ;
Un vis de viață dătător,
Petale roze'n jur presară.
In inimă sângele-a'nceput
Iar să se sbată cu încetul.
Sfirșitu'și-are început ?..
S'apropie de turn, Poetul?

MUZELE

In aer lung vibreză symfonii ce'nfióră...
O muzică din stele, de păsări ciripiri...

Peri-va somnul, care otravă'n noi strecoră ?
 Cădea-vor ale Ghenei spurcate uneltiri ?
 Cu calde miresme suind spre albastrul Cer,
 Vrajiri și duhuri pier ?

SIMON

Nu încă pe cât Iadul tot arde de văpae !...
 Vă puneți biet nădejdea în flacăra de pae ;
 În Dafin ce-l va stinge pe veci, vitezul Smeu.
 În somn ve'ți trecea veacul cel nou, cât fi-voi eu !
 Și Iyrelle tăcea-vor sub degete—amorțite ;
 Și glasuri inspirate, s'or stinge'nțelenite ;
 Frumosul va rămâne Păgân, în formă strâns ;
 Măeastră plăsmuire din val, ci nu din plâns. —
 Zadarnic voești Clio, să'nsemni pe d'aur fețe,
 Numiri nemuritoare și alte diminute !...
 De mult stăpână-î noptea ; cu ea, stăpân sunt eu !
 Se stinse dimineta, cu noul Dumnezeu !—

ILÉNA (în vis)

O nouă dimineta mai caldă și mai vie,
 Imi bate printre gene !... Ea, curge argintie
 Ca râul cel de viață și prinde tot pământul. —
 D'acum să cață'n hârburi materia, vesmintul,
 Că sufletul tresare din cânturi fără morțe...
 Cădea-vor sfărâmate a vieții tale tórte !

SIMON (rîdînd)

Ha ! Ha !... Inchipuirea și visu'nșelător
 Iși rid... își rid de tine !... Tot eu stăpânitor
 Te țintui sub puterea-mi !—

ILÉNA

Făptura-mi'ti este sclavă :
 Dar sufletul își ride de vraja ta, otravă

A iadului!... Zadarnic voești să biruești!
Sub voea mea plecî fruntea... și tremurî... și pălești...

(Tunet sutera. Pasărea sbîră de pe umărul Ilenei. Luna apare)

Alesul meu c, Dafin!... El vraja o sfărâmă!...
Pierî!... Pierî în întuneric, mândria naibei!... Rămă!...

(Se ridică intocmai ca o lunatică)

SIMON (cu un muget)

Tartarul se desface sup pașii mei!... Oh! Iad
In gura ta deschisă sdrobit alunec... cad!...

(Dispare sub trapă, cu balaurul. Peste ei se ridică flăcări. Dispar și Piticii. Luna plină luminează tîtă scena. Incepe o simfonie de lyre și instrumente în surdină. La apariția lui Dafin, terasa se luminează feeric. Cerul e coprins de zori, cari se aprind treptat căt ține dialogul).

SCENA II

Iléna, Dafin, Muzele, Amazónele, Aeđi

DAFIN

Iléno!... Iléno!...

(Apare in drepta. Strophește cu flaconul peste Iléna, care'l așteptă cu brațele deschise și peste figuranți. Pasărea de aur revine cu Dafin și sbîră pe tron).

Prin apa vieții

Tresari către sóre și riđi dimineții! —

(Se îmbrățișează și rămân astfel, până ce se termină Baletul Amazónelor).

ILÉNA (in culmea fericirei)

Să picure Lyre și glasuri de Muze!...
Lumină'n lumine și buze pe buze
Și brațe'mpletite cu drag pe mijloc!...
Așea!... Lângă tine uit spațiu, timp, loc!...

DAFIN

Iubito !... Iubito !... Pe cât mai aprópe
 Te strâng lângă pieptu-mi, mai tinér deviu !
 Pe ochii de ceruri, de marmoră plópe
 Așterne, ascunde tot focul lor viu :
 S'aparí ca'n visarea ce-avuí o clipire !
 Era'n amorțire intréga ta fire ;
 Pe-obraji n'aveai roze, pe buze carmin ;
 Că vraja 'ți pusese albéța de crin !
 Dar totuși, ființa-mi cădu fermecatá !
 Uitaí pentru tine și mamă și tatá !...
 Așea !... Voesc mórtă din nou să te cređ ;
 Și 'n urmă făptura-ți, cu drag, s'o 'nviez
 Sub lungi sărutaturí pe ochi și pe gură...

ILÉNA

Grăește !... Grăește !... Grăirea-ți mă furá !...
 Grăește !... Grăește !... In graiul téu curg
 Lumini d'aurorá, roșeli de amurg !

DAFIN

Dar nu !... Vréu in apa vederilor tale,
 Să'nec și iubire și bunuri și jale ;
 Tot dorul ce'mi arde adânc in plămâni,
 De când lăsaí mamă și tatá. Stăpâni,
 In locul lor, alții pe tronu-mi urcará !...
 Oh !. . lasá 'n privirea-ți albastrá și clará
 Să'nec al meú suflet... tot cugetul meú !...

ILÉNA

Grăește !... Voiú graiú să 'ți curgá mereú !...
 Că singur iubite, menit fuși de sórte
 Să 'nvingi unde-atâția cădurá prin mórte,

Cu dorul s'ajungă viteji pân' la mine !...
 Grăește !... Că'n tine trăesc mii de vieți :
 Viețile scumpe a morților Feți ;
 Iar eă, mii de dragoști păstrezi pentru tine !

DAFIN

Iubirea mea nu e de tină, e foc !
 E focul albastru din Plina Putere !

ILÉNA

Și eă sunt iubite-a nopței veghere,
 Cătând d'o vecie să fim la un loc !

DAFIN

Oh ! Tu, din noianul de vremuri formată !
 Tu, care n'ai vârstă, fecióră curată ;
 Ci totuși soția atâtor aleși ;
 Voi laurii 'n luptă de mine culeși,
 Să-î pun pe-a ta frunte senină și lată ;
 Că tu ești Voința ! — De tine chemată,
 Făptura mea rupse și piedici și vrăji ;
 Prin tine sdrobit-am a Smeilor străji.

ILÉNA

De sunt eă Voința, Credința e 'n tine !

DAFIN

Cu ea, și Speranța !... Iar mila din mine
 Imprăștie viața cerescă 'n jur !... Sunt
 Acel ce v'aduce, sublimul cuvânt.

(Ridică baltagul, cu mânerul în formă de cruce. Iléna cade în genunchi)

Prin semnul Acelui lovit, răstignit,
Să ștergă păcatul, aci am venit ;
La fondul ce vecinic, noui forme creez ;
Prin crucea și apa de foc vă botez.

(Ridică pe Iléna, imbrățișind'o)

COR GENERAL

După tărêmul pământesc,
Purtat de cruce și credință ;
Tu astă-zî spirit, erî ființă :
Salut trimis Dumnezeesc !

ILÉNA

Iubite, de azi tronul de aur ridica-vei
Aci. Al meu să piară !... In slavă tu urca-vei !
Eă sclava ta, privi-voi în ochii tēi, cu drag !
Din iad, tu, măi pus Dafin, p'al raiului sfint prag !

DAFIN

Iléno, imi vei ține de veci tovărășie !
Pe tronul cel de aur s'a dat ca să suî, mie ;
Pe tron d'argint, tu, însă în nópte vei veghea.
Iar când va fi în neguri să pier iubita mea,
Căta-vei printre cețe, plângând, să mă vezi iară.,
Spre tine răsări-voi zâmbind, în Primă-Vară !

SCENA III

Aceiași : Afin, Statu-Palmă, Fript-de-Sete, Strâmbă-Lemne,
Sfărâmă-Pietre (vin prin dreapta)

AFIN (vesel și cu glas tare)

Bună diminéța,
Cinstiți socrii mari !

STATU-PALMĂ

Muțumim 'mneavóstră
 Flăcăilor tari !
 Dar ce umblați ?
 Ce căutați ?

FRIPT-DE-SETE

Ce umblăm
 Ce căutăm ?
 La nimeni n'avem
 Sémă să ne dăm

AFIN

Multe mări am trecut,
 Multe țări am bătut
 Și orașe și sate depărtate
 Am colindat
 Și nimeni séma nu ne-a luat.
 Cine sunteți Dumnévóstră,
 Să ne luați séma noastră ?

DAFIN

Afine, dragă frate, de țară'mi amintești

AFIN

Cu Zina, de vecie, mă-î frate să trăești !
 Acum că visu-ți rîde, ferice ești ? Ia spune !

DAFIN

N'am sémàn, dragă frate !

AFIN

Dar cine-o să cunune ?

ILÉNA

Fiți buni veniți la mine ! Voinicii cine sunt ?

DAFIN

Tovarăși de restriște, si-acum de bucurie.

STATU-PALMĂ

Cu epurile, zîno, mă 'nfig la cununie,

AFIN (in sine)

Ași vrea să le spuî taina !... Zadarnic mă frămînt,
 Că nu găsesc o vorbă ; btstemul nu-l pot rupe !
 Zefire lua-te-ar iarna și gerul să te pupe ;
 Că tu 'mî-ai închis gura !... Ași vrea !... Mă 'nbolnăvesc
 De nu le-oî spune. Insă de spun, mă împietresc !,.
 (Se duce către fund pe gânduri)

STRÂMBĂ-LEMNE

Stăpâne !

DAFIN

Ia zi-mî frate !

SFARÂMĂ-PIETRE

Da, frate !... D'azi cu bine
 Urăm să-ți petrecî viața, cu zîna. Iar pe mine...
 Pe Strâmbă-Lemne, 'n codru vrăjit ne lasă iar !...
 Mî-e dor să dărâm munții !...

STRĂMBĂ-LEMNE

Ași vrea... dar e 'n zadar...
Nu pot, să nu strămb lemne...

FRIPT-DE-SETE

Vai !... Setea mă dobórá !...
Voiú râuri, mări, océne !...

AFIN (se 'nvârtește 'n jurul Muzelor)

Ce ochi !... Mă 'nfiórá !...

DAFIN

Tovarăși, stați cu mine... N'aveți să vă căiți !
Strâmba-vei, tu, copacii, de ghețuri sgriburiți ;
Tu, stâncile 'n desghețu-mi, le-î da de-a rostogolul ;
Cu undele umflate, când umple-voi tot golul.
Tu Friptule-de-Sete vei bea prins de fiori ;
Și 'n urmă-ți s'or așterne câmpiile cu flori !
Tu Statu-Palmă, frate, ce bine m'ai slujit,
Șede-vei într'un frasin de ger adăpostit.
Pe epure pândi-vei, s'alergi grăbit prin țară :
Vestind că vine Dafin, cu verdea primă-vară !
Vedeți c'aveți de lucru vitejii mei ?

TOȚI

Vedem !

FRIPT-DE-SETE

Cu tine, dragă frate rămânem și veghem !

AFIN

Cu mine ce faci Dafin ?

DAFIN (rîzînd)

Pe tine lăcomie,
Te puî în capul mesei, să bei la cununie!

AFIN

Să beú!...Mă mulțumește, zéú! slujba ce 'mî-ai dat!
Pe lângă bēutură, va fi și de mîncat:
Saú dropiî înpănate, saú cerbi, saú căprióre.
Mistreți, pe tăvi de aur, uciși la vînatóre
De draga ta!... Și vinuri din țările de foc;
De-oî bea să te ții pârleo la cîntece și joc!
Dar înc'o vorbă, frate!... Beția maî aduce
Și dragostea la urmă, s'o bată sfînta cruce!
Iléno, ai vre-o soră?

ILÉNA (zîmbînd)

Voinice, nu!

AFIN

Păcat!...
Cînd de! mă hotărâsem și eú la însurat!

DAFIN (zîmbînd)

Și tu?

AFIN

Ei da! Veđi bine!... Vē șade așa frumos,
Că zéú! de dragul vostru, mă simț... da! sunt gelos

DAFIN

Așa zéú!... Nu e glumă?

ILÉNA (arată spre Muze)

S'alegî din ele. Póte
Vreuna să te placă.

AFIN

Dar eũ le plac pe tóte !...

(Pánza din fund s'aridică și lasă să se vadă sórele în răsărire. Fundul din terasă se desface și apare Baletu Zorilor. În fund se ridică treptat o terasă pe care se găsește Sf. Vineri în jețu-ı de argint înconjurată de cele două-spre-zece mucenițe, în jețuri. Sf. Vineri, cu mâinile întinse bine-cuvinteză spre Dafin și Iléna, care ingenuche. În tot timpul corului, Balet).

COR GENERAL (cu putere)

În jur de noi învietor
Adie vînt de primă-vară !...
Un vis de viață vestitor,
Petale roze, 'n jur presară,
În inimă, sângele aprins,
Se sbate plin de fericire ;
Poetul, Iadul a învins :
În turn e cîntec și iubire !

— (F I N E) —

VISUL LUI ALI

POEMĂ-FANTASTICĂ ÎN 7 ICÔNE ȘI ÎN VERSURI

PERSOANELE

HUSEIN-PAȘA, guvernator	EGIRA
IUSUF-BEY, Colonel de Spahî	AZRAEL
MUSUR-AGA, șeful eunucilor	HIAL
ALI-BABA, cârpaciû	FATIMA, soția lui Pehlivan-Murat
PEHLIVAN-MURAT, haimana	I-a Ursitoare
IBRAIM, cismar	II-a Ursitoare
MEHMED, pescar	I-iul Spirit
Vințătorul de fructe	II-lea Spirit
Vințătorul de pește	Geniul briliantului
Vințătorul de șerbeturi	Geniul ochilor
AZORA, soția lui Husein-Pașa	Un geniû

Vințetori, Derviși, Hanâme, Cadâne, Spirite, Ómenî din popor,
Calfe de cismari, Cavazi, Pescari, Eunuci, Robi, Róbe,
Sylphî, Hymere, Amorași.

Acțiunea întemplată în Alexandria

ICÓNA I

(Portul oraşului Alexandria. În spre fundul scenei, piaţa. Planul I, II, stânga şi dreapta, Bazarul. Planul I stânga, cârpăciăria lui Ali-Baba. În faţa cârpăciăriei cismăria lui Ibraim. Planul III dreapta şi stânga uliţă. Fundul, marea şi vederea oraşului).

SCENA I

Fatima; Ali-Baba, lucrează la încălţăminte; vîndători de flori, şerbeturi şi fructe; pescari, mateloţi; (mişcare mare în figuranţă) cadăne în iasmacuri şi feregele.

ALI (cîntă, lucrând)

De cârpit şi de cârpelă,
Cârpesc multe;
Cine stă să mă asculte
De cârpit şi de cârpelă !

Visteria-î la sleială,
Vîntul bate
Să plătescă tari 'n spate,
De cârpit şi de cârpelă

Sunt vizirii 'n priminélă;
Pe poruncă
La mezat ni'î tot aruncă
De cârpit şi de cârpelă.

Eă v'o spun făr'de sfială :
 Mult mai bine
 Ar veni cu toți la mine
 La cârpit și la cârpelă.

FATIMA (sdrențărósă, ținend o copilă sdrențărósă după ea)

Alt cântec bre?... N'ai témă porunca să te-ajungă?
 Să nu te audă Aga, că-ți taie limba lungă!
 Pristavul, adinéuri sbiera în gura mare :
 Acela ce prin vorbă de rind saă prin cântare,
 Divanul ponegri-va, cu el hasnaua țarei ;
 Și'a fi, nemilostivul de el, gélat spinărei!

ALI

Falanga pentru alți scornită e, femee ;
 Ér nu pentr'un'ca mine...

FATIMA

Nu șciă, că din scânteie
 S'aprinde vâlva mare? Și-un chior, printr'al lui glas,
 Divanul să rěstórne se pôte, și 'ntr'un cės?
 Dér unde 'mi-e bețivul? bărbatul meă, stricatul,
 Născut pe astă lume odată cu păcatul?
 'Mă-a luat și cel din urmă beșlic ce-a mai găsit...
 E astă-ză săptămâna de când m'a părăsit.

ALI

Ce sunt la tine baniă! Intinđi-o clipă mâna,
 Și mila 'n plin îți cade. Găsit-u-și-a cadâna,
 Murat : el bea într'una, într'una eă muncesc !

FATIMA

S'a dus cerșetoria... In van mă trăgănesc
 Pe ulițe cu fata, cerșind în gura mare :

«De-o văduvă și-o fată sërmană, îndurare !
 La binele ce'l faceți, Alah, să vă dea spor !
 Stați, voi ce'ntrânsul credeți... imi dați să iaă o pâine !»
 Ei trec, își vëd de cale, grăbiți par de picior ;
 Mă 'nping cu scârbă 'n lături, ca pe râiosul câine !
 S'a dus pe veci credința, cu dinsa-î dusă mila !

ALI

Tărăști așa de géba pe ulițe, copila !...
 Ia-ți altă meserie, muiere.

FATIMA

Este greu
 Când n'ai făcut nimica, să faci ce-va...

ALI

Așa e !
 Iți vede-atunci de trebă, cerșește deci mereu ;
 Dar nu vorbi de milă, când nici tu n'ai femee.
 Plăpânda floritică târășce-o prin noroi ;
 Sileșce-o să cerșescă ; ciupeșce-o ca apoi
 Mai bine să schinciască...

FATIMA

Ghiaura-î răsplătită,
 Că-î dau mâncare, casă...

(O învirtește și'î arată zdrențele)

Și-o țiu așa gătită...
 Dar aidă să schimbăm vorba ; imi spune, 'l-ai vëdut ?

ALI (rîdînd)

Murat, mai adinéuri cu mine a bëut.

FATIMA (cu pismă)

Bănuții mei!

ALI (rișind)

Se vede! La drépta de apucă...
 Mai mergi colea... o tónă... apoi spre-apus te duci.
 Nainte o ții érá... cam pân'ce dai în vale...
 Fatima, numai ast-fel, îi poți eși în cale...

FATIMA

Să-ți fie de ris vorba, pocitule.

(Merge cu mâna întinsă prin mulțime)

Vé faceți cu o fată bolnavă și sărmană!
 (ese prin dreapta)

Pomană,

ALI (uitându-se dupe ea)

De e femea inger, e baba iad de réu;
 Șeitan s'î éasă 'n cale 'și-ar ocoli-o, zéul!

SCENA II

Aceiași fără Fatima

VÎNÐËTORUL DE FRUCTE

Poftiți, poftiți efendi! Acilea se găsesec,
 Frumóse tiparoase, ce mințile amețesc,
 Frumóși și trandaphyrri! boboci involți, ca focul!

ALT VÎNÐËTOR

Vedeți ce portocale! Căta-veți în tot locul,
 Ca ele nu se află cu gust îmbătător.
 De Iafa Portocale!...

VÎNDĂTORUL DE ȘERBETURI

Șerbet răcoritor !

UN PESCAR

Haï pesce ! haï la pesce ! Ce midü, 'n fie-care
Efendi, sclipitoare s'ascund mărgăritare:
Pe cinstea mea....

ALI (sic-și rizind)

Minciună, nu'l credeți pe cuvint !
De când e lumea lume, nu'î cinste pe pământ...
Stricat e al lui pesce, și 'n midii învechite,
Nici carnea n'am găsit'o, s'o pot măcar înghite.
La cine'î gură mare, cu sacul să nu plecî
Zevzec, de nu 'ți-e placul, în fața lui să trecî.
Colo e scris pe tablă cu sântele versete :
„Ibraim, cel mai țeapăn cismar de meși și ghetе,
„Papuci... și câte alte, mai știü eü să mai spuî !
De trece septămăna, eü petice le puî.
Căți marî tot ca și dănsul, cu fumuri ne arată
Inscrisă pe o pele, noblețea răsuflată.
De și sunt chior, cu ochiul rămas, întrezăresc
Mai bine strălucirea și știü s'o prețuesc.
Imî rid de avuție, cârpesc pe orî și cine.
Cu două-trei parale, zaifetu-mî trag cu bine !
Pilaf, rachiü și 'n urmă la colț de uliți dorm,
Kalf, Iman, pe voie, în visu-mî mă transform.

SCENA III

Aceași Ibraim (ese din prăvălie)

IBRAIM

Allah Kerim, cârpace !

ALI (face temenea)

Efendi ce măi zice ?

Profetul, musculițe trimete să'ți măi pice
Cum-va prin prăvălie?... Că nu-mi vei fi vrășmaș, —
Măi trainică să faci meșii, că vai! rămân golaș!

IBRAIM (rișend)

N'ai teamă, pentru tine, prietene, lucrez ;
La mine 'ncălțăminteă aceeași e.

ALI (ironic)

Veghez

Când intră mușterii și inima imi saltă,
Când numărul lor crește, ca peștele în baltă.

IBRAIM

Cârpitul cum se 'npacă cu cântecile, aî ?
Ce cântec nou și vesel voiesci să ne măi dai ?
Trăești de azi pe mâne, ferice, bre ! de tine :
N'asuđi pentru o firmă și-un nume sec, ca mine !
Ce nouă 'nțelepciune, măi vrei să-mi spuî acum ?

ALI (sentențios)

Că cine un ochiū are, ferice e la drum.

IBRAIM

Cum asta, mă-i fârtate, cu două ochi, și nu pôte
Să vadă credinciosul, prăpăstiile tôte !

ALI

Nu zic, cam aî dreptate... Gândind însă mai mult
Dreptatea e cu mine....

IBRAIM

Grăește, te ascult.

ALI

Allah ne-a dat vederea la obște, îndoită ;
 Și 'ntr'ênsa puse bunul și răul.—Chibzuită
 A fost a lui creare; că omul prin ochi dor'
 Concepe gânduri bune, pizmașe, de omor.
 Dar totuși, el, își zise: pe unii, fericiți
 De tot se-i fac; ér pe-alți, în patimi preursiți....
 D'atunci născu chioriea pe șubredul pământ.
 Ferice de aceia ce de-ochiul stâng chiori sunt ;
 Ér cei-l'alți, sermanii, s'apuce 'n orî-ce parte
 Și totuși de belele, Kismet le face parte.

SCENA IV

Aceiași; Murat-Pehlivan, (care intrase clătînându-se, pe când Ali spune cele din urmă 4 versuri).

PEHLIVAN MURAT

Ei bată-te, cârpace, ferice deci te cređi,
 Că numai cu lumina din dreapta, lumea veđi ?

ALI

O vėd bre ! Pehlivane,—așijderea pe tine
 Pungaș, bețiv la toartă, ce fără de rușine
 Iți bați, și furi muerea de tot ce a cerșit :
 Sė beı mai cu plăcere, din banul ne-muncit.
 Cu ochii bunı sub frunte, și 'ți faci din cale, două :
 Ér nasul, 'ți-e ca moțul curcanului in rouă.

TOȚI

Ha, Ha !...

MURAT

Şeitan te 'nvaţă, pocit afurisit
 Pe ce-am mai scump în lume, grozav sunt de răcit!
 E azi o săptămână de când paraua fuge
 De mine, şi gătlejul nimica nu mai suge.

SCENA V-a

Aceiaşi; Mehmed, (coboră din barcă în fundul scenei şi vine către faţă cu năvodul în spate şi cântând)

MEHMED (cântând)

De diminéţă m'am sculat;
 Cu apă sântă m'am spălat;
 La pescuit
 Cu luntrea coborăi pe mare....
 Mărgăritarul strălucit,
 Profetu 'n mare ai îndurare,
 Mi-a dăruit,
 La pescuit

II

Şi fu minunea 'n plinul ei,
 Când din comoră, în scânteii
 Au răsărit
 Albaştri ochi plini de iubire,
 Ce 'n ochii mei său pironit,
 Ca visul cel de fericire;
 Şi mi-aū zămbit,
 La pescuit.

ALI

Tot vesel! Bre pescare, Mehmed, de şi doi ochi
 Sub frunte 'ţi scânteiază, nu suferi de deochi.
 Ferice eşti într'una: Kismet ți-e bună mumă.

MEHMED

Hei chiorule ! nu-mi este ca tie cruntă ciumă !

ALI

Te 'nșeli, sunt printre ómeni cu mult măi fericit !
De-ar vrea se-mi dea Kedivul puterea, n'ași primi-o !
Mănânc, beau, dorm și visul deștept necontentit
Mă ține sub aripă, din nópte întréga ziuă

MEHMED

Dér inimă 'npetrită ! șcii tu ce e iubirea !
Că nu vorbiși de dînsa.—In ea stă fericirea !
In tine, bėutura îți strică rostul firei.

ALI

Nebun ce ești ! Ascultă ; când séara se coboară,
Când santele versete le cânt, și mă 'nfióră ;
Când munca încetéză, când ingerul nefirei
Ia suflete din trupuri, le pórtă pe-alte căi,
Prin munți rãpoși și negri, prin verđi și-ascunse văi,
Și Sufletu-mi ia aripă, se 'nalță către sfere,
Lăsând făptura-mi slută in valea de durere ;
Incet, sfios, cobórá p'un țerm înfloritor,
Spre-o fėtă ca o lună, mă 'ndrept tremurător.
Si ea nu are sémán, și eú la piept o strâng...
In glume, 'n dezmerdare o duc către un crâng..
Apoi, mă 'ntorn cu zioa, in casa mea de tină,
Păstrându-mi amintirea din nóptea de lumină !
Azi-nópte, chiar ađi-nópte, cu ea când mă jucam,
Când fețe de rėsură, și buze, sãrutam ;
Cu frémětul de frunze grăi profetu :

„Ascultă,

Credința ta e mare, dorința ta e multă !
Aevea, visul, mâine, Ali, te va răpi“.
Și giasul dintre frunze, in vînt se risipi !

PEHLIVAN-MURAT

Te 'nbeți și ca urmare la sânta bătură,
Din ochi îl pierdi pământul, sărmană secătură!

MEHMED

Ori-cum, în tine cântă o hurie, poet,
Ali, ești cum se cade. M'ascultă: sub foet
Umbros adastă, poate se-ți cadă vre-o smochină;
Smochinul, pentru leneși se 'nalță în lumină.
Biulbiul ți-a fi tovarăș, poeme se 'nplețiți,
La cei veniți în lume și chiori și fericiți,

(Rid toți)

SCENA VI

Aeaiasi, o babă

BABA (în culmea disperării)

Copilul meu
Sub-ochi-mi storși de plâns, se stinge nemâncat!
Voi oameni buni, puteți la viață să'l aduceți.

(Lumea urcă)

Vedeți-mi jalea... nu vă duceți!...
Cu mila ce mi-o dați un suflet ați scăpat!...
Slăbitul glas, vă rog, să-mi ascultați..
De vreți, oh! voi puteți să mi-l scăpați,
Copilul meu!....

(Toți îi întorc spatele afară de Ali, care să uită înduioșat la ea)

Alah, e bun!

Și bun profetul seă, plătește pe milos.
Cu mine vă 'ndurați, bogați sunteți, printr'ensul,
Goniți durerea! Goniți plânsul,

Oh! voi acei de jos! O voi acei de jos
 Să nu uitați că el e sus.. imi dați...
 Ce sînt, veți fi, să nu uitați...
 Allah e bun!

PEHLIVAN-MURAT

Ia spune-mi bătrînicò, ai strîns ce-va rubiele?
 Eù, fac negustorie; mi-ar prinde țepăn ele!
 De-ai vrea, eù, cu dobîndă, mē crede, ți-le cer,
 Și-ai fi pe loc plătită, de nu aci, în cer.

Toți

Ha! Ha!

BABA

De-o biată babă, nu rîdeți! Eù am fost
 Ce sunteți voi acuma; ca mâine-ți fi ca mine.

MEHMED

Să nu cređi, cotorónțo, c'ası fi așa de prost;
 Mi-oî trecē 'n clipe viața, ăr nu covrig ca tine;

ALI

Din zori și pîne 'n séră, sub muncă mē sfârșesc
 Și bani de zile negre, nu pot s'agonisesc!
 Din munca de trei zile, atât am câștigat!
 Sē zic și eù, c'o viață, prin munca-mi am scăpat:

(Se scotocește prin bujunare, scôte o rubia și o dă babei).

Na; ține dragă babo s'aveți în gréua cale,
 Eù știu că 'n astă lume, e greù să n'ai parale.

PEHLILAN MURAT (rîdînd)

Un chior și-o cerșetore!—De el, te miluesce;
 Chioria lui, băbușco, la rînduți-o plăteșce.

BABA

La rândul meu, te-ajut și eu,
 Om bun și cu credința tare.
 Allah! e unul Dumnezeu!
 În mine duhul sânt tresare!
 Ori-când nevoia te-ar zdrobi,
 Cu drag la mine te gândește,
 Și d'ăi urâ și de-ăi iubi,
 Său decă slava te muncește :

(scôte un inel din deget)

Veriga căsta de oțel,
 O să te porțe către țel.
 Un țel dorit de tine în somn și 'n deșteptare.
 Cu el de'i bate 'n pătră să fie cât de tare,
 S'a sfărâma!
 Că 'n el am pus pe rând, Credința,
 În el am pus cu ea, Voința
 Ce-a dărâma
 Palate, stânci și munții chiar.
 Priimește dar la dar.

(Ii dă inelul și dispare printre mulțime. Ali rămâne uimit)

SCENA VII

Aceiași fără Baba

ALI (ca deșteptat din vis, pipăe degetul).

E chiar așa... văd bine... de loc n'am adormit.
 Sub gene înalbite, cu vedu-i oțelit
 În loc mă pironise... și vocea-i limpezie
 Și-acum vibreză 'n mine... Allah voia ta fie !

SCENA VIII

Acciași : Un pristav al guvernatorului; apoi Musur-Aga; Husein-Pașa Iusuf-Bey; Azora; Hanâme, în litiere; suita, Cavazi.

PRISTAVUL (Intră prin stânga)

De sunt câini Ghiauri să cadă toți cu fața la pământ
Său sub paloșile noastre, vor găsi al lor mormînt!
Credincioși, dați într'o parte...

(Toți se retrag către fund și cad cu fețele la pământ)

Se ivește în splendore
Husein-Pașa slăvitul și Azora, viul sôre!

(cătrec purtători de gârbace)

Fără milă sub gârbace, răsvrătiții s-î culcați...
Mojicimea la o parte!...

(cătrec culise)

Prea măriți, înaintați!

Apare în capul cortegiului Garda de Cavazi, apoi Musur-Aga, Eunuci, Cadânele Haremului, în litiere; altă gardă de Cavazi, apoi litiera, în care se găsește Husein-Pașa și Azora; lângă litieră pe jos Iusuf-Bey; apoi suită și altă gardă de cavazi.

ALI (Care nu s'a dat într'o parte șiși vede de cârpit).

Ce de sgomot se mai face pentr'un om și o femeie...
Ca și cum nu aș cu mórtea, catastihu s-șî închee,
Ca și mine, ca și ăla, ca și prostul de pristav.

(Vedënd pe Musur-Aga)

Aoleo! Pocit e Dómne, gâlbejit e și buhav,
Eunuc-Efendi! Drace! n'ași voi să-î intru 'n piele..

MUSUR-AGA (Îl isbeșce cu biciu)

Cum netrebnică făptură, zămislit în zile rele,
Tu cârpești când veđi că trece gogî-gogea Guvernator!
La pământ fruntea, mojice!—

ALI

Să mă erți... dar eu sunt chior,
Deci slăvite cată bine, dacă sórele răsare,
D'astă parte 'i vecinic nópte... poți să veđi spre
[ncredințare.

MUSUR-AGA

Bre ! Obraznic e mojicul ! Ei, Cavazi !...

(Cavazi il incongiură, pe Ali)

(In vremea dialogului între Ali și Musur-Aga, o parte din cortegiū
dispare in culise ; apare litiera cu Husein)

HUSEIN-PAȘA (Coborând din litieră)

Ce s'a 'ntâmplat ?

MUSUR-AGA

Innainte'ți, Luminate, toți, pământu-au sărutat.
Numai robul ce-ție 'n față, a ta slavă necinstește ;
Si când treci către Moschee, nu 'ncetéză și cărpește,

(Iusuf-Bey, dá mâna Azorei, care cobóră din Litieră și vine către
Husein-Pașa).

HUSEIN-PAȘA

Aferim !—Mie imi place când e omul muncitor.
De aceea, Cavazi, luați'l cu frumosul... și ușor
Să 'm'l puneți să lucreze, sus...

ALI (Tremurând și cu fața la pământ)

Măritule !.. viū sóre...

MUSUR-AGA

Taci, năpârcă !

HUSEIN-PAȘA (Arătând în Culise)

Acățați'l.. în acea spânzurătoare

AZORA

Nu, stăpâne, cer ertare pentru robu ce'ți stă 'n față

ALI (care ridică fruntea, uimit)

Maș-Alah !... Visul trăește !... A mea hurie 'i în viață !...

IUSUF-BEY (cu eleganță)

Excelență, când femeea rógă, dânsa poruncește,
Știu c'acest proverb există, nu mă 'nșel în franțuzește.
Vrei reforma 'n stat, deci cată ca să erți...

HUSEIN-PAȘA

Induplecat

De voința ta Cadâno, mă supun: să fi ertat.

Te târășce, rob nemernic, salvatorei să te 'nchin

(urcă puțin)

ALI (se prăvăleşce la picioarele Azorei care se duce către litieră întovărășită de Husein și Iusuf; apoi aridică fața spre ea în adorare).

AZORA (Suind în litieră)

Ah ! e chior nenorocitul...

(Litiera purtată de arapi dispare cu suita către culisa din stânga, Ali rămâne cu brațele întinse către partea unde a dispărut litiera).

ALI (În culmea iubirei)

Geniu blând cu ochi senini;
Dacă trupu 'mi-e de jale, cată 'n pieptul meu privește:
Intreg sufletul, spre tine, ochi de flacări ațintește !—

CORTINA CADE

ICÓNA II

(O peșteră de vrăjitoare, în stâncă. Semi-obscuritate. Intrarea printre stânci, în stânga. La dreapta, un laborator de alchimie. În mijlocul scenei un cazan mare înconjurat de flăcări).

SCENA I

I Ursitoare, II Ursitoare

I URSITÓRE

Sunt trei zile astăzi de când este dusă!
Ce să fie ore?... Vraja nu e pusă
Contra Hogeii, care turma 'și-o înșelă.

II URSITÓRE

Fă să fêrbă óla cu venin și smoală...

(I-a esecută la laborator)

Să rostești: ca gândul, din senin, pe loc
Săgeța de foc
Să'i sfâșie peptul, străpuns hogaș fie...
Să vie!... Să vie!..

I URSITÓRE (la laborator)

Să vie!... Să vie!...
Din ceruri înalte, un fulger, în clipă,
S'aducă furtună, s'aducă risipă!...

Să sbóre ca vântul, ca gândul, pe loc
 Săgétă de foc...
 In peptu'i sã intre... strãpuns hoguea fie...
 Sã vie!... Sã vie!..

(Se face luminã pe stãnca din stãnga și se stinge)

II URSITÓRE

Dreptatea-ï ãmplinitã... S'alegem deacum
 Ursiilor, ursite...

I URSITÓRE

Suratã, de pe drum,
 Egira va sã vie, cã numai dãnsa știe,
 Arcanele din ceruri lãsate pe vecie

(Se aude o nechezare)

S'aude-o nechezare de cal, — un glas de țap...
 S'aude buturuga fugind ãn mare trap...
 E sora nõstrã! — Duhuri fiți vesele cã vine!
 In neguri sã s'aprindã fantastice lumine!...

(Se aude un hohot subteran și s'aprind luminã albastre și roșii ãn fund)

SCENA II

Acelea-și; Egira

EGIRA

Suratelor ce veste?

I URSITÓRE

D'aceia, numai bine.
 Pe Hoguea 'l-am dat morței și Iadului. Pe tine
 Egiro, te-adãstasem sã 'ncepem sã ursim.

EGIRA

Cãți morți și cãte nașteri avem sã socotim?

I URSITÓRE

Vr'o două milióne. Flagelul : Scarlatina,
 Holera, Ciuma négră, Vărsatul și Anghina,
 Răsboiul, după ele, alérgă sfânt flagel.
 Softalele 'l proclamă și proștii cad în el.
 Ér fómetea 'l ajută ; hidósă, despletită,
 Sfășie și dobóră prostimea flămândită.
 Se sgudue pământul, de scârbă covârșit.
 Văđând de veci poporul robít și lingușit.
 Trei-đeci de mił cadâne, în saci cusute tare,
 Și apoi asvârlite de -- arapił robł, în mare.
 Cinci-đeci de mił aproape de noui născuți și morți,
 De frigul ce-ı isbise, svârliți fiind la porți.

EGIRA

Lucrésză bine mórtea, dór ea nu'nbătrânește !
 Dar Viața, spune-mı soro, la rându-ı ce rostește ?

I URSITÓRE

Tot Mórtea e mai tare, abia pe sfertul ei,
 Azi nópte răsăriră lăstarii mititei.

II URSITÓRE

Ursi-vom norocirea ? Sě'ı pască négra jale ?

EGIRA

Surorilor, azi numai găsiu în a mea cale,
 Un om milos și ager, grăunte din popor,
 Trăind de azi pe mâine, dar totuși iubitor ;
 Când toți rıdeau de mine gonindu-mě din cale,
 El, fără de mâncare ; el, fără de parale ;
 Mi-a dat cu bucurie paraoa ce muncise,
 De și o zi de hrană în ea 'și-o inchipuisse.
 Ali-Baba, de Sórtă, se suferé lăsat ;
 Știu ca s'o învingă cu sufletu-ı curat,

Prin fapta lui acuma voesc, întréga lume
D'a 'ntreg să te cunoască, nu numai de pe nume.
Ascunsă fericire.

(căt're a II Ursitóre)

Lăstarii s'î inghețî.

Murind gusta-vor bunul, a zece-mii de viețî.

(ridică o vérgă de oțel și formedă hora)

Zefyrî mângâetori dar reci veniți
Zambile, toporași, să veștejiți!
Născute d'un minut în plin parfum,
Spre cer să'l ridicati, subțire fum.
Zefyrî mângâetori dar reci, veniți!

COR DE TREI (în horă, în jurul cazanului)

Zefyrî mângâetori dar reci, veniți

EGIRA

Pământul e tinos, de sânge plin!
Sărmanul ghiocel de ce s' nclin;
In sânge pentru ce să'l înroșesc;
Când frați lui în cer albi strălucesc?
Zefyrî mângâetori dar reci, veniți
Plăpândelee mici florî să veștejiți!

COR DE TREI (la horă)

Plăpândelee mici florî să veștejiți!

(Din cazan se ridică o lumină albastră)

EGIRA

Acum s'aprimdem vâlva popórelor pe loc!

(La un semn, urcă din cazan o flacără roșie)

Cazanul clocotește sub sabie și foc.
Făceți-î credincioșii să vadă, ca 'n visare
Promisul răi cu huri, nețarmurit și tare,

Lucrat în nestemate, cu sorî diamantini,
Aşa privi-vor mórtea în luptă, mai senini.

(căt-re a II Ursitóre)

Ascultă ce rosteşte pe coş, pãlitul Djin,
Ce lacom se hrãneşte cu sânge de creştin

II URSTIÓRE (Ascultă şi priveşte spre stâncă)

Prin strâmte mahalale, tâlharii staú la pândă ;
Er mumele fac planuri, copilele să'şi vindă,
Şi-odată luat bacşişul... a doua zi în Zorî
Fetia s'o refacă, din veşteðile florî.
Vizirii complotéză s'aducă noi gheşefturi.
In umbră ulemale croesc la marafeturî,
Să urce la putere. Êr presa lãudată,
De şi prostituită, se crede totuşi fată.
Poporul tot munceşte saú bea, pêně ce cade ;
La rându-î cârciumarul şi-a pus în gând s'el prade.
Cum veði, merg tóte-a bine, nimic nu e schimbat.
Ba da !... zãresc în nópte... Un om... dar e ciudat,
Că nu e bét, ci totuşi picioru-î şovãeşte...
Se uită la un deget, cu degetul grãeşte...
Urát e cum se cade. . Ciudat, ciudat... în el...
O flacără 'l înalţă mai sus d'un om mişel...
Priveşte'l..

EGIRA (uitându-se pe stâncă luminată)

Ali-Baba ; mă caută sërmanul !
Furtuna s'el aducă !...

(Incep trãsnete. Vuet de vint. Partea din fund se brãzdezá de fulgere. Ali-Baba apare ameðit).

Aicea òi-e limanul...
Nu veði pē cerşetórea, alesule ?...

ALI (uimit)

Ah ! Da.

Eşti biata babă...

EGIRA

Pieptul, nu p^ote a mai răbda
Iubirea ce'l apasă?! Sărmane, 'n astă tină
Cum p^ote să trăiească un suflet de lumină?
Materia 'ți-e sgură, și sufletul de aur!
Tesaurul se știe că trage la tesaur. —
Azora ți-este dragă și demn de dinsa ești!
Deci, face-voi asemenea Ali, cum o iubești
Și ea, să te iubescă. Acesta voia-ți este?

ALI

Ochii stâng 'mă aduci norocul, trăesc ca în poveste!
Dar cum putea-vei ore, bătrâno, să cobori
Spre viermele din tină, lucéfărul din nori!
Tu ești o biată babă, ce milă ceri în stradă;
Cum poți în aste brațe, s'o faci pe ea să'mă cadă?

EGIRA (Transfigurată)

În cerșetóre și nebuni,
Grăește duhul sânt;
Pe capul lor cu fală ori când p^ortă cununii,
Rătăcitorii p'acest pământ.

Sunt

Sorta celor impilați,
Și-acelor mari, împilatorii,
Și al meu glas de'l ascultați,
Vă trec vipercii fiorii.

La glasul meu, ce-î duh, tresară!
Veșmintul cel tinos dispară!

(Pier veșmintele de pe ea și rămâne în alb. În frunte-î lucește semiluna cu o stea)

DUHURII (De sub pământ)

Venim!... Venim!... Stăpână, din foc,
Din mării și ocen, din ori și ce loc

Venim!

Cu glasul de unde uşore,
De dulce zefir, de sprintene bôre,

Grăeşte !...

Stăpână iubită, ce vreî ?
Spre micile roşii schinteî
Păşeşte !

I-U GENIU (Apare de sub trapă, cu o stea în frunte).

Eu locuesc plin de iubire,
În brilliantul lucitor ;
Azora 'l ţine moştenire
De la un soţ bănuitor.
Eu totuşi nóptea îi şoptesc :
„Bărbatul ți-e urât de mórte
„Şi fórte bine socotesc
„Să fie cerb şi să le pórte“.
Ea zâmbitoare către mine
Imi spune, galeş, tăinuit :
„Iusuf, pe urmă mi se ţine ;
„Ce zici d'ar fi al meu iubit ?
Am învăţat-o şi nu'l lasă,
Dar nici iubirea nu-î primeşte ;
Şi rîd, când îl zăresc în plasă,
Că sub capriţiu-mi se topeşte.

EGIRA

D'acum se spuî. Azorii cu drag se'l impresóre
Pe-Ali-Baba, voinicul, Pe-Ali-Baba, viú sóre !

I GENIU

Ptiu ! sóre ? !... Dar ursită, e chior

EGIRA (cu asprime)

Să pieri acum !

Aşa zic, eu ! -

(Geniu pierde sub trapă)

Alt geniu se vie !...

II GENIU (Apare pe stâncă din fund. Lumină de eter)

De pe drum

Acum sosesc. Azora, mă pörtă 'n ochi de mică.
Privirea-î port cu grijă, și-o fac se n'aibă frică
De munți și de prăpăstii, de mare și furtună.
Acum Kismet aicea, prin voia-ți, că ne-adună,
Grăește, ce poruncă, îmi dai se 'ndeplinesc ?
Privirile Azorei m'așteptă... mă grăbesc
Sub gene se-î acoper aprinșii ochi în pripă,
Că lacrimi îi innecă, și nu adorm o clipă ;
Ea plânge fericirea, apusă în harem,
Cu alte surghiunite ce tot ca dinsa gem.

EGIRA

Hial !

(Hial, apare pe o stâncă luminată de o flacără ca fosforul)

Peste-a lui frunte, căldură răspândește !

Inalță'l pân la ceruri !... Pământul risipește
Din ochi-î, se-și privescă himericul lui dor...
Se sfarmă realitatea, sub micul teă picior.

(cătore al II-lea Geniu)

Te 'ntörnă cât de iute... În visu-î se zărăscă
Pe—alesul meă !

(cătore Ali-Baba)

Și—acuma ce vreî ?

ALI

Măi fă, de ai putere, Azora, al meă vis !

Se se ivescă

EGIRA

Voința ta, să fie !... Am zis !... Am zis !... Am zis !...
S'asculte vârcolaci...

(Ridică varga spre fund)

Iatacul ei, să vină ;

Cu dulcea favorită s'apară în lumină !

(Tunete. Fundul se despică. Se vede iatacul Azorei. În fund gémul ogival e deschis și lasă să se vadă portul cu marea. Lumina de lună umple totă scena. Azora stă culcată într'o rână pe sofa. Iusuf Bey, stă lângă ea, — în genuchă pe un taburel, și pare că-î face o mărturisire de dragoste. Ali-Baba, o vede la început numai pe ea.)

ALI

Cu cât lumina crește în juru-mă, mă 'ngrozesc,
Că nu pot cu vederea a două ochi s'o privesc !
Kismet, de'mă dai norocul, dă'mă ziua ! D'al ei foc
Fă ochiu-mă să s'aprinză...

EGIRA

Sub pleópele-î pe loc

Să ardă două luceferi !...

(Piere taftaoa, dupe ochiu lui Ali-Baba)

Cu sufletu 'n privire,

Te 'mbată de lumină, te 'mbată de iubire !

ALI

De-acum poți să-mă ieși viața, că miă de ană mi-ai dat !
Sub ochi-mă pe Azora... o ved... sunt deșteptat.
Vin roză, tot balsamul din tine voi să'l sorb.

EGIRA

Ali ce mă dorește ?

ALI

(Care vede pe Iusuf, că se apără și vrea să sărute pe Azore, dă un țipăt de turbare).

Ah ! fă să rămân orb.

— CORTINA CADE —

ICÓNA III

Grădina haremului. In fund marea in plinul ei. La dreapta fațada Seraiului, cu cerdac. Lună plină

SCENA I

Murat-Pehlivan

(La ridicarea perdelei, s'aude cântând afară)

MURAT-PEHLIVAN

Rachiü !...

MEHMED

Pilaf !...

IBRAIM

Pilaf !... Rachiü !...

TOȚI

Chiü !...

Tótă lumea sã ne șcie,
Cã ne 'nturnãm de la beție,

Chiu !...

(Dupã o pauzã Murat-Pehlivan apare pe zid, apoi sare tiptil in grădinã).

MURAT-PEHLIVAN

Şeitan s'î ia mî-e frică şi totuşi am sărit!...
 Ali-Baba, se vede curat, c'a 'nebunit!...
 Ce vrea să fac acilea?... Aidî, trebuie pe plată,
 Să-î sufer tóte celea... Dar fi să mă şi bată.

(Se uită împrejur speriat)

Hei?!...

(Asigurat)

Nimeni!

(Mergînd către zid)

Pst!... mă!... aide, veniţi şi n'aveţi frică!...
 Haremul zace molcom în somn; nici o pisică
 Nu miorlăe pe-acilea... Veniţi...

SCENA II

Aceiaşi; Ibraim, Mehmet; apoi apare pe zid Ali-Baba,
 cu o guslă după gît

IBRAIM (Pe zid, se uită în jur, apoi sare)

Na, am sărit!...

(Către Mehmed, care sare după el)

Dar ce-o fi vrînd cărpaciul din drum de ne-a oprit?
 Ce rost avem acilea? De spete 'mî pasă tare..
 Şi parcă'l simţ, gârbaciul că'mi jôcă pe spinare

MEHMET (isbindu-se la brâu)

'Mî-ie ţepăn iataganul!

IBRAIM (Asemeni)

Nici eă nu staă măi răă!

DE ACELAȘ AUTOR

Apărute

- Versuri 1880—84 (N'au mai rămas)
Fabule (N'au mai rămas)
Făt-Frumos, Poesii 1883—88 (N'au mai rămas)

Vor apare

Fabule

Renegatul, Melopee în 3 acte, versuri

Bafomet, Poesii 1884—1905

MURAT-PEHLIVAN (Impleticindu-se)

Cât e rachiü la mijloc, nu știü ce-ï frica, zëü

ALI (Săring la rându-i)

Ah! étă-më !... La țintă ajuns-am de pe voie.
Prietinilor, mâna 'mî-o dați. La vr'o nevoie
In voi më bizui...

IBRAIM

Aide, Aii, vreï së ne spuï
Ce's aste marafeturi, pe ziduri së ne suï...
Ce-ai pus in gând së mântuï

ALI

Së mântuï, bine-ai zis !
Vedeți voi, më-amăgise, de mult, un dulce vis!
Azi, visul e aevea : iubesc !

MEHMET (rișënd)

Tu, un bețiv ?

ALI (Cu trufie)

Eü !...

MURAT-PEHLIVAN (rișënd)

Tu, un slut ?

ALI

Eu !...

IBRAIM

Aide !... Nu'mă face pe ăl griv ;
 Și'mă spune, cum se face, ai dat de vr'o comoră,
 D'aruncă pe drum rubiele, așa c'o poftă chioră ?

MURAT-PEHLIVAN (Se uită la Ali, uimit)

Șciți una, bre ?! Rachiul își bate joc de noi !
 Era c'un ochiū cârpaciul... și-acuma are doi !

IBRAIM (Mirat)

Ei ! ochiul, cu mirare, ți-l vęd aprins, fârtate,
 Și lămpile sub fruntea-ți sunt strașnic luminate.
 De-acéstă bucurie ne porți pe drum într'una,
 Dulăii să ne latre, de noi să-și riđă luna ?
 Ne-ai dat rachiū cu chila, pilaf ca să plesnim;
 Și-ai vrut apoi cârpace cu tine să venim.
 Ce vrei cu noi, și unde suntem ne spune-odată
 Că mintea nu'mă acasă...

MEHMED

A mea i'npăcurată ;

MURAT-PEHLIVAN

Eū, vęd candriū !

ALI (Uitându-se injur)

Tăcere !... Să stați ascunși ...Veniți
 Valiul se n'auđă... La dinsul vę găsiți.

MURAT-PEHLIVAN (Cu spaimă)

La Husein, tâlhare ?!

IBRAIM (Asemeni)

Valiul, ai spus m^ăi?!

ALI

Ci nu p^ăli^{ți} de fric^ă, mueri nu fi^{ți}, fl^ăc^ăi!
Un spirit bun m'ajut^ă... Pe-Azora o iubesc!..

(To^{ți} r^{em}an cu gurile c^ăscate)

Și vr^{eu} in n^optea asta, cu voi s^ă o r^ăpesc!

MEHMED

D^ă m^âna 'nc^ocⁱ!

IBRAIM (Urc^{ând})

M^ă ^{er}t^ă, s^ă'mⁱ v^{ed} de drum.

MURAT-PEHLIVAN

Spre sine

Tușișul m^ă poștește s^ă dorm...

ALI

Veni^{ți} cu mine!

Imi pare c'aud pasurⁱ...

IBRAIM

De-i fuga rușin^os^ă

Și bun^ă-i la primejdⁱ.

(Se ascund prin tușișurⁱ)

SCENA III

Ceî de sus ascunși; HUSEIN-PAȘA, MUSUR-AGA

HUSEIN-PASA

Azora-î mîniósă !

Voise să se scape de mine... Bănuesc !

Musur, cum mergi cu paza ?

MUSUR-AGA (Cu temenele)

Stăpâne, vë rostesc,
Nainte-mă luând raiul, ce inima'l așteptă;
Că'n jurul ei, țin vecinic privirea mea deșteptă.
Azora-î diamantul ascuns, schânteetor
Și-î ești pe trup și suflet, dór tu, stăpânitor.

(Aplecându-se către el, în șoptire)

De Zilah, e gelósă, viclénă că e șcie.
Prin ochiî verđi, ce-ascunde sub gênă castanie
Zilah, vrea să te-apuce în mreje... sē nu veđi...
In urmă să te'nșele și tu în ea, sē cređi.

(Maî încet)

Iusuf, de și n'o bagă în sémă ; il iubeșce !

HUSEIN-PAȘA (Încet, cu gelozie)

Iusuf !... Ce spuî ?...

MUSUR-AGA (Scoțënd un răvaș din brău

Răvașul, il țiü de eri, citeșce.

HUSEIN-PAȘA (Citesce, sugrumat de mânie)

Musur un sac și marea !

MUSUR-AGA (Cu bucurie concentrată)

Stăpâne, de acum
Musur, îi pregătește răvașul ei, de drum.

HUSEIN-PAȘA

Bun rob, vegheză bine pe cinstea casei mele.

MUSUR-AGA

Tu, pleci luminăție ?...

HUSEIN-PAȘA

Mă duc după mușdele,
La Riza-Pașa.

MUSUR-AGA

Bine, sunt câine credincios ;
Ori-cine'n lipsa-ți vine, il mușc... mergi sănătos.

(Husein, sue spre fund, face un semn, un barcagiū apare cu barca,
Husein suie în barcă și dispore în culisa stângă).

SCENA IV

MUSUR-AGA (Singur)

Ha ! Ha ! Zilah, d'acuma la pești o sē pornescă...
Musur-Aga, probéză că șcie sē iubescă !
Stăpânul 'și'l înșelă, răvașe iscodind ;
Zilah, nevinovată, sub intriga-î perind ;
Nimica nu'l frēmântă în suflet, este tēfăr,
Când șcie că luci-vei măi viū, iubit lucéfăr !
Azora, 'ndrăgostirea, la alții jucărie
In mine, eunucul, se schimbă 'n vijelie !
Blestemul cadă-asupra acelor ce-aū răpus
In mine, fericirea !—Pe cât urăsc, măi sus

Iubirea 'mă este însă. — Sunt viermele tău, zee ;
Deși oprit de ómenă, 'mă-e fructul sânt, femeie !

(Către ușa de gemuri de la cêrdac, isbind cu petricele)

Azora, vin... cobórá ;

(Dispare în culisa din dreapta pl. II. ALI-BABA ese de după tufiș
și dispare iar; MUSUR-AGA intră cu AZORA).

SCENA V

MUSUR-G, ZORA. Ce-i-álți ascunși

MUSUR-AGA

Ah ! cât ești de frumósă !
Ca lumea s'aibă suflet, de tine-ar fi gelósă,
Chiar luna, ce sărută cu rađe-al tău obraz.

AZORA (Șede pe bancă gânditóre)

Iusuf, întârziază.

MUSUR-AGA (In parte)

Te sparge de necaz,
Vai ! inimă sërmană !

(Tare căutând să schimbe vorba)

Azora, te vestesc,
Că Zilah o s'e móră.

AZORA (Indiferentă)

De ce ?

MUSUR-AGA

Că te iubesc !

ALI (De după tufiş)

Auđi obrăsnicie ! Şi'l laşi să-ţi spună zină !?
(Barca lui Iusuf se opreşte pe ţerm)

SCENA VI

ce iaşi, JUSUF-BEY, Barcagiul în fund.

MUSUR-AGA (Uitându-se în fund, trist)

Jusuf pe ţerm coboră, iubita mea stăpână.

JUSUF (Care sare pe ţerm, pe şoptite)

Azora !...

MUSUR-AGA (Intimpinându-l)

Êt-o !

(În parte)

Iaduri !... De zulie plâng, gem !...

Să nu-î ved !

(Işi pune mâna la ochi)

Fug !... Oh ! lume, 'ţi-arunc al meu blestem!

(Ese)

SCENA VII

JUSUF-BEY, ZOR, Ce'i-alţi ascunşi.

JUSUF

Azora !... Ei, acuma, te plecî cu drag iubirei ?
Şi cât eşti de frumósă ! Dă-mî farmecul zimbirei,
Ce buzele 'l păstréză, cu dinţi drăgălaşi.
Deschide umezi plópe şi ochii pătimaşi,
Ca trăsnetele cadă pe ochii mei, să-î ardă !
Fă mintea mea, femee, sub patimi să se pérđă !

AZORA

Jusuf, stai ! Şciï prea bine, că'mï place să vorbesc.
Aşa, prieteneşte, chiar decât... te iubesc.

JUSUF

În veci m'atrageï aprópe de tine, ca mai tare
Së simt amărăciunea din recea'ti nepăsare.

AZORA

Nu sunt nepăsătoare, cuminte însă, da.

JUSUF (Scoţënd o cutie cu giuvaericele)

Paftale şi rubine de voi a'ti-le da,
Şciü, dulce frumuseţe, că daruri sunt sărace
La farmecile tale..

(Azora se uită cu bucurie la eleşi le ia eu repeđiciune copilărescă, din
măinile lui)

MURAT-PEHLIVAN (Din tufiş)

Ia uite-te... bre, drace !...
Staţi degete în pace, voi nu ştiţi a hoţi.

AZORA (Sbătëndu-se de Jusuf, care vrea s'o ia de talie şi s'o sărute

Vrëu măinile acasă, mă bine së le ţii !

(În parte)

Ciudat ! Ce are óre Jusuf ? Că mi se pare,
Ca nici-o-dată anost şi fără pic de sare.

JUSUF

Putea-voiü nóptea asta, s'o schimb în albă zi ?
Voi-vor albe sinuri, cu drag a mă 'ncălđi ?
Şi braţe voluptóse, cu sete së mă prindă ;
Ër gura-mï înfocată guriţa së-ţi cuprinđă ?

(Ó cuprinde de talie)

Oh ! lasă-mă, o clipă, pe sinul tău !... Voești ?

(Ali vrea să se repedă asupra-î; dar se retrage repede)

AZORA (Depărtându-se, cu cochetărie)

Să-ți spun ce 'mă zic de tine ?... Nu cred, că mă iubești !
De cât ce ești acuma, un altul îmi păreai.
Știaî s'îmi dai respectul... nu 'și cum, mă socoteai
Mai mult ca pe-o femeie, mai, mult ca pe-o cadână...

JUSUF (Transportat)

Ai fost și ești în ochi-mă, Azora mea, o zină !

AZORA

Așa deșertăciune m'adorme... O să plec,
Că frigul mă pătrunde, — Alah-Kerim !

MURAT-PEHLIVAN (Din tufiș)

Zevzec !

O las'ășa să plece...

JUSUF

Cu ce te-am supărat ?

AZORA

Prietine, pe mâine, de ești ér vindecat
De vorbele-ți aprinse, să vii 'ți-urez cu bine,
La nucul lui Azrael.

JUSUF

Cadâno, pentru tine
Viu, dacă'ți este voia, în iadul plin de foc.

Nădejde !

AZORA (șimbind)

(Ese)

JUSUF (Cu necaz)

Nu se pôte ! Jusuf, nu ai noroc !

MUSUR-AGA (Vine din fund)

Stăpâne, barca-așteptă, s'apropie de zori.

JUSUF 'i-aruncă o pungă. MUSUR-AGA o ia, facând temenele până la pământ.

JUSUF

Stăpâna 'ți-e posacă.—

MUSUR-AGA (Cu adorație)

E flóre între flori ! —

JUSUF (Urcă în barca, în fundul scenei)

Musur, frumoșe visuri !—

(Barca dispare)

MUSUR-AGA (care pere 'ntre culise)

Eu, nu visez, ci plâng ! —

SCENA VIII

li-Baba, Pehlivan-Murat, Ibraim, Mehmed

(Es cu toți de prin tufșuri)

ALI-BABA

Fiți gata ! — Oh ! verigă, tesaur scump, te strâng
Pe inimă ! Mi-ajută s'o farmec, cum 'mă-e dorul !
Aci să cânt, în față... zăresc... e chiar pridvorul.—

ROMANȚĂ

I

Fermecătore și senină
 Crăiasa nopții se arată ;
 Și pe cât dansa este plină,
 Mi-e inima măi înfocată ;
 Că 'mă-este dor de auroră ;
 Și strigă 'n flăcări sbuciumată,
 Azoră !—

II

Și dacă—Alah, a săvârșit
 De mii de ani pământ și mare;
 De mii de ani, eu te-am iubit
 Schimbat în ori-ce întrupare. —
 Azi însetat de Auroră,
 Un nufăr sunt, îngălbenit :
 Azoră !—

III

Sunt ciocârlia doritoare
 Să vadă carul ce schinteie,
 Purtat de spirite ușore,
 Când dimineta se descheie
 De zâmbitoare Auroră..
 Té-aștept sub gémul tău, femeie
 Azoră !—

IV

E viața 'n mine un pustiū ;
 Ear tu, ești óza depărtată. —
 Miragiul tău, mă ține viu
 Și cu iluzii mă înbată ! —
 Te-arată celui ce imploră,
 Isvor de patimi limpeziu :
 Azoră ! —

SCENA IX

Azora, apare în pridvor, Ali-Baba, în fa a pridvorului în fund; printre tufişuri, păzesc Ibraim, Murat, Mehmed.

AZORA

Ce cântec se 'nalţă în liniştea firei ?
 Ce glas fără sémăn de dulce, iubirei
 Prinose aduce şi numele 'mă strigă ?
 Tresar de plăcere, şi-un dor ne'nţeles
 Cu notele cari, din versuri se ţes,
 Ca rugul în flăcări porni să mă frigă.—
 În nóptea senină, brăzdată de stele
 Sunt farmace bune, sunt farmece rele...
 Eşti djin, sau un înger din raiul promis ? —
 Te arată vederei ce caută 'n zare !...

(Cu tristeţă)

De sigur, cântarea porni despre mare !...
 Stai inimă 'n sinu-mă, la dulcele vis ! —

ALI-BABA

Stai inimă 'n sinu-mă, la dulcele vis
 Ce 'n albe s'arată şi nóptea omoră ! —
 Profetul, din raiuri aci te-a trimis
 S'alini suferinţa ?—Balsam ce 'nfióră
 Cu patimi suave—ah ! lasă din tine
 Crin alb—să se 'nalţe în sfere senine,
 Să mor de plăcere, să'nviu sub iubiri !

AZORA

Să mor de plăcere, să 'nviu sub iubiri.
 Mi-e visul de aur ! — Şegalnici zefiri,
 Pe aripă uşore 'mă-aduceţi cântarea.
 Să piară din mine urātu, 'ntristarea !
 Dar ce ved... O umbră, în nópte zăresc !
 Eşti tu cântăreţul ?.. Vorbeşte ! Voesc

Să știu dacă graiul, cântarea ți-o intrece.
 Ah! fă al teu nume, din piept lin să plece.
 Ași da a mea viață pe-o clipă de sóre
 Să ved a ta față, streine. Ești oare
 De legea mea, spune! — Creștin să fii, chiară
 Fii jidov nemernic, gonit d'ori-ce țară;
 Eū totuși spre tine, ca flóre mă'nclin.

ALI (Făcendu-și o creștătură la braț cu cuțitul)

Alah! este unul și crunt și senin,
 O strigă 'n credință a mea glăsuire;
 Și dec'al meu sânge ar curge mereū,
 Muri-voi, dar sânta-mă aprinsă iubire
 Va sta neclintită în sufletul meu!

AZORA

Va sta neclintită în sufletul meu,
 Grăirea-ți măestră... Dar numele-ți spune!

ALI

Ali!

AZORA

Fericirea! — A nopței minune,
 Ași vrea vecinicia să trecă agale;
 Er, eū, despletită, în brațele tale
 S'ascult glăsuirea, ce dulce-o resfiră,
 In vorbe vrăjite în foc de iubiri.

ALI

In vorbe vrăjite în foc de iubiri,
 Azora grăește! — Ai nopții zefiri
 Ușor mi-le aduce și bét de plăcere,
 Din vorbele tale ascund o avere!

Ridică spre mine pietrósele pleópe,
 Ce ochii albaștrii voiesc s'î ingrópe
 Și sori, s' vestescă sglobiile zori.
 Tu ești intruparea fecióri—Auróri.
 Și marea te cântă, cu glas de talasurí ;
 Și unda verzue din recile iazurí ;
 Și florí, și mii pásări și nópte și zi !..
 Auđi ciocârliá ? - Din somn se trezi,
 Când ochii spre arborí țintiși. Ea te cântă
 Lumină de viață... și bétă s'avântă !

AZORA

Blestem p'aste zidurí, ce 'n ele mă țin !
 Ași vrea pân' la tine, în zbor ca să vin !
 Intiul ești află, ce-n inimă-mí dete,
 Din cupa iubirei nectar să mă 'mbete.
 Urát mie stăpânul, haremul mormint !
 Cu gândul, iubite, o dulce cuvint
 Ce-l zic cu plăcere acum către tine,
 Ași vrea aste zidurí s' cadă 'n ruine !
 S'ajung sfâșiată, scáldată în sânge....
 S' mor lângă tine și făr da-m' plânge !

(Se luminează de ziuă)

Dar zorile, pórtá, Lumineí deschid ;
 Concertul de pasări, pe nópte desfid ;
 Lucéfărul singur, pe cer maí plutește ;
 Și marea spre sóre răsare, roșește ;
 Te du, al meú suflet !... Mi-e témă d'acum
 Husein, să póttă s' ți éssä în drum ;
 Te du, euncul, s' nu bage sémă ;
 De viața ta scumpă, iubite, mi-e témă !

ALI

S'apară stăpânul și slúgile sale !
 Gárbaciul isbescă-mí și umerí și șale !

Sub reci iatagane sã cađ nimicit !
 Voi rîde, Azora, cãt vëdu ațintit
 Fixa-veï pe mine.—Ca șerpele, care
 Tãiat bucãțele se sbate, tresare
 Cãt astrul de viață scãntee 'n zenit,
 Și móre atunci numai, cãnd el a perit :
 Asemeni trãi-voi cãt, tu, al meu sóre,
 Veï sta în privdoru din față 'n splendóre !

AZORA

Nu, plécã iubite!.. M'auđi... O voesc !
 Porunca-mï s'asculte, cel care'l iubesc !

IBRAIM (Eșind din tufș, pe șoptite)

Ali-Baba !..

PEHLIVAN-MURAT (Asemeni)

Vine hãremul 'ncóce !

(Se vëd luminï cãtre fund în drãpta)

MEHMED

Bețivul, nu-ï glumã, s'a pus ca sã tóce
 Palavre. Mãi bine, s'o ștergem frumos.

MURAT-PEHLIVAN (vrënd sã sue zidul)

Cãnd pórta e închisã, o ștergem prin dos ;

(Li se opun robï și începe lupta)

AZORA (cu fricã)

Musur și cu robï, incoa se 'ndreptezã.
 Alah ! sã-țï ajute ! Fugï dragã!

ALI (zâmbind cu încredere)

Veghézá

Asupră-mă, ursita ! N'am témă de eă !

(Vrea să se ducă spre zid. Robi îi așin calea de tóte părșile. Lupta urmează cu furiă).

SCENA X

Azora, privind în ascuns din pridvor ; Musur-Aga ; Ali-Baba ; Eunuci, Robi, Róbe, Cadâne ; în fund Ibraim, Mehmed, Murat-Pehlivan, luptând.

(Se luminéză bine)

MUSUR-AGA

Pe dâșni !... Pe dâșni !... Ah câini !.. Ah!.. mișei !...
(zărind pe Ali, cari trântește tot în cale)

Ah ! rob, făr' de lege, cu viața plătește,
Oră-cine haremul cel sânt pângărește !
(ridică iataganul sê'l lovescă)

Năpârcă mori !...

ALI (care e trântit de doă robă)

Sórtă, te chem !... Talisman,
Arată-ți puterea !

(Rêmân cu toți inpetriți. Ali, se ridică triumfător, privind către pridvor ; pe când tovarășii sar zidul. Apoă sue la rând, dominând pe toți și se uită triumfător către pridvor. Apoă dispăre).

MUSUR-AGA (cade cu fața la pământ)

Șeitan

TOȚI (cădënd cu fețele la pământ).

E șeitan!

CORTINA CADE

ICÓNA IV

(Un peisagiũ stâncos. — De la pl. III tot fundul coprinde marea Nucul secular al lui Azrael, la dreapta și în fața scenei.—Vremea la nămezi).

SCENA I

ALI (Apare printre stânci și coboră în scenă)
(Sărută inelul)

Tesaur sânt, prin tine, ved' ér lumina ȃilei!
Prin tine-aud și-acuma șoptirile copilei!
Azora, mă iubeșce! — Pe mine-aĩ răspândit,
Un nimb de înălțare, spre visul mult dorit!
Musur-Aga turbéză de sigur, de mânie.
Să scap dintr'a-lui ghiară, să rid d'a lui trufie,
Să cate sub angiaru-ĩ, ca mort să mă trântescă
Și eũ sub nasu-ĩ, vraja, s'o fac să isbutescă.
Dar ce-o fi cređut robii, și el, haremu 'ntreg?

(Se culcă sub nuc)

Sub nucul lui Azrael, puțin să mă mai dreg.
Așĩ vrea să știũ, ciutacii, ce-o șterseră de frică,
Mă 'njură 'n a mea lipsă? Au prins pe mine pică
De sigur, că pe mâna lui Azrael ĩ dasem.

(Transportat de bucurie)

Ah! nópte fericită, ce-o viață te visasem,
Aievea te-avui!... Iată că somnul peste plópe
Ca piatra mi se lasă... Cât este de aproape
De el, sfârșitul vieții!.. Un inger ne dă somnul,
Un inger ne dă mórtea, la toți ne este Domnul.

(Adórmé)

SCENA II

ALI-BABA, dörme; AZRAEL, strălucitor în frumusețe, în alb, cu un lucéfăr scâteetor în frunte, apare din trunchiul nucului după ce s'a ridicat o flacăără albastră. Ghirlande de mac și alte somnifere îl înconjöră :

AZRAEL

Atomă cu atomă, pământ te primenește !
 Ești sufletului vecinic, o domă ce troznește
 Sub anii ce o sapă și cade în ruină.
 Ce om îți zice astăzi, ți-o zice mâine «tină»
 Stăpân sunt peste lume și unii îmi zic „Sörte“
 Când sufletul din trupuri îl smulg, mă numesc

[Mörte !

De și eü, främint lutul și-l schimb în flutur, flöre :
 De și re 'ntorn *schinteia* spre *matca născëtöre*.
 De mü și mü de vécuri, înalț dăräm, sdrobesc !
 Năprasnic ca Simunul, barbari îi prävălesc
 Pe lumea moleșită de lux, învățatură,
 Ce suptă de desfriuri chiar viața ei 'și-o fură !
 Prin biciul meu, *Rězboiul*, mü némurü primenesc.
 Pe vechile ruine, lăstari puternici cresc !
 În popi, regi, în puternici ; *Orgoliü* 'i-al meu nume !
 Li fac se védă mustul măririlor în spume ;
 Ei, beau voios dintr'insul, paharele ciocnesc,
 De sémă fără se bage, prin el că-i oträvesc.
 Eü sunt cumplită ură și sunt iubire eară ;
 Am sinuri voluptöse, și 'n loc de mâini, am ghiară !
 Prin mine 'și vede *dorul*, sgârcitul, d'a tot stränge
 Chiar dac'ar fi avutul se'l ție cu-al lui sânge.
 În plévă, când sunt *pismă*, când duh räsibunător :
 Dar când mă nalț dintr'insa *păduiei sunt topor* !
 Azrael sunt, mișcarea perpetuă și rece ;
 Prin mine, Infinitul trecut-a și va trece ;
 Va trece fără urmă în timp, necontentit :
 Dar eü, în vécuri tiner voi sta, da, neclintit :

Lövind cu piciorul pe ALI-BABA, care se întörce cu fața în sus șiși acopere fața cu mâna, în somn.

Noroi, putređiciune!... Cobor din nemurire
 La dorul ce se bate și n'are țarmurire
 In golul ție, ce-ı zice și piept și'n care porți
 Un suflet ce aruncă lumina unei torți.
 Mirat sunt!—Cum in tine, așea hidos se ardă,
 Iubirea nesfârșită, ce n'are se se piardă;
 Chiar și să mori prin trupul ce-l porți cu greutate;
 Că 'n peptul ție, un suflet, ales din ingeri, bate!
 Ali-Baba, Azora copilă este sântă;
 Din sufletu-ți e parte, prin tine a trăit
 In raiul fără de patimă, astral, pe veci dorit
 De mintea, ce in viața de muncă se frământă.
 Decă sórta, eú, spre tine, vrăjită o trimit;
 Dar va prin ostenelă să ai fructul dorit.
 Alah, a lăsat lupta, sudórea, covârșirea
 Puterilor sub muncă. — Pe-atât adori ivirea
 Plăcutei nopți cu lună, pe cât ai spintecat,
 Cu plugul in adâncu-ı, pământul ne'npăcat.
 Iubirea, sacrificiu voește!—Către tine
 De visu-ți voi trimite, cu zilele-ı senine;
 Juca-vei a ta viață, să scapi așa tesaur.
 In nori o se se stingă, al zilei astru 'n aur;
 Și nóptea cea mai négră, pluti-va peste fire:
 Din funduri răscoli-voi a djinilor oștire...
 Furtuna vor stârni-o pe 'ntinsul drum de ape,
 Corăbii și vapóre, luptându-se se scape
 Din furii de talazuri, s'or sparge 'n mers, de stânci;
 Ușor se se scufunde in apele adânci.
 In nava ce o pórtă aci, Azora cată
 De furia furtunei, să fie apucată.
 Tu poți s-o scapi, tu singur, destul ca să voești.
 De sigur ve-ı scăpa-o, de-ı drept că o iubești!

(Aruncă peste ALI flori de mac, pe care le smulge dela cingătóre).

Pe creeri 'ți arunc macul uitărei. Ce-am rostit,
 Să uiți! Făptura-mi numai, s'o veđi necontentit!

(Dispare in trunchiul uuculuı, Flacără).

SCENA III

ALI-BABA, se desmeticește.

ALI

Ce vis ! Ce vis năpraznic ! In fața-mi, Azrael,
Ce 'njur vërsa lumină.... Da... da, era chiar el !
Și ce 'mi-a rostit óre ?

(Cu necaz).

Nu știu !... Mi-am uitat visul !
Al clipei cea din urmă, s'e-mi fie el trimisul ?
Limanul imi suride din valuri... și s'e mor !
S'e mor, când fericirea s' arată ? ! 'Ngrozitor
Cuvint !... Nu, nu se póte !... Azora 'i diminéța
Sperãre-î pentru mine, deci d'ensa 'mi este viața !

(incepe vintul, trãsnete, se întunecã de tot. Furtuna e in furóre, Marea se umflã furiósã. In depãrtare se vede un Iaht, luptind cu valurile).

SCENA IV

ALI-BABA, JUSUF-BEY

JUSUF-BEY

E césul întâlnirei... A dracului furtună,
Nesipu 'mi svârle 'n fața.... Și fulgerã și tunã...
Burasca o s'e 'ncépã... Și ea, de-o fi plecat ? !...
Pe mare de-o fi Dómne !

(cade in genuchî, rugãtor)

Alah !... Ingenuchiat,
Te rog !... De móрте scap-o !...

(Privind cãtre fundul scenei)

Dar vęd in depărtare
 O navă ce se luptă cu valurile !... 'Mi pare...
 Da, nu mę 'nșel, e iahtul Valiului,... Și ea,
 Azora, 'n el se află !... Și ce sę facă ?... Colea
 Nemernic stau, cănd mórtea rânșește 'n a ei față,
 Nu știu sę 'not și groaza in locu-mı mę inșiață.

(Se aude in depărtare semnalul de cerut ajutor. Un trăznet izbește
 Iahtul, care incepe să se scufunde).

ALI (Privind de pe stâncă)

Bieți ómeni, ce cu mórtea, zadarnic vę luptăti ?
 De stâncı zdrobit e vasul, d'acum vę scufundați,

JUSUF-BEY (zărindu-l)

Un om !...

(Arătăndu-ı o pungă, pe care i-o dă).

Veđi astă pungă ? 'Ți-o dau cu bucurie
 De poți s-o scoți din valuri, pe-Azora, âncă vie.

ALI (deșteptat)

Azora !.. ea, cu mórtea se luptă ?

(Aruncă punga).

Inapoi !..

Iubirea nu ne-o vindem ca voi pe bani, ciocoı !
 De ți la ea, te-avântă in valuri ! Nu pe plată,
 Ali-Baba, scapa-va cadâna-ı adorată !..

(Se aruncă in valuri luptăndu-se cu putere in potriva lor).

CORTINA CADE

ICÓNA V

(Pădure vergină. In fund pl. din urmă, stânci. Către sэрă. Azora leșinată pe pajiște. Ali-Baba in genunchi, lângă ea)

SCENA I

Ali-Baba, Azora

ALI

Căt e de frumósă !... Alah, prin leșin
Mi-ai dat stăpânirea pe fragetul crin.
Azrael o ține sub vrăji, biruită !
Dar viața se luptă,—pe fața-î pălită
Așterne molatec rozateci colorii,
Vestind răsărirea albaștrilor sorii.
Ca valuri umflata de zefirii serei,
Plini sinii, s'ardică sub visul plăcereii
Ce trupu-î colindă, spre creeri úrcând.
Un zâmbet pe buze, îi ved fluturând...
Și gróza urméză zâmbirei fugare.
Ce-ași da să-ți ved visul, din nou că răsare.
Azora... Azora... n'ai témă că mori :
Tu ești fără mórte născută 'ntre florii !

(Se plécă să o sărute și se retrage cu respect)

Oh ! vierme in lături !.. A ta sărutare
Aprinsă de patimi tinóse, vulgare

Să n'atingă crinul, de nu vreî pe loc
Să-l veđi, că 'negrește sub buzele 'n foc !

(Cu patimă)

Nu caută focul!—El, tot mistuește !...
Și focul, în mine, d'acum stăpânește !...
Oh! crin, te înclină anemic; uscat.
Sub flacăra strânsă în ăst sărutat !

(O sărută)

AZORA (Sub impresia furtunei desmeticinduse cu incetul)

Lăsați, lăsați pânza din 'naltul, catarg !...
Furtuna s'ardică, se 'nalță, mugește...
Spuminde talase, de navă se sparg...
Cârmaci, cu braț forte pe cârmă, păzește.
Lăsați, lăsați pânza din 'naltul catarg !
Alah, să ne aibă în pază !.. Mi-e frică !...
Musur-Aga, tremur, sub val să nu per !
Mi-e nava o cójă de nuc-o ridică
Năpraznice valuri, s'o spargă de cer !...
Alah ! să ne aibă în pază !.. Mi-e frică !...
Vai! apa vrășmașă, din fund năpădește !..
Și nava se lasă în valuri... troznește.
E mórtea... E mórtea... perim !... Ajutor !...

ALI (o ține)

N'ai témă, stăpână ! dor frica te 'nghiață ;
Cu mórtea în luptă, pe ea 'nvingător ;
Ali, din talasuri te scóse la viață.

AZORA

Dar robii, cârmaciul cu brațele forți ?

ALI (nepăsător)

Sunt óspeți vecinici, ai vecinicei morți !

AZORA

Ei morți?... Și scăpată, prin tine trăiesc?!...
Cu viața mea, d'astă-zî, om bun te plătesc!

ALI

Azora, la rîndu-ți, de ștréng m'ai scăpat.
Cârpaciul sunt...

AZORA (Uitându-se surprinsă la el)

Slutul?...

ALI

Chiar el!... Decî 'ți-am dat
Ce erî imî dideseși!

(în parte)

În pept, te sdrobește
Oh! inimă!...

AZORA (cu bunătate)

Azora d'acuma voește
Să strâng-a ta mînă, curagiului plată.
Imî spune om vrednic, ce vrei ca răsplată?
Că viața scăpându-mî, datornică 'ți sunt
Cu bunuri și ranguri...

ALI (Cu zâmbet de descurajare)

Orî cât mă frămînt
Cu traiul nemernic; n'am dor de avere;
Și e nebunie alt lucru a'ți cere
Un rob, ce sub pasu-ți, nu poți să'l zărești!
Dorința mea, vecinic, nu voiū s'o ghicești!
Mă lasă, stăpîna, să plec... sunt nebun!

AZORA (Zâmbind stăruitoare)

Vroiesc !... Spune-mi dorul !...

ALI (Cu hotărâre)

Vrei doru-mi să-l spun

Ei, află stăpână, că'n viața-mi prin șoapte
Un vis mă muncește în zori și în nopțe
Deștept și 'n somn ărá ; ori-unde, și-ori-când,
M'atinge cu aripă, în jur fluturând.
Și visul 'mă-e dulce... ca ochii tăi, zee ;
Și-amar ca surisul ce buza'ți deschee,
Privind către robul nebun, ce-a dorit...
Să fie Azora, de tine... iubit !...

AZORA (incrunțându-se)

Gândirea ta 'mi pare... e foarte semetă !

ALI (Cu resemnare)

Intr'insa, stăpână, am pus a mea viață !
Trăiește de astă-đi ferice ! Sub dor
Nu pot să-mă duc viața, decă cată să mor !

AZORA

Să mori ? !... Nebunie !... Nu vrău !... Te supune !
Azora 'ți-o cere...

ALI

Grăește, minune !
De vrei suferința s'o 'ndur, să trăesc,
Te-ascult... Veđi Azora, ce mult te iubesc !

AZORA (Schimbând vorba cu intenție)

Ce locuri frumoșe !... Frumósă pădure !...
Alah ! către tine în fragezi murmure

Și flori și insecte și paseri, cu drag
 Ți-aduc mulțumire l'al raiului prag.
 Gonit-ai furtuna pornita de tine!
 Le-ai dat eara și pacea și ceruri senine!
 Cu ele 'npreună și eu te slăvesc,
 Imi uit de haremul urat... și iubesc !...

ALI

Iubești ?... Și pe cine cădu fericirea,
 In stanca de gheta s'aprinde iubirea ?

AZORA (cu nevinovăție)

Iubesc, tot ce 'n juru'mi alcătue viața ;
 Pădurea și marea albastră, verdeța,
 Și fluturi ce'n prajmă suind rotitori,
 Se lasă să cadă pe fragețe flori
 Și pasari... și chiară.. șoparla ce trece
 Prin erburî fricosă, cu vădul ei rece.

ALI

Ferice, copilo, că 'n tine nu porți,
 De cât o iubire... iubirea de morți!
 Pe 'ntréga lor fire plăpândă și mórta
 Imagina-ți vie, frumosul il pórtă :
 Dar eu, port în suflet, iubirea-ți haină :
 Sunt besna ce cată să intre 'n lumină !.

AZORA (gânditoare)

Ciudat ! Când frumosul în jurul meu crește ;
 In suflet se pare ce-va că'mi lipsește.

(Un marș se aude în depărtare. O trupă de spahii călari pe catari
 și condusă de Jusuf, se vede printre stânci în fund).

Ce musică dulce !... în pieptu-mă străbate...

(Cu bucurie copilărească)

Spahii !... Spahii !... Și 'ncóce s'abate
Iusuf ce e în capul vitejilor, el...

ALI

Jusuf e nemernic, Jusuf e mișel !...
Când marea cătase, *frumosul s'absorbă*,
Uitându-și iubirea în frica lui órbă,
Cu bani voia viața să 'ți scape...

AZORA (surprinsă)

Cum ? El ?

ALI

Era lângă mine fricos, prost, mișel !
În față, cu scârbă svârliu ce mi-a dat...
Și róba 'n vultóre, nu el s'aruncat !

AZORA (cu lacrimi de neșaz)

Acum de iubirea-î mi-e gróză, rușine !...

ALI (ironic)

Iusuf este nobil, nu plévă ca mine !

AZORA

Ai sufletul nobil, Ali ! Ah ! voesc
Să 'l am înainte, să pot să-î rostesc
A lui mișelie !... Voesc să'ajung !

(pornește către fund)

ALI

Dar ești ostenită și drumul e lung.
 Și apoi cum sântește lumina în mare,
 Primejdia crește cu noaptea ce-apare ;
 Căci leii și tigrii pe—acî ocolesc,
 Și 'n beznele nopții sêlbatec răgesc.
 De vrei aste brațe cu drag să te țină,
 Ali te va duce....

AZORA (cu repulsie ascunsă)

Dar palida-ți mină...
 Dar hainele tale murdare și ude..
 Mă eartă—aste vorbe de-ți par că sunt crude ;
 Dar totul din tine mă dă înapoi.

(In parte)

În brațele sale să merg?... Nu, nu voi !
 Vestmintele mele așa de bogate !...
 De sdrențele sale să fie pătate ?
 Mai bine sdrobită, cădută de cale,
 De cât să fiu dusă de brațele sale !

ALI (După o pauză cu amărăciune)

Ah ! da, ai dreptate ! Ce pôte să fie
 D'un suflet, sêrmanul, în astă chilie ?
 De-ar fi el de aur, lumină și foc ;
 Tot tină rămâne, bătae de joc !

(Iși amintește de tãlisman. Strãnge veriga la pept)

Inel, dacã 'n tine puteri mai dominã,
 În aur o schimbã, bucata de tinã !

(Îi pierde costumul și apare în altul bogat)

AZORA (uimită)

Minune !.. Visare !... Grăește !... Ești zeu ?
 În tine, în tine ved azi, visul meu !
 De ce te-ascunseseseși în zdrențe, ca 'n urmă
 Splendórea de rege să nu lase urmă
 D'a ta sărăcie ?.. Cum ochii tăi frig !...
 Mă ard de văpae ! Și tremur de frig..
 Azora, 'ție róbă și róba haină
 E prinsă ca nóptea în zori, de lumină !
 Ce țară te are iubite stăpân ?
 Ah lasă-mă — aprópe lipită de sîn,
 S'ascult povestirea rézbóielor tale,
 Cu cântec de slavă și bocet de jale ;
 Că 'n drumul tău mórte și slavă ai dus,
 Kalif vecinic tînér și făr de apus !

ALI

Iubirea înaltă, iubirea orbește !
 Când omul cu suflet, odată voește,
 Punându-'și cu viața și sângele 'n joc ;
 Pe loc izbutește s'aprindă un foc,
 În locul scânteii din inima care
 Părea că e prinsă de-o grabă nepăsare.
 Iubirea din mine minunea-a făcut !
 Poet, decî un rege, Alah ! m'a născut.
 Averile mele coprinșuri nu știu,
 În mâinile-mi sparte averile țiú.
 Pământu'mi dá sinuri cu aur în ele,
 Brillanturi, rubine, topaze și flori ;
 Imi dá cerul iarășî cămpaia-î cu stele ;
 Imi dá marea jocul de varii colorî.
 Deci, tu, veđi iubit'o, că cel d'o secundă
 Cărpaciul, sdrențosul hidos a perit !
 Acel ce 'ndrăsnise, furiș să pătrundă
 Azi nópte 'n haremul temut, s'a ivit.

AZORA

Tu ești cântărețul iubit, ce o noapte
Înrégă îmi dase viața prin șopte ?
Cu dorul în suflet ? Cu focu 'n privire ?
Ce 'n sîni îmi aprinse întîia iubire ?

ALI

Da! eă. Ins' Azora, cum nóptea cobórá,
Și cum oboséla de tot te dobórá ;
Dă-mi mâna, palatul d'acuma deshis,
Aștéptă s'apară doritul lui vis !

(Bate din palme privind inelul)

Palatul răsará cu florí și cu ape ;
Prin zid de cristalurí, luminí miă să scape ;
Și porți de rubinurí ce ard ca în foc,
Voesc ca deschise să'mi fie pe loc !

(Apare în perspectivă palatul, în dreapta, și porțile se deschid)

UN GENIU în pragul Porței

Aleși sunt de cerurí, poetí, în veci ;
Kalife 'n palatul Profetului trecí !

PERDEAUA CADE

ICÓNA VI

Interiorul palatului de cristal, lucrat în stil Maur. Pe frontispi ciurile celor zece colóne de profir, cari țin clădirea sunt înscrise în aur versete din coran. În zidul din stânga sunt comorile care se vor arăta la un semn al Azorei. Către dreapta și făcând față publicului, pe doi sfinxî enormi de aur, se ridică tronul din aur și purpură, cu semi-luna și o stea în frontal. În mijlocul tavanului e atârnat ca lampă, un disc mare de rubin, care singur luminéază scena. Palatul e încărcat cu plante exotice. Pe colónele din față sunt panoplii încărcate cu arme turcești. Parchete de flori sunt ascunse sub scenă și vor apare la semnalul Azorei. Fundul e coprins de mare în totă întinderea. E nópte cu lună.

SCENA 1

Hial, îmbrăcămintea de la picióre până la brâu de flăcări ;
de la brâu în sus ca cerul ; I-iul Spirit, II-lea Spirit

I-IUL SPIRIT

Ei, cum și de unde ne vii, mosafire...

II-LEA SPIRIT

Imi pari de-o ciudată substanță și fire...
Pari spirit din cerul albastru și sânt,
Și porți și văpaia acestui pământ.

HIAL

Voi, spirite slabe de minți, nu cunoșțeti
 In mine stăpânul?—Și trebui să pașșeti
 Cuvintele mele, respect ca s'îmi dați?
 Copile de aer tăceți și-ascultați?
 Pământul mă ține în primă 'ntrupare;
 Spre cer de 'nalț fruntea; din scórța lui tare,
 Tot el mă hrănește cu suc otrăvit,
 Și sucul în fructe gustose 'l transmit.
 Mi-e omul un reazăm, că el mă sădește,
 Mă sapă la vreme, cu drag m'ngrijește;
 De prima 'ntrupare, mă scapă prin foc,
 Mă ferbe 'n cazane... și'n apă pe loc
 Schimbat înșel ochii și minți și voință:
 Rachiū, înbêt vecinic pe slaba ființă.
 Vrăjmaș și prieten omor cu încetul
 Saū fac să rostescă prin mine, poetul.
 A doua 'ntrupare, ether sunt de cer,
 Cobor printre ómenī al lui sânt myster;
 Ridic dintre dênșii spre el, tânguirea;
 Aduc în durere orī când fericirea.
 Și omul când móre de-al meu sărutat,
 Il fac să se credă din ingerī creat.
 Cu cât lutul cade pe uliți în tină
 Pe-atât al lui suflet se'naltă 'n lumină!
 In hașiș, morfină, puterea mea țiu;
 Și-orī-când muncitorul mă află 'n rachiū.
 Orī-cine, prin mine, se póte 'ntr'o clipă,
 Pe trei bișlicī numai, sub alba-mī aripă
 Să urce prin sfere în zori saū amurg,
 Spre vecinicul Mare și sânt Demi-Urg.
 La drepta «Creărei» staū vecnic de pază,
 Și fac prin căldura-mī, pe om, de crează.
 Căđut-aū zei, vremuri rēsar și se șterg;
 Eū, numai eū unul, cu cele nooi merg.
 Pe cât va fi viață, pământ, cer și val,
 Voiū fi al orī căruī poet, alb Hial!

(Intiul Spirit se inclină umil)

I-IUL SPIRIT

Supus către tine, mă plec cu iubire.

II-LEA SPIRIT

Ce vrea să'nplinescă, slăvita mărire ?

HIAL (Poruncitor)

Să vie toți Genii!... Și Sylfi ușori,
Să lase o clipă, plăpânde de flori!

(Apar Genii și Sylfi)

Prin danțuri lascive să'ncânte privirea;
În trupuri cu mörte, s'aprinde iubirea!
Ali-Baba, este al meu protegiat;
Și vrâu în clipirea când este mai beat,
Să vadă prin visu-î, himere copile,
Punând d'aur raze, pe negrele-î zile.
Când nava iubirei s'apropie... vine...
Porniți jocul vostru din flori și lumine.

(Balet.—Nava e compusă dintr'o scoică marină uriașă, de care sunt suspendați fluturi de varii culori. Cordelile și catartele navei sunt făcute din lămâie și crini. Pânzele de purpură. Cârma e înpodobită cu flori de lotus. Pupa, e un amoraș cu arcul întins. Pilotul e un amoraș brun. Doi amorași blonzi, unul lângă Azora, altul lângă Ali-Baba, țin câte-o făclie aprinsă. Vâslași sunt ear amorași. Vâslele sunt înpletite cu zambile roze. Ali e în haine bogate. Azora peste hainele-î bogate, este înfășurată într'un iașmac alb de gaz).

COR DE GENII ȘI SPIRITE

În locașul fericirei
Coborâți, frumoși nuntași;
Geniile vă salută,
Geniile vă sunt nași!

SCENA II

Ceî de măi sus, Ali-Baba, Azora, Pehlivan-Murat, Mehmet, Ibrahim, intră prin stânga cu daruri, După ei Pașî, Der-vișî, Popor, Garda de onóre, Robî, Róbe, Eunuci, Cadáne

HIAL (Cu temenele)

Slăvite, Ali-Baba, pe tronul tǎu te suie
Cu Huria ce'n lume, rivală n'are. — Nu e
Pe tot pământul vostru, așa puternic crai.

AZORA (Uimită)

Iubite !... Ali-Baba, palatul tǎu e raî!

ALI (Zămbitor)

Iubit'o, 'ntreg palatul, supuși mei cu mine
Nainte'ți se prosternă, divino 'ntre devine !

(Pune un genuchî jos, ea îl ridică surîdend. O înbrățișeză. Apoi face să cadă iasmacul de pe ea)

(Fanfară)

AZORA

Prin ce vrăjire,—anume ții lumea 'ntregă, spune ?
Lumina de răsare, în statul tǎu n'apune.
Și spiritele cată în ochii tǎi cu drag.

MEHMET (Inainteză, în genuchî, în fața Tronului)

Crăiasă, Mehmet Robul, l'al tronului tǎu prag
Depune tot ce-ascunde afund, șiréta mare.
Mărgenul plin de sânge, sclipind mărgăritare,
Liane, pești de varii colori, nesip de aur ;
Și cel rostit de myturî și totuși viu balaur.

(Pescariî și robii aduc un balaur uriaș, cu solzi aurii)

PEHLIVAN-MURAT (Cu temenele, ingenuchie)

Din partea mea, Mărto și prea Mărite, étă,
De și n'aduc nimic din mare sau din cer;
Depun la tronul vostru, o lene neafată,
Și'n schimb, cu mâna 'ntinsă, pomană eă vă cer.

ALI (Rizînd)

Ești tot acelaș, bravo!—Și leneș și obraznic!
Iar lumea s'ă'ți slujescă, s'a dat la al t'eu praznic!
De azi cu mare pompă, pe Murat Pehlivan,
Voiesc să'l fac duhovnic și marele lman!

IBRAIM (Cu temenele ingenuchie)

Slăvite, de ții minte de slujbele aduse...
Mai știi?... cu 'ncălțăminte... știu... vremurile's duse..
Dar totu-și, îndrăsnela mi'o iau peste măsură.
Iți cer pentru armată s'ă'mi dai o furnitură.

ALI

Trecutul, Ibraime, în minte'mă stă deștept;
Și sunt legat de tine, așa e... da, e drept.
Te iau deci furnisorul armatei... inamice;
Strecoră-te acolo... și fii plătit d'aice.

Ibrahim (Cu temenele)

Slăvite!

MURAT-PEHLIVAN (asemeni)

Inălțate!

(Se uită furiș în toate părțile)

MEHMED (cu temenele)

Kalif, neasemănat!

(Intre ei, în fața scenei uitându-se furiș către tron)

MURAT-PEHLIVAN

Curat doi ochi ca mine!

MEHMED

Doi ochi, bre !... de mirat !...

IBRAIM

Măi ! nu mă domirește, ori-ce ar căta să fie ;
Cârpaciul cum s'ajungă, mă rog, la'mpărăție!?

ALI (sie-și)

Cu ochi reci de șopârlă, ciutaci mă privesc !
Ce jos sunt ei de mine !... Ce sus de ei trăesc !

MURAT-PEHLIVAN (cu pismă)

Cum face pe grozavul !...

MEHMED

Să-î fim supuși, rușine

IBRAIM

Kalif !... Slăvit și mare, ptiu drace !... Ș'apoi cine !

ALI

Svârliți în colo pisma și gândul de birfire !

MEHMET, IBRAIM (cu frică comică)

Mărite !

MURAT-PEHLIVAN (cu fățărnicie)

Peste tine belșug și fericire ! (Es)

SCENA III

Aceeași fără Murat-Pehlivan, Mehmet, Ibrahim.

ALI

Azora mea, iubito, îmi spune ce 'ție dorul ?

AZORA

Aș vrea să'l rup din suflet, Ali iubite, norul
Vrășmaș ce mă 'npresoră... și norul mi-e 'ndoială !

ALI

Imi spune-a ta dorință și fără de sfială.

AZORA

Când toți ți-se supune, când peste toți domnești,
Un spirit te susține, nu cred că să cârtești !
Deci vrău să știu stăpâne, ce taină ții anume,
Așa ca să te 'nalțe puternic peste lume ?

ALI

În vrajă, fericirea mi-am pus'o viața mea;
Și astăzi dobândită,—te țin la pept prin ea !

AZORA

Femea-î curiosă, și eu femeie sunt !
Kalife, te supune ! Adăst al tău cuvânt.
Tu, dai porunci la glote prin arme: sunt mai tare,

(II sărută)

Îți dau porunci Kalife prin dulce sărutare !

ALI (In culmea fericirei, arată inelul.)

In ăst inel port lumea și ceru 'ntreg il port;
 Și fără el în lume, ași fi în clipă mort!
 De azi cunosc prin tine, cât viața prețuește..
 Te-ași perde delași perde... și tot ți-l dau.... primește..

AZORA (cu bucurie copilărească primindu-l).

Și viața, fericirea 'mi-o dai?

ALI (Fixând-o cu iubire în ochi).

Cu mare drag!
 Tu poți s'abați ruina l'al vieții mele prag!..
 Orice dorești, voește, și 'ți vine 'ntr'o clipire.

AZORA (în culmea dorinței)

VrEU aur! pietre scumpe! Comori în risipire
 Sub ochii mei se jõe.. sã arđã ca în jar!

(Zidul din stânga se desface și se vede o culă. Femei înfă-
 țșezã diferite metalurı și pietre scumpe. Balet).

Ali, Ali, privește, apar... dispar... apar
 Comori ne mã vëđute.. comori ce mintea furã..
 Și cât e de plăcută metalica murmurã!

(Schimbându-și gândul, copilărește)

Dar tot vrEU sã disparã... In freamăt de flori
 Plãpãnde, 'mbãlsãmite inalțe-se acum flori!..
 Și sylfi sã le sãrute și ele sã'ı iubescã.
 Și bete de plăcere, roșind se înflorescã!

(Apar desub scenã parchete de flori. Balet între flori și silfi)

Suavã 'nbãlsãmire, de rumeni trandafirı!
 Sburdalnicã-adiere de aripi și zefiri!

Lumină se se aprinde! Ca ziua strălucescă!
Privirea mea, de ele, voesc să se uimescă!
Un cer întreg s'aprinde, din pietre scumpe, soră!
Mă'nalt împărătesă pe-a lumilor comori!
Și florile 'nainte-mă, petalele 'și deșiră;
Și fluturi spulberatici, în juru-mă se prefiră!
Océnul imi dă vesel, întregul lui tesaur!
Pământul, mă salută cu minele-i de aur!
Și totuși peste-aceste comori strălucitoare,
Ca luna peste ape, eu trec nepăsătoare!
Ne-având nimic din lume acum se mai doresc!
Te vreau pe tine numai... și vreau se sărăcesc

(Aruncă inelul și se aruncă în brațele lui Ali, care rămâne uimit. Trăznete. Scena se întunecă, Suflarea vântului surpă palatul, Lumea fuge îngrozită. Azora și Ali îmbrățișează rămân îngroziți. În loc de cortină, începe se se ridice un nor, care 'și continuă înălțarea, până ce dispare totă lumea din scenă.)

ICÓNA VII

Când norul dispare se vęd ruinile unui palat la stęnga. La dreapta o cęrciumę cu prispę. In fund marea. Ali-Baba, ceva mai departe de cęrciumę, ca și in actul l­i­u­ in zdrenęe și chior, e cędu­t cu fa­ta la p­am­nt și d­orme. Hial, in­al­tan­du­-se pe un nor.

SCENA ULTIM­Ă

Hial, suind ; Ali-Baba

HIAL

Pe-at­at s­e sim­ți povara in trupul t­eu de tin­ă,
Pe c­at ți-a orbit ochiul a visului lumin­ă !
De-acum Realitate inha­ț­ă­l pe proscrisul !
Cu ziua ce s­'arat­ă... pe loc s­­i piar­ă visul

Hial dispare. Se lumine­z­ă de zori. Ali-Baba se ridic­ă cu greutate, se impletice­ște s­e cad­ă. Se treze­ște treptat, i­și scutur­ă capul cu greutate, se uit­ă in juru­-­l frec­ându­-­și ochi­u cel chior ca și cum ar c­ăuta apoi s­e vad­ă cu el. P­ășe­ște, impleticindu­-se pu­țin.

ALI

F­ăptur­ă tic­ălos­ă, re­'ncepe­ți e­ar­ă traiul ;
Perd­eu­a ta, de negur­l mi-a 'nchis pe v­ecur­l raiul !
La ce ne folose­ște, a­și vrea s­ă ști­u trezia ;
C­ând slava și iubirea ne-o d­ă numai be­ția.

CORTINA CADE

Erata la Dafin Fêt-Frumos

La Icóna III pag. 52 rând. 21 să se citescă !
Spune-mă vrei să schimb pământul.. să sparg cerul.. să sfârşesc

La Icóna IX pag. 97 rând. 7.

FLÓREA PURPURĂ

Palmă!... Minte se te 'n veţi.

La Icóna X. pag. 102 rând. 22.
Cădea-vor sfărâmate a vrajei tale toarte!

La Icóna X. pag. 106 rând. 3.
La fondul ce-î vecinic, noui forme creez.

Erata la Visul lui Ali

La Icóna V. pag. 172 rând. 10 să să citescă :

ALI

Şi robu 'n vultóre, nu el s'aruncat.

La pag. 175 rând. 13.

UN GENIU

Aleşi sunt de ceruri, poeţii, în veci,

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
1987

